

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felolvasó szerkesztő: HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és Juttatájdíjazók: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.
Helyben:	Vidéken:		
Egy óra 1 kor.	Egy óra 1 kor. 50 fill.		
Negyedévre 3 "	Negyedévre 4 " 50 "		

Meghívás.

A debreczeni Nemzeti Munkapárt f. 1910 évi március hó 30-án, szerdán délután 4 órakor, a Bika-szálloda dísztermében második választó kerületi

alakuló gyűlést

tart, melyre a Hutvan- és Piacz-utcai párttagokat tisztelettel meghívja

az elnökség.

Magyarország husvétja.

Debreczen, március 26.

A keresztyénség legfinomabban és legszerencsésebben elgondolt intézményei közé tartozik, hogy a feltámadás nagy, mély hangulatu ünnepét éppen a tavaszi természetbredés évadján üli meg. Az emberi életérzés tavaszi megfrissülésének, nagyobb intenzitással, elevenebb tudatossággal nyílvánuló gerjedésének okos és a vallási dogmák határain túl is finom és nemes symbolyzátása ez az ünnep. Ezeket a kedves, napfényes, színbuigyantó és rüzszyokkenő, ünnepi hangulatu délutánokon, még akkor is, ha talán csak legendák bajait hat már az emberre ama nemes istenember története, gondolatainknak ebbe a glóriás vargításu eszme

körbe való transponálódása a megifjodásnak, erők újabb és hatalmasabb nekiduzzanasának intenzív vágyat, élet-izessítő akaratát és horizon-nyitó reményét ébreszti bennünk. Symbolummá nemesül a máskor tan banalitásoknak járó megoldó esztétizált tavasz és husvét s éntünk legkülönbözőbb viszonylataiban is szép regeneráló sokat, diadamas megújulásokat sejünk.

A tavasz és husvét eme symbolum volta a tavaszi és husvétit érzésnek ez az optimista nekiszínesedése fogja el az okos és igaz magyar lelküket ma mikor a mostani husvétkor és tavaszban együttesen a magyar politikai élet derűs kitavaszodását és boldog husvétját találja. Jáékos hasonlat a színezésnél több, ügyeskedő hangulat-észterályozásnál mélyebb, ha a golgotai eseményekre gondolva azoknak politikai indítékai is meglevenednek előttünk s a mi mai politikai helyzetünkkel képzeletünkben önkéntelenül is parhuzamozódnak. A keresztre feszített Na arethi az irás és Renan kutatásainak tanúsága szerint nemes politikus is volt, éppen annak a nyugodt és munkas politikanak zsemális és őszinte hírdője, mely egyedül vezethette volna ki a d-m görgiatól képtelen aspirációt kőhajtó Palesztinát a pusztulóból. Palesztinának is volt „cászár”-ja, Palesztina is független akart lenni, de ott ter-

mettek a rabuliztikával és lelkiismeretenséggel dolgozó farizeusok is.

A golgotai napok ünnepén kell, hogy a keresztfa alatt gyalázkodók kiáltásai közül szokra is vis-zafügyeljünk, melyek a hi gadt politikájú Jezust hazarúgózták. Palesztinában a d magógia győzött s győzelmét az ország epusztulása követte. Az a gesztus, melylyel ezekre a mi mai állapotainkkal veszedelmesen egyező eseményekre vis-zamutunk, talán kissé ódon leandületű, talán a reformáció korán termelt különös paralelek naivságával hat, — de kétségtelenül egy mélyen érzett nemzeti rettégszönkénytelen reflex mozduja a. Farizeusok frazisa recsegnek ma is körülünk, saduceusok verik hitvány mellüket, sőt azoknak a vad és állatias alakoknak is meg vannak a mai másai, akik köpködésüknek a szennyével és szurt sebeknek a genyével akarják bemocskolni azt a tisztaságot, melyhez — ha már másképp el nem rutíthatják — legatöbb az önnön undokságaikat fenik hozzá. Magyarországon már évek óta tart a józan és igazán megváltó nemzeti politikának elvakult keresztre feszítése. Volt idő, mikor a zászszal és elorulva már már úgy áttuk, hogy egy nemes halott tetemei fölött tumbó or,ia nekiszáradásának vagyunk tanui. Annál melegebben, annál melegebből, annál

Feltámadás.

Feltámadás! . . . zeng szerte ének!
Alleluja! Alleluja! . . .
Szívem visszhangja, — bárha félek
Örvendni még, de szép az élet:
Alleluja! Alleluja! . . .

Vetém ölelve és szeretve
Bizón, hitem az emberekbe:
Követ dobáltak a fejemre . . .

Megtéptek, guanyal koronáztak,
Reám szakadtak, szitkok, vádak,
Megjártam busan Golgotámat . . .

Emeltem, hordtam óh keserves
Kinjat csalódás vert sebeknek
Csufot, gyalázást, bust keresztet . . .

Végül körülvett a Setéség . . .
A Bu sirjában ülve, Kétség
Ölében hagytak Hit, Reménység . . .

A zordon Éj már vont be fagygyal,

Hogy rám mosolygva nyílt a hajnal
S reám lehet egy tiszta angyal.

Hogy a szívemhez ért az ujja —
Féleléd, — édes lángra gyulva
Lobog, örömtől lüktet újra . . .

Napfény, virág, zöld lomb az ágon!
Remény, Hit, Angyal, boldogságom
Köszöntiek én! óh sorssom á dom . . .

Feltámadás! . . . zeng minden ajkon:
Alleluja! Alleluja! . . .
Bár könybe furdak még az arcom!
Szívem lobog, az Égre tartom —
Alleluja! Alleluja! . . .

Petruss Jenő.

A husvét a naptárban.

A husvét, Krisztus feltámadásának ünnep, a niceai zsinat határozata szerint mindig arra a vasárnapra esik, mely a tavaszi napéjegyenlőség utáni hódítóter-

következik. Ezáltal a husvét változó ünnep és mindig március 22-ike és április 25-ike között esik. A husvétnak ez az elolódása az egész közéletre, de különösen a kereskedővilágra annyira hátrányos, hogy a kereskedelmi kamarák ezidei londoni nemzetközi kongresszusa felvette programjába a husvétnak állandó napra való helyezését. A tervezett határozatot a kormányok elé fogják terjeszteni és kéri fogják, hogy azt, mint pár év előtt, a közép-európai idoszámítást kötelező eger ndeljék.

A naptárban a zavarokat az okozza, hogy a husvét az utó 365 nap 5 óra, 58 perc és 46.17 másodperc. Ez pedig egy es egy negyed nappal több, mint ötvenhat hét. Ha pontosan ötvenhat hét volna az esztendő, akkor újévkor kezdve Szilveszterig minden d tuma hénik azonos napjára esne, egyik évben úgy, mint a másik évben. De ez az egy és negyed napi többlet minden rendes évben egy nap, minden szökévében két nap etulódást okoz. Így a folyó 1910. évben az újév szombatra esett. A következő 1911-ik évben újév már vasárnapra fog esni. A hónapok napjai is aránytalanul vannak beosztva. Hét hónap: ja-

Steiner Sándor butorkereskedő
Debreczen Piac-u. 70.

Ajánlja a „mitroviczai” fabutorgyárban készült tömör gőzölt bükk és szilfa háló, ebédli és úri szoba berendezéseket. Kárpitos műhelyében készít a leggyorsabbútól a legfinomabbig minden — némű kárpitos munkát, javításokat vállal gyors szállításra. —

Eredeti amerikai **Táracsás boronák,** legkönnyebb egyes és kettős **Bächer aczélekék**
kizárólag: **RÁHMER SÁNDORNÁL,** Piacz-utca 26 sz. (Nagytrafik utca.)

ércesebben buzog fel tehát ma szívünk-ből a politikai husvétot köszöntő alleluja, mikor ünnepi elfogódottsággal látjuk a rá hengerített ormótlan és vad szögletű kövek alól diadalmasan kiemelkedni az Eszmét, mely a komoly és munkás nemzeti politika útján van hivatva boldogabb perspektívák elé vezetni ezt a sokat szenvedett nemzetet.

Debreczen választ.

Láng Lajos és Molnár Viktor jelöltsége.

A nemzetek nagy világversenyében több a gazdasági érdekek ösztönző szerepe, mint az erkölcsié s ha ezt a materiális tételt még palástolni igyekszik is az emberiség nagy közvéleménye előtt a leghatalmasabb állam is, ma már leplezetlenül áll minden komoly gondolkodó előtt, hogy a létért való nagy küzdelemben a legelső tényező a vagyoni erő, a gazdasági rendezettség. A legszebb etikai frázisok feledésbe mennek, mihelyt a nagy közületek anyagi veszélyeztetettségére lép előtérbe, s a kultura versenyesszökei helyett az ágyuk felelmetes argumentációja kezdődik a féltékenykedő felek között abban a pillanatban, mikor a népek kegyeléről van szó.

Az államok érdekvédelmének feltételei kisebb keretekben is érvényesülnek lefelé, egészen az egyes emberig. A megyék, városok féltékenykedése ma már nem az ideális, szóvirágos közjogi politika terére hullámszik, hanem a lokális gazdasági szükségletek eszközeinek elkaparításában jelentkezik. Ma is védik és mentik még a városok a hazát, de emellett a városok politikájának fő és legfőbb célja: megszerezni és megteremteni mindazt, ami lakosságának kulturális fejlődését és vagyoni jólétét biztos alapokra fektesse. Ez a cél, hála az Ur-

nak, soha nem hipokrita alakoskodásban, hanem nyílt törekvésben, cselekményekben jelentkezik s tudatos agitációban nyer kifejezést.

Ezelőtt husz évvel a vidéki központokat a kir. ítélő táblák elhelyezése hozta csatarendbe. A nagy tekintélyű igazságszolgáltatási tényező elayerésében minden nagy város a maga vidékével együtt felismerte azt az erőt, mely a táblák bírói személyzetének nagy intellektuális erejével felfrissíti és felemeli a táblai székhely szellemi erejét és nivóját és azt a fontos gazdasági faktort, mely a peressé tett jogkérdések gyorsabb eldöntésével az egész táblai kerület vagyoni érdekét szolgálja. A városok ezen versenyességének indokaiban egyenlő helyet foglaltak el a materiális és etikai elemek s a megvívott küzdelemből elhozott eredményekre, babérokra minden táblai székhely közönsége és intézősége méltan büszke lehet.

Husz év után ismét egy nagy kérdés hozza forrongásba a vidék emporumait: az egyetem, helyesebben mondva a harmadik egyetem székhelyének kérdése. Debreczen, Szeged, Kassa, Pozsony, Temesvár ott állnak egymás mellett a barci sorban s nem is annyira a kormányt, mint egymást ostromolják. Mig azonban Debreczen amellett a szabad tanítási szellem mellett, amely a város multjából, kulturális intézményeiből s a falai között uralkodó protestantizmusból természetien kiad, s azok mellett az alapintézmények mellett, amelyeket főiskolájában bír és amelyekből az egyetem könnyen kiépíthető — óriási anyagi eszközöket is ajánl fel a kormánynak, addig a többi városok tisztán csak pénztárukat nyitják meg s ezzel remélik, mint a harcok sikeres eszközével, a győzelmet megszerezni.

Debreczen tehát sokkal kedvezőbb

helyzetben van, mint riválisai és ha nagy törekvésben feltétlenül a sikerre pályázik, egy tényezőről kell még gondoskodnia: arról, hogy legyen szószólója, aki ennek a városnak nagy súlyát, tekintélyét a maga nagy egyéni súlyával, tekintélyével kellő helyen támogassa.

Debreczen nagy közintézményei megvalósításának sokszor fáradsalmas munkáját nem az akadályozta meg, hogy itt lent hiányzott volna az akarat vagy az erő, hanem az a szomorú valóság, hogy fent az ország sorsának intézőinél mi — az utolsó esztendő alatt — csak a magunk erejével jelentünk meg, tekintély nélküli civitasok példájára és szokkal együtt a miniszterek előszobáiban töltöttük el időnket. Ha volt is képviselőnk, főispánunk, aki a mi erőnkkel kopogtatott a hivatali ajtókon, kétségbe vonhatlan becsületes szándékuk nem volt alkalmas arra, hogy a mi fellépésünknek nagyobb súlyt kölcsönözzön. Ez volt az oka stagnálásunknak. És ez volt az oka annak is, hogy a központban úgy bántak velünk kicsiny, rosszakaratu szakreferensek, mint az ország közéletében számításba nem vehető semmivel s ez volt az oka annak, ha a felelőseket legprimitívebb városi szükségletek: *viavezeték, csatornázás* stb. még ma is csak a bizonytalan jövő csalóka álmoképei gyanánt lebegnek előttünk.

Itt az ideje tehát annak, hogy végre magunkra is gondoljunk. Az országos politika hagyja nyitva a mi szemünket, amelyek Debreczen város nagygyá tételének érdekeit ismerik s ne engedjük magunkat, tetterőnk elszibbasztani a barátság, a megszokottság és a kényelem kedvéért, hanem nézzünk szét okosan és gondolkodva, mielőtt jelöltjeinket — bármely párti jelöltre is legyen szó — felállítjuk.

De különösen ajánljuk a megfonto-

nuár, március, május, július, augusztus, október és december harmincegy napos; április, június, szeptember és november harminc napos; egyedül február 28 napos, illetőleg szökőévben 29 napos. Ezt a 28 napos februárt semmi sem teszi indokoltá. Julius Caesar is, Gergely pápa is csupa kényelemszeretettel vették át.

Dr. Bach strassburgi tanár kiszámította, hogy Krisztus keresztre feszítése a 30-ik év április 7-ikén, pénteken, míg a feltámadás április 9-én, vasárnap volt. Ezt a dátumot állandósítani akarja, hogy a husvét mindenkor április 9-ére essék. Most már csak azt kell elérni, hogy április 9-ike mindenkor vasárnapra essék. Dr. Bach ezt úgy véli elérhető, hogy minden évnegyedbe kilencvenegy napot oszt be. Az első és második hónap 30-30 napos, a harmadik mindig 31 napos. Ez egy évben 364 nap volna. A háromszázhatvanötödik napot husvétvasárnaphoz hozzá kapcsolja, úgy hogy dr. Bach szerint husvét vasárnapja 48 órág tartana. A szökőévet pedig úgy akarja megoldani, hogy a szökőévben december 32 napos volna. Ennek a beosztásnak csak az a hibája, hogy a husvét vasárnapja és a szökőév Szilveszterje 48 órás nap volna, vagyis teljes két

nap. Hogy ezt az abszurdumot a közönség elfogadná, az bizony nagyon kétes.

Hesse-Wartegg Ernő tanár nagyjában elfogadja dr. Bach beosztását, hogy a hónapok 30 naposak legyenek és csak minden harmadik hónapnak legyen 31 napja. Hesse-Wartegg azonban az új évet kivénné a hét 7 napja közül. A Hesse-Wartegg-naptár szerint Szilveszter napja mindenkor szombatra esne. Ezután jönne egy nap, az újév, amelyik azonban nem volna vasárnap, mert a vasárnap a következő napra, január elsejére esne. Ezzel meg volna oldva az év háromszázhatvanötödik napjának a kérdése és még csak minden negyedik év szökőnapját kell bekapcsolni. Hesse-Wartegg a szökőnapot az 5 naptára szerinti június 31-ikére következő napra helyezi és azt szökőnapnak nevezi, vagyis éppen úgy nem osztja be a hét 7 napja közé mint az újévet. Az új naptárnak tehát főleg csak az volna a szépséghibája, hogy minden évben egy, minden negyedik évben két olyan hete volna, melynek nyolc napja van. Ezzel szemben az előnye az volna, hogy a változó ünnepeket kiküszöbölne, a hónapok egységesebbek volnának, a dátumok következetesen minden évben a hetnek azonos napjára esnének.

A Hesse-Wartegg naptárának behozatala minden zavar nélkül volna keresztülvihető. Hiszen XIII. Gergely pápa, mikor az általa kijavított Julián-naptárt 1582-ben érvénybe léptette, elrendelte, hogy október negyedikére, október tizenötödike következze. A közönség még ezt a tizenegynapos eltolódást is elfogadta. Érdekes azonban az, hogy Hesse-Wartegg az 6 naptárát már 1911-ben akarja behozni, mivel az új újév jövőre vasárnapra esik és ha ezt a kedvező alkalmat elmulasztanánk, jó pár esztendőig kellene várni, míg újra vasárnapra esne az újév. Ez pedig azért fontos, mert az egész naptárjavításnak a husvét eltolódása képezi az alapját és április 9-ike, a husvét vasárnapjának új, fix terminusa csak akkor esik vasárnapra, ha az újév is vasárnap van.

Alig három hónap választ el bennünket a londoni kongresszustól. Valószínű, hogy itt el fogják fogadni a Hesse-Wartegg Ernő új naptárát. Csak az a kérdés, hogy a kormányok és az egyházak is elfogadják-e? Dogmatikus akadály nem merül fel és így lehet, hogy a jövő évben már az új naptár szerint fogjuk az időt számítani és az ünnepeket megünni.

Ön pocsek

lást követ el, ha vásárlásainál nem takarékoskodik. Sok pénzt takaríthat meg, ha fűszer és liszt szükségletét oly elismert olcsó forrásból szerzi be, mint —

GEWÜRZ és KLEIN

fűszer, liszt és csokora nagykereskedése (Városi bérház.)

Tegyen próbát.

Megnyilt Fehér J. új butornagyáruháza

Feltűnő olcsó árak. Hunyadi-utca 17.

lást a nemzeti munkapárt tagjainak figyelmébe. Ez a párt a belső megerősödés nagy munkáját kezdi meg, oda, ennek forrába egész emberek kellenek, emberek, akiknek tudása, képessége, komolysága adja s teremti befolyásukat s nem a hivatal megkaparítása után tülekednek egy kis hozzávaló észért. A detreceni munkapárt jelöltjeinek ilyen kiválóságok közül kell soroztatniok, mert ezek a belső munka tágas fogalmában első helyet biztosítanak a városok fellendítésének.

Ha igaz a szárnyra kelt hír, hogy Debreczen munkapárti jelöltjei *Láng Lajos volt kereskedelemügyi miniszter és Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár* lesznek, akkor szerencsét kívánok a párt első nagy sikeréhez. *Láng Lajos* a nagy szabadelvű éra nagy tudású, államférfiúi jeles tulajdonságokkal kivált nagy embere, *Molnár Viktor* pedig a magyar kultúrának kipróbált, erős kezű, teremtő alakja. Mindkettőnek egyénisége diszre lehet Európa bármely parlamentjének, de garanciája annak is, hogy a magyar városok nagygyá tételének fáradhatlan, meggyőződéses munkásai.

A debreczeni egyetem megvalósításának reménye új életre kel a nevek hallatára s egy szebb, dicsőségesebb jövő kecségetti a várost minden egyéb nagy tervezetéseit illetően is. A két névvel könnyű lesz a választási küzdelembe menni és a zászlót diadalra vezetni, mert Debreczennek minden gondolkodó polgára felismeri benne azt az erőt, a melyet oldalunkon tudva, a szalonnás Debreczen is elérheti céljait, megvalósíthatja álmait. E szempontok még nem nyomhatják reánk az opportunizmus bélyegét sem, mert mindkét név tiszta, becsületos programot hirdet s ha e mellett még van érzékük Debreczen speciális érdekei iránt is, úgy megválasztásuk ideális és materiális győzelem lesz egyaránt.

- 6.

A földművelésügyi miniszter a kisemberekért

(A sertésenyésztés fellendítése. A közlegelők rendezése. — Felépítések és parcellázások.)

Sereényi Béla gróf földművelésügyi miniszter kijelentette előadónak, hogy tekintettel úgy a belső, mint a külföldi, közelebbi az osztrák piaci viszonyokra s arra, hogy a természetes feltételek nálunk sokkal nagyobb arányú mezőgazdasági termelést tesznek lehetővé, általában legsürgősebb feladatának a termelés fokozását tekinti és ebben az irányban teszi meg sürgősen a már lehetséges kormányzati és adminisztratív intézkedéseket; később pedig, mihielyt az országgyűlés összeül, a szükséges törvénykezési előterjesztéseket.

Igy máris intézkedett az iránt, hogy sertésenyésztésünk, mely a kisebb vagyonu falusi földművelő népnek fontos jövedelemforrása volt, egyrészt a világgiaici kedvező konjunkturák kihasználása érdekében, másrészt, mivel e tenyésztési águnkat a sertésvesz erősen megkárosította, az állam hathatós támogatásával újra fellendíttessék. Az állami támogatás módját egyelőre abban állapította meg, hogy a közsgai köztenyésztési célokra a kir. gazdasági felügyelőségek által közvetített sertéskanok tetemes (80 százalék)

árkedvzményvel osztassanak és hogy a megcappant állományuszegényebb községek a kantartás költségeiben az állam által segítettessenek.

Az állattenyésztés gyorsabb fejlesztésével kapcsolatosan szükséges törvényhozási előterjesztések között van a közlegelők alapos rendezésére és feljavítására vonatkozó intézkedés, melynek gyakorlati célja az, hogy a szóbanlevő elhanyagolt területeken jövedelmező termelés induljon meg és hogy állatállományunk a legelőken megfelelő táplálékot és hustermelésünk a világgiaici viszonyok által most nagyon fejlesztő eszközt nyerjen.

A földművelésügyi kormány sürgős teendőinek második csoportja a birtokpolitika terére esik. A miniszter alapontja az, hogy minden birtok-kategóriának úgy a nagy, mint a közép és kisbirtokosnak is, megvan a maga saját gazdasági és szociális hivatása. Szükséges azonban, hogy e birtokok elhelyezkedése és megoszlása a nemzet gazdasági és szociális viszonyainak és szükségének megfelelően, mert ez a nemzet egyetemes anyagi haladásának és szociális békéjének alapja. Amennyiben e tekintetben úgy a közgazdasági politikusok, mint a gazdaságközösségnek már kifejezesebben véleménye szerint pótlendő hiányok és orvosolni való bajok vannak, a miniszter mindezeket megfelelő telepítési és parcellázási intézkedésekkel kíván segíteni és mihielyt a parlamenti viszonyok lehetségessé teszik, a szükséges törvényhozási előterjesztést megtenni. A földművelésügyi miniszter e sürgős munkák hathatós végrehajtása, illetve előkészítése által a legközelebbi időt eléggé elő foglaltatná látja és további munkaprogramja iránt való intézkedéseit illetve nyilatkozatait későbbre tartja fenn.

Debreczen közművelődési háza.

Irta: **Kardos Albert** a Csokonai-kör titkára.

Feltámadás ünnepére, husvétra támasszuk fel halottaiból, legalább is halotti mély álmából a közművelődési ház kérdését.

Több mint egy évtizede, hogy Debreczen városa a maga legsürgősebben megvalósítandó tervei közzé iktatta a közművelődési házat, a nagy kölcsönből 150 ezer koronát ki is szakított erre a célra. Azóta is már hat év telt el, hogy a város hasonló rendeltetéssel megvette a Csokonai szülőházát, amelyben ideiglen helyet juttatott a muzeumnak, Csokonai-körnek és Gönczy-tanítóegyesületnek. Közben tárgyalások folytak a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőségével, hogy a városnak melyik helyén épülhetne legalkalmasabban a közművelődési ház, fel- és leiratok mentek a város és a közoktatási minisztérium között, hogy az állam milyen épületet kíván és mekkora összeggel járul hozzá.

Egyszer-másszor oly közel látszott e szép terv a megvalósuláshoz, hogy közülünk a vérmesebbek már az épület bokrétaünnepére készültek és ime ma 1910-ben annyi javaslat, iratváltás, helykeresés, vázlatkészítés, sőt számos közgyűlési határozat után távolabb vagyunk a céltól, mint valaha.

Ezt a lehangoló kijelentést annál inkább meg kell tennünk, mert idő folyamán egy-egy olyan kedvezőtlen esemény történt az országban és a városban, amely az ügyet határozottan hátravetette. — A közoktatási kormány ugyanis szétosztogatta az országban azt az 500,000 ko-

ronát, amelyet közművelődési házak segítségére rendelt a törvényhozás, szétosztotta Arad, Pécs, Sopron és más városok között, Debreczennek azonban nem jutott belőle egy fillér sem. Itthon, városunkban pedig meghalt *Oláh Károly* városi tanácsos, a közművelődési háznak legbuzgóbb szószólója, akinek elhunytakor sokan így sóhajtottak fel: *Meghalt Oláh Károly, oda a közművelődési ház.*

A közművelődési ház még nincs eltemetve, a leányzó csak aluszik. Ha másnak nem, a debreczeni sajtónak kötelessége fölbeszteni s a debreczeni közművelődési egyesületeknek feladata őt folyton ébren tartani. — A sajtónak kell minden oly eszmét ápolni és érlelni, amely a város szellemi életét erősíti; a város közművelődési intézményei pedig csak a maguk baján fognak segíteni, ha minél gyakrabban emlegetik legégetőbb szükségöket.

A városi muzeum már rég nem fér az eleve megszabott és bizony szűkre szabott helyiségében; a Csokonai-házból már kiszorította a tanító-egyesület, a Csokonai-körtől is elkért egy szobát, de még így is egymásra vannak zsufolva az értékesebbnél értékesebb tárgyak és ma-holnap Zoltai Lajos, a muzeumnak rendkívüli buzgósága öre nem mer majd újabb ásatásokba belemenni vagy újabb kutatásokba fogni, mert a szerzendő régiségtani és néprajzi dolgokat úgy sem tudná hova tenni.

A két zenei egyesület, a társaság is, a kör is epedve várja azt az időt, amidőn egy teljesen célszerű, az akusztika törvényei szerint épült tágas hangversenytértem áll rendelkezésére, hogy ne legyenek kitéve a szálló-tulajdonosok és bérlők szeszélyének és zsarolásának és hogy legművészebb előadásaikba ne vegyüljön bele kávéházi zaj és vendéglői étel-ital szag.

A műpártoló egyesületnek szinte létkérdése, hogy kiállításra alkalmas, kellően világított termek épüljenek minél előbb. Ha úgy kell szorongnia, mint az ipartestület nehezen hozzáférhető helyiségében, vagy ha időben úgy meg kell szorulnia, mint mikor a városházát kapja meg néhány napra, akkor a műpártoló egyesület élete csak küszködés, csak az akadályokkal való szüntelen viaskodás, ami lelohasztja a vezetőknek még oly nagy buzgóságát, kiöli a tagoknak még oly lelkes érdeklődését is.

A Csokonai-körnek szintén nem keveset fő a feje amiatt, hogy hol tartsa felolvasó üléseit. A Bika disztermét a felolvasók nem győzik hanggal, a kör pedig pénzzel; a városházához ritkán jut a kör, viszont a kollégium és a Royal a közönség egy részére nézve messze esik, továbbá az egyik helyről a másikra való vándorlás nem engedi, hogy a tagok akár egyik, akár másik helyütt otthon érezzék magukat.

Szóval Debreczennek e közművelődési intézményei s ezeken kívül bizonyára mások is legfőbb szükségét érzik egy hatalmas épületnek, amelyben a városi muzeum és a Csokonai kör állandó otthon, a műpártoló egyesület, a zene-

Fehérneműt, csipkefüggönyöket, FEUERSTEIN
Női blousokat legszebben tisztít
mosó intézete Piacz utca 63.

kedvelők társasága és köre pedig bármikor is vendégszerető hajlékot találjanak. Itt tehát az ideje, hogy városunknak minden hivatalos és hivattott vezetője, főispán, polgármester, tanács ismét kezébe vegye ezt a fontos ügyet és juttassa dülőre. A városi közgyűlés bizonyára fentartja e tárgyban hozott és nemes áldozatról tanuskodó határozatait, a muzeumok és könyvtárak országos felügyelősége is folyósítani fogja már megszavazott 100,000 koronás segítségét, a közoktatási kormány sem tagadhat meg legalább akkora támogatást, amekkorában sokkal kisebb vidéki városokat részesített. De számíthat a város a helybeli társadalom hozzájárulására is. Meg vagyok győződve, hogy a zenei társaságok, a Csokonai-kör, a műpártoló-egyesület s talán a dalegylet szívesen kötelezik magukat olyan összegre, amennyibe kerül nekik évenként a hangversenyek, felolvasó ülések és kiállítások helyisége. Hozzávetőleg ez az évi hozzájárulás 3—4000 koronára tehető, amiből már tekintélyes töké kamata törleszthető.

De részletekre nem akarok bocsátkozni, helykeresésre sem vállalkozom, az épületnek még oly vázlatos tervét se várja tőlem senki. Csak ismételve kérem a város kormányzóit, kérem mindazokat, akik szívükön viselik Debrecen szellemi haladását, akik felfogják és átérzik azokat a tudományos, irodalmi, művészeti, általában művelődési célokat, amelyekért a muzeum, a Csokonai-kör, a műpártoló és zenei egyesületek küzdenek, *e magasztos célok kedvéért valósítsák meg minél előbb a debreceni közművelődési házat.*

Garázda színházi zenészek.

Összeverték egy pincért.

A zenész-verekek krónikájában eddig rendszeren csak kis kávéháak cigányai szerepeltek ugyanis, mint cselekvő, ugyanis mint szenvedő alakok. Tegnap reggel aztán belépek az utcai verekedő zenészek közé a színházi zenekar tagjai is, Trajsuk Károly és Martin Károly személyében.

Az eset úgy történt, hogy néhány színházi zenész tegnap délután a márciusi szünet örömeire görbe éjszakát csapott. Lenták magukat valamelyik külvárosi csapszékben s tegnap reggel 5 órakor igyekeztek hazafelé, illetve a piac felé a Simonffy-utca végéig jáirok. Történetesen ugyanebben az időben ment haza Bujdok Peter is, az „Ouhon” kávéház pincére. Bujdok a Simonffy utcában lakik s yanuulánul mendégt a hajnali szűrkeségben, mikor a városi bérház mögött levő piac-téren szembetalálkozott a színházi zenészekkel.

A zenészek mikor megpillantották Bujdokot, összenéztek, aztán se szó, se beszéd, *rőrohantak, leteperték a földre s agyba főbe verték s összezaggatták Bujdok ruháját.* Bujdok töle tehetetleg védekezett, de a zenészek legyűrték. Az egyik zenész kutyakorbácsot vett elő s azzal verte a védtelen embert. Bujdok káromlására s a nagy zajra figyelmesek lettek a szomszédos kávéházbeliek s a járó-kelők s, némiképp meglepetést jelent a helyszínen a 84 számú és a 88 számú rendőr is. A verekedő szenvedély már-már ragadt a nagyszámú nézőközönségre és egyesek hatalmas ütést mértek egyik másik zenészre.

A garázda zenészek a rendőri felszólítást kutyába se vetik s tovább verekedtek,

mire a rendőrök még két rendőr segítségvel letogták a két fő fő verekedőt: Trajsuk Károlyt és Martin Károlyt, összekötötték a kezüket s így kísérték be őket a börtényoszályra. A nagyszámú közönség még ekkor sem oszlott szét, hanem elkísérték a furcsa menetet a rendőrségre, haogosan szidalmazva a német és sváb zenészeket, akik a tömeg jövevényéből még menet közben is kaptak néhány ütést.

A rendőrség en a két garázda zenészt valloita, hogy ők tevedésből verték meg Bujdokot; ők mást akartak megverni. A zenészeket, miután igazolták magukat, a rendőrség szabadon bocsátotta s megindultak a városba az éjéást — tudomáuk szerinti — utcai csechaborításért és botrányért. Minden este esinos a „színház orató”, mikor egy védtelen embert négy rendőr ment meg az esetleg s a z nver...

Uj színházi pályázat.

Felbuzzás a tanács határozata ellen.

A városi tanácshoz ma déután a törvényhatósági bizottság tagjainak aláírásával elátott kérvény érkezett, mely *felbuzzással* támadja meg a tanácsnak a színház 1911—1914. évi bérletére vonatkozó határozatát és arra kéri a városi közgyűlést, hogy *e határozat megsemmisítésével új pályázatot hirdessen a színház 1911—1914. évi bérletére.*

A főbbezés utal annak a körülményre, melyet az ilven nagyhorderejű kulturális kérdés, mint a színház bérbeadása igényel és rámutat a mostani pályázaton Komjathy János visszaépése folytán versenytárs nélkül maradt Zilahy Gyulának súlyos hibáira, amelyek azt igazolják, hogy a debreceni színház vezetésével járó kötelességekkel Zilahy Gyula ereje és lelkiismeretessége egyáltalán nincsenek arányban. A főbbezést itt adjuk szószerinti szövegében:

Tekintetes Tanács!

Debrecen sz. kir. város tanácsának február 10. március hóban 3879, 4012 910. sz. alatti határozat azon határozata ellen, melylyel a debreceni városi színházat a városi tanács az 1911. okt. 1-től 1914. okt. 1-ig terjedő 3 évre Zilahy Gyula jelenlegi színházgáza bízta és a t. főbbzést a szerződés megkötésére utasítja, a törvényes határidőn belül teljes tisztelettel *felbuzzással élünk* és kérjük Debrecen sz. kir. város közönségét, melynek közgyűléséhez az összes ezen ügyre vonatkozó iratok felterjesztendők lesznek:

mellőztassék közgyűlési határozattal a városi Tanács fenti határozatát megváltoztatni és a városi Tanácsot új pályázatra és annak eredményéhez képest a városi színház ügyében új határozat hozatalára utasítani.

Minden város kulturális életében elsőrangú fontosságú bir az a kérdés, hogy a városi színház művészeti vezetése milyen mértékben van és kétszeresen fontos az a kérdés városunkban, ahol nemcsak a társadalom minden rétegeinek kedvelt és látogatott egyetlen szórakozó helye a színház, de ahol a színház kulturális feladatát és jelentőségét az összes vidéki városok között a legjobban megőrizte. Az a ma már városokban — paratlan érdéklődés, melylyel közönségünk a klasszikus nemzeti dráma, a társadalmi problémákkal foglalkozó komoly színdarabokat egyaránt kísérték, az a belső kapocs, mely közönségünk szellemi élte és az irodalom legőzvetlenebbül érvényesülő alkotásai, a dramai alkotások között évtizedek hosszú

során kifejlődött és a civilizáló erő, melyet nekünk a színház ma is teljes mértékben képvisel, egyaránt kötelességünké teszi, hogy ezt a fontos kérdést ne engedjük incidentatiter, véletlen esetekkel elintézni, hanem tegyünk meg mindent, amit annak fontosságát követel. Amely percben állandó felügyeletet gyakorolunk a színházra még mindig tekintélyes anyagi segítségben részesítjük, a szó szoros értelmében vett közintézménynek tekintjük, nem lehet elvitatni tőlünk azt a jogot és kötelességet, hogy azt a kérdést, mint *első rendű kulturális kérdést* igyekezzünk minden erőnkkel közönségünk közös érdekeit megvédeni.

A folyó hó március 7-én lejárt színházi pályázatra mindössze két színházgáza jelentkezett: Komjathy János és Zilahy Gyula. A Dacára a színházi bizottság reá kedves döntéseket, Komjathy János pályázatát visszavonta, Zilahy Gyula maradt az egyedüli pályázó, akinek a Tanács jelen felbuzzásunk által megtámadott végzésében a színház oda is nélt.

Enek a pályázat vi szavonásának okmányoszerű története elöitünk ma is ismét Debrecen város közönségének jóra van az ideigó iratok és azok felárása és előírása után véletlenül alkotni arról, hogy az egyik pályázó visszavonása folytán egyedül maradt másik pályázóra meggyugvással lehet rá bízni a színház művészeti vezetését és nincsenek-e ennek a visszavonásnak az oktaiban olyan — esetleg bizonyítandó — alátalások, melyek új pályázatra kérését, esetleg személyi vagy tárgyi részletekkel, tennék szükségessé.

De ha ezek az iratok teljesen megfogtak is nyugtatni bennünket ebben a kérdésben, még mindig kétségtelen tény marad az, hogy a városi Tanácsnak a színház odaítélésében nem volt választása. Ahol csak pályázó van, ott választani nem lehet. És amikor Magyarország legjövedelmesebb és legnagyobb kulturális jelentőségű vidéki színházának odaítélésére van szó, akkor engedelmét kérünk, egy kicsit óvatosabban kell eljárunk és meg kell kísérelnünk, vajjon *igazán nem akad-e Zilahy Gyula kívül széles Magyarországon egyetlenegy szembavehető pályázó sem a debreceni színházra?*

De talán még a formáságoktól is eltekintve, talán kevesebb fontossággal bírna a pályázók kisebb-nagyobb száma és az általuk színházunk érdekében kitéendő nemessé természetü verseny, ha az egyetlen pályázó bírna osztatlan elismerésünket, teljes bizalmunkat, teljes szeretetünket és ha egyensúlyban, igazgatói multjában garanciákat látnánk arra, hogy feladatának mindmben meg tud és meg akar felelni.

Nem akarunk egyéni véleményt nyilvánítani, csak regisztráljuk a kövekező városi tanács előtt is ismert, legközelebb részben írásban igazolt tényeket: Zilahy Gyulát öt évi ittléle alatt az illetékes fórum több ízben a szerződés felbontásával fenyegette sőt egy ízben fel is mondotta neki a szerződést. Njiregynéza és Máramaros megyei városok megbízottai kijelentették, hogy a debreceni városi színházzal csak azon esetben hajlandók tovább is összeköttetésben maradni, ha nem Zilahy Gyula kapja meg a színházat és városunk legelső kulturális intézetének, büszkeségének, a debreceni Collegiumnak és az összes tanítványok tanári kara eltiltotta az ifjuságot a Zilahy Gyula által rendezett ifjusági előadások látogatásától, az előadások alacsony színvonalá miatt. A nyíregyházi Talfun botrányról szintén a legtöbb embernek tudomása van.

Ezek, igen tisztelt közgyűlés, tények, melyek elől elzárkózni nem lehet. És ezek a tények nem engedik, hogy mi egy olyan pályázattal tartuk elintézhetőnek a debreceni színház sorsát újabb három évre, melyen az egyedüli jelentkező Zilahy Gyula. Hogy 5 mellett szólunk emberi szempontok,

Weisz Adolf posztó kereskedése **ideiglenesen** a **főtőzsdével szemben** — levő bódében. —

azt készséggel megengedjük, de rá kell mutatnunk nyomtatélosan a ra, hogy egy fontos kulturális tény sorának eldöntésénél, ami kor egyszerűsége 20-40,000 korona tiszos iszta évi keresményü vállalkozásáról van szó, — emberbaráti szempontok nem lehetnek jogosultak, annál kevésbé döntők.

Reméljük, hogy sikerült kiutatunk azt, hogy a városi tanács határozatának megváltoztatása és új pályázat kiírása érdekében áll a városnak; kérdés még az, vajon célra fog-e vezetni ennek a kérdésnek újra felvetése, lesz-e eredménye a pályázatnak és nem-e siker reménye nélkül korbácoljunk fel újra a sajnós, e kérdésben nagyon is felkoraócsolt szenvedélyeket.

Mi nem hisszük, igen tisztelt közgyűlés, hogy a debreczeni színházra tekintélyes számu és ugy anyagi, mint erkölcsi garanciákkal rendelkező pályázók ne akadjanak. A mostani pályázaton jelentkezők csekély száma nem irányadó, mert az új pályázat kiírásával dokumentáljuk azt, hogy a színház elnyerése nem protekció kérdése, hanem az egyedül döntő szempont az, milyen anyagi és művészi biztosítékot tud adni egyik, vagy másik színházgató, színházunk művészi és kulturális vezetése tekintetében.

Reméljük, hogy az igen tisztelt közgyűlés osztani fogja a mi aggódalminkat, helyt ad a mi fellebbezésünknek és reméljük, hogy az új pályázók közül lojalis, nemes verseny után olyan színházgatóra fog esni a választás, akinek személyében mindnyájan megtaláljuk színházunk tovább fejlődésnek minden egyet biztosítékát.

Kiváló tisztelettel;

Somogyi Pál, Kertész Mihály, Haranghy Sándor, Kernhoffer József, Radakovics Gáza, Szikszay-Szabó László dr., Láng Sándor dr., Salánky Ferenc, Kertész István, Burger Péter dr., Szilcs Ferenc.

Mi a tanács döntését ugy tekintettük, mint a színház-pályázat ügyének végleges lezáródását s ugy fogtuk fel, hogy annak megbolygatása és új pályázat kiírása ismét föl fogja zavarai a közönség nyugalma. A fellebbezés folytán azonban megváltozott a helyzet. A közgyűlés ugyanis, ha helyt ad a fellebbezésnek, egyszerűsége ki is zárja az újabb pályázatból Zilahy Gyulát; az újabb pályázatban résztvevők bizonyára nem fognak olyan eszközökhez folyamodni a bérlet elnyerése érdekében, mint azt Zilahy tette, bizonyára nem fogják zaklatni a törvényhatósági bizottság tagjait olyan humanisztikus hírok pengetésével. A közönség nyugalma meg lesz kímélve s az új pályázat egyuttal módosít fog nyújtani arra, hogy a színház bérletét egy mindenképen alkalmas igazgató nyerje el. A fellebbezés Debreczen város közönsége tulnyomó részének a kívánságát to-másolja, amely közönség főképpen azért fogadta fölháborodással Komjáthy visszalépését, mert ez a visszalépés azt a veszélyt jelentette, hogy újabb három évre a mo tanársímet várta a publikum nyakába.

SPORT.

A husvét délutáni football-match. A debreczeni tornacsapat footballcsapatok holnap, vasárnap fontos napja lesz. A Sárospatai Atléti Klubbal való mérkőzésével beszámolt fog adni teli szorgalmas trainingjéről s bizonyosra veszi, hogy a match sikeres eredményre lesz indítva pontja a footballcsapat diadalutjának. Ezen mérkőzésünk alkalmával kérjük a footballcsapat a debreczeni közönséget, elégezen ezen matchhoz bizalmat s támogatást megfogva vasárnap délutáni sportot. A holnapi match délután három órakor kezdődik és a helyszínen igen oltos.

Justh Gyulát leleplezik.

Kooperációt ajánlott a kormányának.

A parlamenti merénylet nyomozása.

Az ünnepi csendet, mely a nagyhét utolsó napjaiban ráborult a politikai világra, a mai napon hatalmas durranás zavarta meg. Egyik fővárosi estilap kínos feltűnést keltő leleplezést közöl Justh Gyuláról, kipattantván azt: a sokáig örözzött titkot, hogy a fokos tulajdonos kurucvezér, akit Bugacon és egyebütt mint a hajlíthatatlan magyar gerinc diszpédányát ünnepelnek, suttymban egészen az utolsó napokig folytonosan kooperációt kínált a kormányának.

Erről a leleplezésről, valamint a politika egyéb e eményeiről, ezek között a képviselőházi merénylet ügyében folytatott nyomozás fejleményeiről itt következőknek távirati tudósításaink:

Justh kooperációs ajánlata.

A függetlenségi pártkörben Justh Gyula tegnap este hevesen támadta a sajtót, amért ez elítelni bátorkodott a képviselőházban elkövetett merényletet. A Pester Lloyd ma esti számában közli Justh kirohanásait és a hozzáfűzött kommentárok kapcsán leközi azt az értesítést, amely szerint a Justh párt még a legutóbbi időben is kooperációs ajánlatot tett a kormányának. Honan veszi ez az ember azt a merészséget, — folytatja az említett lap — hogy az egész sajtó kivétel nélkül a haszonlesés vádjával illesse? Talán azért meri ezt tenni, mert parthivei nyolc-tíz nappal a szomorú események előtt kooperációra ajánlkoztak fel a kormányának és ennek ellenértékéül tárcákat követeltek? Követeltek ugyanattól a Hédervary gróftól, akinek vonakodása után be akartak verni a fejét.

A Kossuth-párt szözeata.

A Kossuth-párt ma tette közzé választási szözeatát. Azt mondja a szözeat, hogy a képviselőház feloszlata törvénytelen, majd párhuzamot von a Kossuth-párt és a nemzeti munkapárt programja köz. Új küzdelemre szólítja fel a választókat, köztük az önálló bankot, az önálló vámtörvényt, s a választójog olyan kiterjesztését, mely biztosítja az államalkotó magyar nemzet es értelmiség uramat.

Kilépés a Justh-pártból.

Hainrikffy Pál, a szakcsi kerület volt képviselője, ma kilépett a Justh-pártból. Elhatározását a hétfői merénylettel okolja meg.

A képviselőházi merénylet.

A rendőrség ma folytatta a kihallgatásokat a képviselőházi merénylet ügyében. A mai kihallgatottak névsora ez: Esterházy Mór gróf, Antalk Karoly, a képviselőházi ajtóiroda főnöke, Putnoki Mór volt orsz. képvis., Gál Andras volt orsz. képvis., Lutz Károly Géza főtörzsvezős, Molnár Kálmán képviselőházi gyorsíró, új Pogratz Sándor ügyvéd és Hammerberg László volt orsz. képviselő. A rendőrség az eddigi tanúvallomásokból csaknem egészen pontosan megállapította a tényállást. Korábban 7-8 volt a pártból sikerült bizonyító adatokat gyűjteni.

Petőfi Zoltán a debreczeni színházban.

— Déri Gyula művéből. —

Petőfi Zoltán az apja nyomdokain indult el. Az is a színészségen kezdte, ő is színész akart lenni. Hogy miképen sikerült ez neki, arról ő maga hagyott ránk tudósítást. Ezt e helyre egész terjedelmében beiktatjuk, amint következik.

12 hónapos pályá.

Irta: Petőfi Zoltán.

Színészé lettem. Mily érzelmek s gondolatok közt léptem e pályára, mely a legmélyebbre taszító nyomort, s a csillagok magasságáig emelő dicsőséget mondja tulajdonának, nem szükség elmondanom. A művészet s szellem iránti rajongó imádás, ihlet, fölhevülés s gyakran egy-egy véletlen esély az, mely megszüli e pályá gyermekeit, s hogy engem is mint szemelt ki Thália ideiglenes papjává, a fölmagasztosultság öntudatlansága, minek mondjam el? Inkább a véletlennek tulajdonítom azt.

Elhagyva tehát a dicsőség képzete által festett ábrándképek leírását, szorosan csak rövid pályám élményeinek hosszú sorozatát örökítem meg, ez épen nem örökké tartó papíron.

1867. április 20-án tehát az ige testté lőn, s mi után eddig szüntelen epedtem, annak életbe léptetésére elhagytam Pestet s utamat Biharnak vevém, hogy ott egy oly igazgatónál kopogjak, kinél, mint híresztelte volt, az ifju tehetségek számára mindig nagy tér állt készen; s oly időben, korban, minőben én megindultam, ki ne hinné maga felől, hogy nem az ifju tehetségek közé tartozik. Hogy a tér, mely ezeknek nyitva állt, fájdalom, nem tudnám, hogy nem fel, de lefelé, a sülvedés felé vezetett.

Gondolataim mértföldekkel előzték meg a gyorsan haladó gözgépet, s midőn eszmém gyors menete már fenn a dicsőség fénysugaraiban fürdött, a konduktor egykedvű hangja csak „Debrecent“ kiáltott.

Itt ki kellett szállnom, s ezt annál szívesebben tettem, miután csecsemőkorom óta még egy sem voltam szülővárosomban. De mily különös. Midőn először érintém lábaimmal e város könnyű porát, mázsányi teher éreztem kedélyemre nehezedeni. Előérzet volt ez, mely sejtette velem az itt töltendő idő nyomasztó súlyát. De erről az első napokban sejtelmem se volt, s bár levertem, de nem kétségbe esve haladtam a város közepe felé.

De mint midőn újabb erővel halad a Mekka felé zarándokló török, midőn a szenthely mecsetcsucsait megpillantja, ugy repült el tőlem minden lankadság, midőn a debreceni Thália vereső templom födelét megpillantám. E percben az elégedetlenség ördöge szállta meg nagyravágyó lelke-met, irigylve a boldogokat, kik e remek csarnokban imádhaják istenüket.

Lassanként a szerény számból álló s vendéglőkben játszó színtársulatok ugy tűntek fel, mint eretnekek az igaz hitnek, s ekkor csak hiedelem volt az, miről később tökéletesen meggyőződtem, hogy sok helyt nem papjai Tháliának, hanem aljas kereskedők, kik haszonból telepedtek az Ur házába.

Ily gondolatokkal telve vezettem magam egy vendéglőbe, hová még most eléggé duzzadó, csakhamar soványságba eső uti béröndömet helyeztem. Ezután gyors léptekkel haladtam a színházzal szomszéd kávéházba, élve azon logikával, miszerint hol színház van, ott színész is van; hol kávéház van, ott időt lopnak, s ezt sok színész teszi: tehát a kávéházban színésznek kell lenni. Ugyis volt. Legelőször is a színház sugójával s másodszerelmével találkoztam, aki velem deák koromban igen jó lábón állt, amely jó lábón állásnak gyakran az

Glück József üveg-, porcellán-, kőedény- és lámpa kereskedése DEBRECZEN, Piac-utca 6. sz. (Magytemplommal szemben.) Nagy raktár. Készlet- és áru-üzem. Tűz- és mészár, valamint üveg- és porcellán- és tárgyak. Képzőművészeti és építészeti vállalat. Viszonteladókhoz legelőnyösebb bevásárlási forrás. Legszigorubb szabott ár

lőn következménye, hogy alig tudunk lá-bunkon állani.

A viszontlátás örömei után előadám, hogy magam is azon osztályba kívánok be-lépni, melyért egykor az iskola padjai oly ke-ményeknek tetszettek; hogy megvetve a jó-lét kínálkozó élveit, a szabadság fiává van szándékom avatni magam, — egyszerűen, hogy színész leszek.

Rögtön megkérdezi, hová szándékozom, s én előadám, hogy *Láng* színigazgató a szerencsés, kinek társulatába léphetni lán-goló vágygal óhajtok.

A nagyvárosi színész kicsinylőleg te-kintett le reám e nyilatkozatra. Hosszas monológjának rövid értelme az volt: lépj fel a helyi színházban egy hely elfogla-lására.

Szép reményeim közül ez volt legta-volabb s egész odáig hatolni bizonyos idő lefolyta után gondoltam lehetségesnek.

Ezután elbeszéltek egymásnak életünk eseményeit, mióta elváltunk egymástól. Az élet kártyajáték, — sóhajtottam fel, midőn már szívünkét egymásnak feltártuk, — kár-tyajáték, mondom, hol egy lapra, születésé-nek percére van feltéve az ember jövődő boldogsága s boldogtalansága.

Veszedelemes hurt penditettem meg Guszti barátom előtt, midőn a kártyát em-lítettem. Rögtön felszólított egy kis mutyi-bank adásra, miután — mint mondá — biz-tos a nyeresége.

Boldog ember, gondolám magamban, ki szerencsésében feltétlenül bizik, de miután én nem valék oly vakhívő, eleinte vonakod-tam pénzemet kockára tenni, de miután fél-tem, hogy kegyéből kiesem, kész válék in-dítványát fogantatni.

Bementünk a kártya-szobába; én meg-vallom, úgy éreztem magam, mint ujoncz matróz, kire nézve a föld megszünt talap-zat lenni, s a hűtelen vizekre kell magát bizni. Én is, mint ki még a pénzfecsérelés e módját eddig nem kísérlettem meg, valami — hogy úgy fejezzem ki magam, — nyo-masztó érzéssel terheltetem meg, midőn bankóimat a kártya-asztalon láttam.

Kevesen voltak, de talán ép ezért sze-rettem őket, mint édes apa, ki némi aggo-dalommal néz a jövőbe, midőn fiait sza-badszárnyra eresztí. Száz szónak egy a vége: aggodalmam alapos voltáról meggyőztek Guszti barátom e szavai:

— Schwarz vagyunk!

Ez első veszteség kissé levert, de ez eseményt elfeledve, csakhamar új pályám-róli gondolatok fészkelék agyamba ma-gukat.

Egy jó gondolat támadt most Guszti fejében, melynek az lőn a következménye, hogy megmutatá a színház belsejét. Én min-dent feszült figyelemmel szemléltem s igaz, bár szememmel csak az anyagi részt lát-tam, de előttem lebegett mindig a művé-szet isteni nemtője, kinek számára emelte-tett e diósó épület.

Mély gondolatokkal hagytam el ez épü-letet, legnagyobb boldogságnak tartva benne áldozhatni neked Thália!

Másnap rögtön megírtam a választ-mányhoz folyamodványomat. Soha nagyobb gond-dal nem raktam betűket papirosra, mint midőn e folyamodványt készítém, s aggodva küldém rendeltetési helyére, s mint a szerelmes epedve várja az igent, úgy vár-tam én a választ.

Három hétig lebegtem remény s re-ménytelenség között. Ha tudták volna, hogy a válasz minden percnyi késedelme mennyi aggodalmat okozott, úgy bizonyosan nem kellett volna várnom oly soká. De mint egykor eljött a várva várt Messiás, úgy el-érkezett végre a válasz napja. Csak félve mertem az irat külsején megpillantani a végzést: az ég megjutalmazott várakozása-imért.

Tag lettem 30, azaz: harmincz forint fizetéssel. S én, ki attól féltem, hogy nem-

sokára a koldus sorsát irigylendem, kolle-gáim által irigyelt helyzetbe jutottam.

Az irigység volt az első keserű csepp, melyet nyelni kellett. Kik eddig legszívese-ben költötték el pénzemet, most idegen-ke-dve fordultak el a kezdő pályatárstól, mert saját s ennek fizetése közt aránytalan-ságot láttak.

Ekkor tudám meg, vajmi kevesen van-nak a választottak; ahol a művészet szere-tetét véltem feltalálni, aljas haszonvágygyal találkoztam.

Szomorú volt a tapasztalás, de a cél elnyerése sokkal jobban foglalkoztatott, mint-sem nagyobb benyomást gyakorolt volna reám.

Szerződöttem után pár napra indu-lásra készültünk, Váradon töltendő a nyári szini idényt.

Mielőtt belekezdénk tetteles műkö-désem elbeszéléséhez, önkénytelenül, a szív parancsára, egy igaz barátról kell megem-lékeznem.

Midőn először léptem a színpad közé, hogy végig lessem inkább, mint néztek, egy próbát, érdekelve tudakozódott kilétem felől egy fiatal fiu, kin a kezdeményezés szintén meglátszott, s miután megtudá, ki vagyok, szívélyesen közeledett felém, bemutatá ma-gy szívélyesen közeledett felém. Örömmel ragad-tam meg a kérdezősködésre az alkalmat, s a színház dolgait illetőleg igen sok felvilá-gosítást is nyertem tőle.

Jól esett a szíveség. A fiu megtetszett. Rövid időn szorosabban közeledtünk, s csak-hamar jó barátok lettünk: egyenlő kor, hasonló eszmék, hamar megköték a vonza-lom legerősebb kötelékét.

E barátság üdítőleg hatott reám, midőn mindenkitől elhagyatva éreztem magam. De anyagilag is sokat köszöntem fiatal pályá-társamnak, mert rögtön szállással kínált meg, s gyakran eszközöl, hogy nem kényte-lenítettem üres gyomorral álmodni jövődő nagyságról.

Egy nap tehát — mint említém — az elutazás perce elérkezett. Ha nem csalódom, május 14-ike vagy 15-ike volt. Utaztam már többször, de oly benyomást egy ut sem hagyott maga után hátra, mint Debreczentől Váradig való utam. — — —

(Az emlékirat itt megszakad.)

A véletlen úgy akarta, hogy Petőfi Zoltánnak Debreczenben töltött első napjáról más forrásból is értesülhessünk.

Szana Tamás irt erről érdekes sorokat, mint aki jelen volt abban a kávéházban, szemben a színházzal, ahova Petőfi Zoltán legelőbb is belépett. E kávéházba jártak minden délután fekete kávéra a színház tag-jai, s közéjük járt Szana is.

— Egy napon egy 18—19 éves fiatal ember lépett a kávéházba, a színtársulat egyik fiatal tagjának kíséretében. Sápadt arcu-vézna legényke volt, — írja Szana Tamás, — tüzes, villogó szemekkel, s megjelenésében az önérzet kifejezésével. A társaság egy része talán észre sem veszi a jövővényt, ha Dózsa bátyánk rá nem kiált s asztalunkhoz nem szólítja.

— Petőfi Zoltán, a nagy Petőfi fia, — szólt a derék öreg felém fordulva, azzal a pathosszal, melyet a színpad deszkáiról ho-zott közénk magával. — Ismertem az apját is, azt kívánom neki, hogy méltó fia legyen az apjának.

Petőfi Zoltánt nem hozta zavarba ez a bemutatás, sőt örült neki. Kissé meghajtotta magát s mintha csak régi ismerősünk lett volna, közénk telepedett. Elmondta, hogy meguntta az iskolát, szabadabb élet után vá-gyagokzik, s apja példájára szeretne színész lenni. Nagy örömet okozna neki, ha mindjárt itt maradhatna a debreczeni színtársulatnál. Bármily csekély fizetés mellett, ha másképen nem lehet, díjazás nélkül is.

— Reám, megvallom, első látásra nem valami kellemes benyomást tett Petőfi Zoltán. Sápadt, beesett arcán éjjeli dorbézolás-nak nyomait véltem fölismerhetni, s nagy

önbizalmát, mely szavaiból kisugárzott, nem találtam eléggé megokoltnak. Ezt a fiut ros-zszul nevelték, s nagyon elkényeztették, — gondoltam magamban.

Első találkozásunkkor nem is eredtem vele hosszabb társalgásba, s midőn tőlünk távozva a játékszoba felé vette az útját, önkénytelenül is sajnálkozó pillantást vetet-tem utána.

Másnap, mikor a kávéházba mentem, már ott ült az asztal mellett, s ezuttal fiatal társa nélkül egymagában. Szórakozottan, levertnek látszott, mindjárt észrevettem, hogy valami történt vele. Bajáról azonban nem szólt, hanem ehelyett elbeszélte, hogy volt a Harmincad-utcában, megtekintette szülő-házát, azt az emlékezetes házat, melynek kapujára, születésének idejében, Petőfi Sán-dor följegyzése szerint ez volt írva: „Aki bejön ez udvarra, tegye be az ajtót, mert kimegy a disznó.“ Ez a reminiscencia egy kissé felvidította, de aztán csak ismét vissza-esett előbbi komolyságába, s mikor annak oka felől tudakozódtam, nyiltan minden ha-bozás nélkül bevallotta, hogy a kártyán megelőző este minden pénzét elveszítette. „Most már nincs miből szállást fogadnom, s még csak podgyászomat sem válthatom ki a szállodából, hogy valamit zálogba adjak“, panaszkodta, merőn maga elé szegezve szeméit.

Szana ezután kiment vele a szállóba, kiadatta a holmiját, szobát fogadott neki. „Ismerem a kötelességemet, nem hozok szé-gyent öre“ — szólt Szanáknak és pár nap mulva pénzes levéllel jött a kávéházba, és magával hívta, hogy együtt fizessék ki adósságát.

Alig maradt annyija, hogy megélhes-sen. — — — Színészi életéről keveset sikerült meg-tudni.

Ha a meráni jegyzőkönyvbe be nem írja, hogy mely darabokban játszott, e könyv sem adhatna számot róla, mert Nagyvára-don, ahol először lépett színpadra, az újságok nem vettek tudomást a Petőfi Sándor fiának ottlétéről. A följegyzés így szól:

Váradon játszottam:

1. 1867 márc. 16. Vida: Cifra Jancsi.
2. " " 17. Hunyadi László: Mátyás.
3. " " 20. Zsidó honvéd: Csillag.
4. " " 29. 1848/49-iki táborozás: [Szelmei Béla.
5. " ápril 1. Robin orvos: Mallam Ar- [thur.
6. " " 4. Egy csésze thea: Vildeul [báró. (Taps.)
7. " " 8. Gőzerővel: Barillin Lajos.
8. " " 9. Szigetvári vértanuk: Jura- [nics.

A nagyváradi fellépések felsorolása ed-dig tart. Hogy április 9-ike után mi történt? arról a napló nem ad felvilágosítást. De nyomban utána következik a kecskeméti fel-lépések sorozata, miből arra lehetne követ-keztetni, hogy Zoltán 1867. április második felében már ott vendégszerepelt, ha nagy-atyja számadás-könyvében egy 1869. június 16-iki följegyzés arról nem tanuskodnék, hogy Kecskeméten csak két év mulva szí-nészkedett. Annyi bizonyos, hogy mikor a társaság 1867. szeptember 21-én Debreczen-be visszatért, Petőfi Zoltán még vele volt. Ezt igazolja az Alföldi Hírlap 1867. nov. 30-i száma, melyben a következő sorokat talál-tam: „Ugyanezt (t. i. a többszöri fölléptetést) szeretnők több ifju színésszel is, köztük nagy költőnk fiával, Petőfi Zoltánnal; egy párszor már tőle kis szerepet hallottunk s nem volt elfogódva. Azt hisszük, jobb szí-nész most is, mint apja volt, a fiu pedig tetszetős arc és természet is dicsekedhetik.“

Az 1868-ik évben ismét nem találni róla említést. A debreczeni színháznál kitöl-tötte az egy esztendő, de előmenetelt aligha tett. Valószínűleg nem volt megelégedve a helyzetével, miért is április körül elhagyta a társulatot és nyakába vette az országot. Na-gyon valószínű, hogy szerelmi kaland volt

Ez még nem létezett

1150 pár legfinomabb Amerika valódi Schavro és Box férfi cipők alkalmi vétel folytán párja 4.50, női és gyermek cipők kalapok és divatárak bamulatos olcsó árban

Révész né!
Városi bórpalota.

a kóbor élet mozgató eleme; a későbbi években ugyanis jelentkezett egy Hegedűs Ilona nevű színésznő, aki apró emléktárgyakat és leveleket mutogatott Zoltántól és ezekkel bizonyította, hogy viszonya volt vele. Lehet, hogy erre való tekintetből is titkolta hollétét a családja előtt, miközben valami vándortársutattal kóborolhatott a fent közölt emlékirat egy helye legalább egész határozottan erre vall. E sorok így szólnak:

„Lassanként a vendéglőkben játszó színársulatok úgy tűntek föl, mint eretnekei az igaz hitnek, s ekkor csak hiedelem volt az, miről később tökéletesen meggyőződtem, hogy sok helyt nem papjai Tháliának, de aljas kereskedők, kik haszonból telepedtek az Ur házába.

Ezt nem lehet másként magyarázni, csak úgy, hogy a vendéglőkben játszó társulatok közt ő maga is sokat forgott.

E kóbor életmód 1868. végén szakadt meg, amikor Petőfi Zoltán haza tért nagybeteg édes atyjához.

A Killer-cég új palotája.

Sorok egy modern butorüzletről

Az elmúlt hóten nyílt meg Killer Ede butorügáros új üzlete a Piac-utcán épült gyönyörű új házában. Ennek az üzletnek a megnyitása valóságos esemény ipari és kereskedelmi életünkben s egy hatalmas lépés a most kialakulófélben levő modern, nagyvárosias Debreczen felé. Mert kétségtelen, hogy ennek a nagyvárosias kialakulásnak lényeges alkatrészei nemcsak a palotás építkezések, hanem a hatalmas árkádok alatt a tökéletes izlés, iparművészeti remeklések jegyében berendezett üzletek is.

Ilyen művészi izléssel és teljes szak tudással berendezett üzlet a Killer Ede modern lakberendezési vállalata, amely üzlet pazar, nálunk eddig nem látott kirakatai ma a debreceni üzleti élet szerencsés. Olyan kirakatok ezek, amelyek méltó feltűnést keltenek Budapest körutain, vagy akár melyik világváros csillogó üzletei között.

Killer új butorüzletében a belső folyosón kívül hat teljes, pompás szobaberendezés van kiállítva. A szobafalakat díszített dekoratív falak képezik úgy, hogy tökéletesen és áttekinthetően különítik el egymástól az egyes szobákat. A szobák a legizlésebb s a berendezéshez is stilszerű színekkel vannak tapétázva, gyönyörűen szőnyegezve és villamos csillárokkal gazdagon világítva, úgy hogy es e az utcáról betekintő közönség hat fejedelmi kényelemmel és izléssel berendezett szobát lát csillogni a villamos fényben.

Az utcai belépőtől jobbra az utcai nagy kirakatban egy ebédlő van berendezve. A berendezés füstölt tölgyfából mór-stilben készült s a sötétes-kék tapéta-határban művészi gyönyörűséggel hat. A baloldali első kirakatban egy férfiszoba d. szlik. Szürke garnitúra megfelelő plüssirozással. A baloldali második kirakat egy pompás hálószoba. A sárgás-fehér modern berendezés teljes mértékben érvényesül az azurkék falak között.

E kirakatok mögött közepén, a bejáró folytatásaképpen gyönyörű, gazdagon berendezett hallba jutunk. A hallból jobbra egy empir szalon nyílik, balra pedig egy fehér leányzóba. Az összes berendezéseket a művészi izlés és egyszerűség és az ebben rejülő gazdag hatás jellemzi. A komplett szobaberendezések mögött következnek az óriási méretű raktárhelyiségek, telve szebbnél-szebb darabokkal. A raktárhelyiségek jobb oldalán ismét urilakberendezéseket látunk. Ezek között is csodaszép egy kerti terrasz-berendezés filigrán butorzatával.

Az óriási világos, este pazarul világított helyiség valóságos állandó iparművészeti kiállítás, ahol a szépet, művészi szerető közönség mindig gyönyörűséggel tekinthet szét. Az egész helyiség alatt hatalmas szuterén van; itt van a komersz-árú óriási

raktára. Gazdag kiállítás egyszerűbb és olcsóbb berendezésekből és butordarabokból.

Talán nem végeztünk ezzel a futólagos ismertetéssel felesleges munkát, bár felhívni a közönség figyelmét erre a tüneményes szép üzletre, ezekre a világvárosi kirakatokra — valóban felesleges volna. Akik elmennek Killer új üzlethelyisége előtt, azok percekig fognak a kirakatok előtt időzni s az üzlet és vállalat tulajdonosa készséggel kalauzolja az érdeklődőket a pompás helyiségekben.

Színház és Művészet

A színház másora.

VASÁRNAP: Délután *Táncos huszárok*. operette, Este az *Ember tragédiája*, drámai költemény. Bérletszűnet.

HÉTFŐ: Délután *Elvált asszony*. operette. — Este *Mákvirág*. Népszínmű. Bemutató előadás. Bérletszűnet.

KEDD: *Mákvirág*, népszínmű. B) bérlet.

SZERDA: *Sasfűk*, dráma. C) bérlet.

CSÜTÖRTÖK: *Bajusz*, daljáték. — Sziklai Miklós első fellépte. A) bérlet.

PÉNTEK: *Tiszturak a zárdában*. operette. — Sziklai Miklós fellépte. B) bérlet.

SZOMBAT: *Luxemburg grófja*, operette. C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután *Kornevillei harangok*, operett. Sziklai Miklós fellépte. Este *Pillangókisasszony* opera. Bemutató előadás. Bérletszűnet.

Mákvirág. (A színházi iroda jelentése.) A kolozsvári Nemzeti Színház nagy sikerű ujdonsága, Sebessy Samunak, a kiváló írónak „Mákvirág” című népszínműve kerül színre hétfőn este elsőrendű kiosztásban. Az ujdonság kiosztása következő: Kedei Mihály—Árkosi, Özv. Petőné—Szilágyi Berta Görlicsné—Gerő Ida, Juczi—Bárdos Irén, Kagros Pál—Kardos, Csutak Marton—Kemény, Jozsi—Horváth. Jakota—Győre, Szimati—Ligeti, Dengi—Mártonfi. A Mákvirág dalaft Dóczy József és Frater Loránd irták.

Új helyet a kulturpalotának.

A közgyűlési határozatot feloldották.

A miniszter leirata.

Debreczen város törvényhatósága a múlt év őszén tartott közgyűlésén a megépítendő kulturpalota helyét a Kossuth-utcai, a színházzal szomszédos főkapitányi és Bészler féle telkeken jelölte meg. A közgyűlésnek ezt a határozatát Kenézy Gyula társai megfellebbezték. A belügyminiszter a fellebbezésnek helyt adott s feloldotta a közgyűlési határozatot, amiről a következő leiratban értesítette a város közönségét:

A város törvényhatósági bizottsága az 1909. március 26-án és folytatólag 27-én tartott közgyűlésében 94. szám alatt hozott határozatával kimondta, hogy az építési tervezett kulturpalota helyéül a Kossuth-utcai ugynevezett „főkapitányi” és Bészler-féle telkeket jelöli ki.

A törvényhatóság ezen határozatát Kenézy Gyula és társai bizottsági tagok részéről beadott fellebbezés folytán felülbírálván, és alábbi indokoknál fogva ezennel feloldom és felhívom a város közönségét, hogy ez ügyet újabb megfontolás alá veszi, hozzon e tárgyban kelleleg megindokolt határozatot.

Ugyanis a fellebbezésből kivehetőleg a kulturpalotának a tervezett értékes és a kulturpalota céljaira mégsem egészen alkalmas helyen való létesítése a költségeket kellő indok és szükség nélkül fokozná, illetőleg a k szemelt telkek a kulturpalota céljaira már most is szükségnek mutatkoznak, a palotá-

nak esetleg szükségessé váló kibővítés pedig csak nagy áldozatok árán volna keresztülvihető.

A fellebbezés ezen kifogásait a város polgármestere is megerősíti, kinek 1909. évi 1859. szám alatti jelentése szerint az eredetileg rendőrségi épületek elhelyezésére rendelt ezen telkek a helynek szűk és a szomszédos színházra való tekintettel tűzveszélyes volta következtében kulturpalota céljaira nem tekinthetők alkalmasnak, viszont a központi rendőrségi épületek célszerűen, épen a szőben forgó telkeken helyezhető el. Az ily módon a telekkijelöléssel szemben megnyilvánult aggodalmakra való tekintettel a törvényhatósági bizottság megfellebbezett határozatának feloldásával a város közönségének módot kívántam nyújtani, hogy a kulturpalota elhelyezésének kérdését a létesítési költségeknek is gondos mérlegelése mellett újabb megfontolás és határozat tárgyává tegye.

HIREK

— Lapunk legközelebbi száma, a közbeeső ünnep miatt, szerdán, a kora hajnali órákban jelenik meg.

— Ünnepi istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak meg:

Husvét első napján délelőtt a Nagytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész prédikál, Földes József segédlelkész ágendázik; a Kistemplomban Dicsőfi József lelkész prédikál, Szele Miklós s. lelkész ágendázik; a Kossuth-utcai templomban Uray Sándor lelkész prédikál, Boér Károly s. lelkész ágendázik; az Ispóty-templomban Erőss Lajos dr. püspök prédikál, a Homokkerti imaházban Erdős Károly szénior prédikál, Szarka Boldizsár s. lelkész ágendázik.

Husvét másodnapján délelőtt a Nagytemplomban Erdős Károly szénior, a Kistemplomban Oláh István hittanhallgató, a Kossuth-utcai templomban Molnár István hittanhallgató, az Ispóty-templomban Bartha Dezső hittanhallgató tartanak istentiszteletet. Délután a Nagytemplomban Bartha Dezső hittanhallgató, a Kistemplomban Molnár István hittanhallgató, a Kossuth-utcai templomban Erdős Károly szénior, az Ispóty-templomban Oláh István hittanhallgató tartanak istentiszteletet. A Homokkerti imaházban husvét másodnapján Szatmáry József legátus tart istentiszteletet.

Az ágostai hitv. év. templomban: Husvét első napján d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet, utána urvacora. Délután 8 órakor Nikodemusz Károly papjelölt prédikál. Husvét második napján (hétfőn) délelőtt 10 órakor Oláh Károly hittanhallgató prédikál, urvacorát oszt Materny Lajos. — Délután 3 órakor ima.

— Tisza István a debreczeni Nemzeti Munkapárthoz. A debreczeni Nemzeti Munkapárt vasárnapi alakuló nagygyűléséből — mint je'entettük — lelkes hangú távirattal üdvözölte Tisza István grófot, aki ezzel a levéllel mondott köszönetet az üdvözlésért:

Geszt, 1910. március 23-án.

Nagyságos

Komlóssy Dezső urnak

Debreczen.

Igen tisztelt pártelnök Ur!

A debreczeni Nemzeti Munkapárt nevében kifejezett szíves üdvözlésért fogadja kérem, hálás köszönetemet, melyet a párt tisztelt tagjainak is tolmácsolni sziveskedjék.

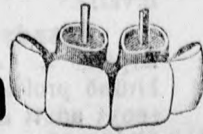
Kiváló tiszteletem kifejezésével vagyok

őszinte hive: Tisza István.

Műfogak

Kautsuk és arany kivitelben, zománcz fogsorok, rágásra használható és azonnal megszokható, arany fogkoronák és hidak eltört darabok 2 óra alatt javíttatnak!

MAGYAR FERENCZ fogtechnikus, Szent-Anna-u. 5. (Gondy-ház.)

— **A tiszántúli egyházkerület tavaszi gyűlése.** A tiszántúli református egyházkerület elnöksége a tavaszi előkészítő gyűlések és a kerületi közgyűlés idejét a következőképpen állapította meg: Április 28-án délelőtt a középiskolai tanügyi bizottság ülészik, délután a pénzügyi, 29-én délelőtt a debreczeni főiskolai igazgatóság. Május 9-én délelőtt a népközlési tanügyi bizottság, 28-án délelőtt esperesi értekezlet. Május 29-én közgyűlés. Az ülések kezdte délelőtt 9 órakor, délután 8 órakor. Helye a debreczeni főiskola dísz-, illetve kis tanács-terme.

— **A debreczeni képviselők beszámolója.** A debreczeni függetlenségi- és 48-as párt március 28-án, hétfőn délelőtt fél 11 órakor a városháza udvarán, kedvezőtlen idő esetén pedig a Bika szálloda dísztermében napgyűlést tart, amely gyűlésen a város országgyűlési képviselői: Tüdős János dr., Bakonyi Samu dr. és Csanak János beszámolt tartanak és programbeszédet mondanak.

— **Zöldy M. János gyászja.** Zöldy M. Jánosnak, a Hazai biztosító társaság főtisztjának családját súlyos csapás érte: sógora ifj. Magyary Ferenc aradi mérnök tegnap hirtelen meghalt. A fiatal elhunyt mérnök neve jeles szakmunkái révén általánosan ismert volt. Temetése vasárnap délután lesz Aradon.

— **A református tanítók délutánja.** Április hó 2-án, délután 5 órakor tartják a református tanítók negyedik és ez idényben utolsó délutánjukat a Royal dísztermében. A rendezőség minden lehetőséget megtevé, hogy a délután méltó befejezése legyen a sorozatnak. A műsoron Szávay Gyula, Nyáry Béla, Torma Zsigmond, Kerner József stb. szerepelnek. Mind olyan nevek, hogy a sikert előre is biztosítják a szereplésük valódi művészetet ígér. A teljes műsort később fogjuk közölni.

— **Husvétli ajándékok a városi múzeumnak.** A városi múzeum számos értékes és érdekes tárgy gyarapodott a negyhéten. Ugyanis özv. besenyői Széll Ferenc urna néhai férje gyűjteményéből debreczeni és Debreczen vidéki eredetű bronz- és vas régiségeket, pasztorélet körébe vágó és más néprajzi tárgyakat ajándékozott a múzeumnak. Ezekon kívül az ő előzékenysége folytán körülbelül száz darab archaologia, történelmi tárgy szak- és segéd könyv és egyéb debreczeni vonatkozású nyomtatvány jutott múzeumunk birókába, amelyek mind elhunyt férjének gazdag könyvtárából valók.

— **Öreg emberek is hűségesen fogyasztják a rég bevált Ferenoz József-keserűvizet,** mert kitűnő oldó és használatos hatása már három évvel ezelőttől is elérhető. A Ferenoz József-keserűvizet fájdaom nélkül kellemesen működik, ezért meg a legfinnyásabb egyének is kedvelik. Kerjünk az üzletekben kifejezetten valódi „Ferenoz József”-vizet, nehogy valamilyen drasztikus, ártalmatlan szert kapjunk.

— **A városi múzeum ünnepe.** A városi múzeum husvétkor első nap zárva lesz, az ünnep második napján, hétfőn délelőtt pedig 9 órától 12 ig díjtalanul lesz megtekinthető.

— **Egy vasúti munkás balesete.** Császár József 18 éves vasúti munkás, az éjjel Püspökladányból Debreczenbe akart utazni a Budapest felől érkező vonatra felugrott, mielőtt a vonat megállt volna. Császár ügyetlenül ugrott fel a kocsi lépcsőjére megcsuszott, leesett a kerekek alá került. A kocsikerekek a szerencsétlen fiú lábát levágták. Császárt beállították a püspökladányi kórházba.

— **Iparosok figyelmébe.** A debreczeni ipartes évi rendes közgyűlést f. évi április hó 8-án d. e. 10 órakor fogja saját dísztermében megtartani. Mikorra a tagok meghívotnak. Az ipartesület elnöksége.

— **Szendy Árpád hangversenye.** Szendy Árpád, az országos magyar zeneakadémia kitűnő professzora ma délután házi hangversenyt adott a P. Nagy Zoltán vezetésével álló zenekonzervatóriumban. Az intézet nagy-

termét zsúfolásig megtöltötték a tanítványok és ez alkalommal a konzervatórium vendégül látta városunk néhány előkelő zenebarátját is. A hírneves mester Beethoven, Chopin, Liszt műveiből játszotta a legszebb darabokat, majd saját kompozícióiból mutatott be néhányat szünni nem akaró lelkes taps mellett. Hallgatói nem akartak megválni a mestertől, aki a sok kérésre, könyörgésre ismétlen könnytelen volt néhány rá dással kedveskedni. A hangverseny előtt Fűrey F. Gusztáv köszöntötte a mestert szívélyes szavakkal.

— **Igazolványba arcképet elgöcsöb-ban** Némethi fényképész műterme készít.

— **Dalestély.** A debreceni munkás dalestélyt husvét első napján, a Bika dísztermében válogatott műsorral dalestélyt rendez. A zenét Berki Lajos jónövű zenekara szolgáltatja. A műsor után táncmulatság. Beépít díj 1 korona 50 fillér.

— **Az Első Biztosító Intézet** katonai szolgálat eseteire 0 cs. és kir. Felsője József főherceg védnöksége alatt Budapesti Igazgatósága tudatja t. felcivel, hogy a Debreceni vezérőrnöksége vezetésére sikerült Molnár Lipót urat, az Erzsébet-malom r. t. volt pénztárnokát megnyernie, ki Miklós-u. 55. sz. alatti irodájában készséggel ad minden nemű felvilágosításokat, hol az esedékes nyugdíjak is beválthatók.

— **Völegények és menyasszonyok.** Az állami anyakönyvi hivatalnál a héten a következő jegyaspárokat jelentették be: T. Kovács Károly—Ruttner Erzsébet, Dubovinszky István—Macsóda Anna, Gerő Mór—Balogh Irén, Rácz Gábor—Boldog Erzsébet, Ravész Kálmán—Weisz Ilona, Kábal József—Keil Mária, Nagy Sándor—Rét Borbála, Toth János—Márus Julianna, Némethy János—Borzó Zsófia.

— **Völegények!** Teljes urikelengyéköt legizlésebebe összeállításán, előnyös árban eszközöl Frank Testvérek uridivat különlegességeket üzlete. Piac-u. 50.

— **A nap halottai.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentettek be: özv. Szegedi Ferencné Geese Julianna r. kath. 71 éves Fejes Gizella g. kath. 4 hónapos, Bódi István ref. 44 éves, Vinyák Józsefné Balogh Julianna ref. 60 éves, Vida Péter ref. 47 éves, Bényei István r. kath. 18 hónapos, Molnár Zuzsanna ref. 3 napos, Fekete Maria ref. 17 hónapos, Faragó Péter ref. 75 éves, Fekete Imre ref. 13 éves, Némethy Sándor ref. 76 éves, Varga László ref. 3 hónapos.

— **A Néptakarékpenztár** mint szövetkezeti Piac-utca 75. sz. a. élebitősi-tással kapcsolatos hosszú lejáratú könnyen visszafizethető kölcsönöket nyújt.

— **Tanuló fizetésével felv.** Cim kiadóban.

— **Angol uri és női sapkák,** kitűnő keztyűk, sarabotok és illat-zer különlegességek Frank Testvérek kalap és uri divat üzletében Piac és Szent Anna sarok.

— **Legmegbízhatóbb gummi-óvszerek** peszariumok olcsó árban kaphatók Vitárus Sárdornál, Szent Anna-utca 1.

— **„Ahogy az asszonyok szeretnek,** ahogy a férfiak szeretnek, ahogy a leányok szeretnek” stb. 10 kötet pikáns, finom, naturalisztikus szellemes könyv, kötetje 1 kor. Kapható Aczél art quariumban.

— **A Jelzalog és Hittelbank** mint szövetkezeti Piac-u. 80. sz. (Ugyváry ház) kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett folyósít kezésségre vagy betáblázás mellett.

— **Egészen új, eredeti husvétli öntözök, tojások, focskondók és illatszerek** legelőnyösebben Mentze Henrik aruházában, Kossuth u. 4. sz.

— **Valódi angol átmeneti kabátok,** felöltők és esőbőre-yegek felülnő szép választékban: Frank Testvérek, kalap és uridivat különlegességek üzletében Piac és Szent Anna-utca sarok.

— **Husvétli parfümök** Györfi Testvérek-nél, Piac-u. 80.

— **Síraszatók engem orgonavirágok** gramofon lemezei valamint zongora kottája kapható Antalfy Józsefnél.

— **Ha igazán szép gyümölcsöslőkre** vágyik, kérje Kontsek Géza keréscsatorának nagy árjegyzékét, s nézze meg a Kossuth-utcai üzletben levő minták minőségét. — Bámulatatosan szép fák, igen olcsó áron kaphatók.

— **Kugler ozukorba** legjobb husvétli ajándék. Főraktár Herdős és Sárdornál Kossuth-u. 11. Telefon 54.

— **Hölgyközönség szíves figyelmébe** ajánlom kiadóar saját készítésű finom, puha, tarós keztyűimet. Vitárus, Szent-Anna-utca.

— **Dr. Katona Mihály** sárospataki homeopata orvos ismét rendel Debreczenben április 1-én azaz Pénteken egész nap és 2-ikán azaz Szombaton d. e. 11. óráig Darabos-u. 55. sz. alatt, a hol különösen tüdő- és gyomorbetegségek számosan látogatják a sikeres gyógyításairól híres orvost.

— **Legjobb villamos berendezéseket** készít Földvári. Piac-utcai barak. Telefon 68. sz.

— **Legmegbízhatóbb gummi-óvszerek** peszariumok olcsó árban kaphatók Vitárus Sárdornál, Szent Anna-utca 1.

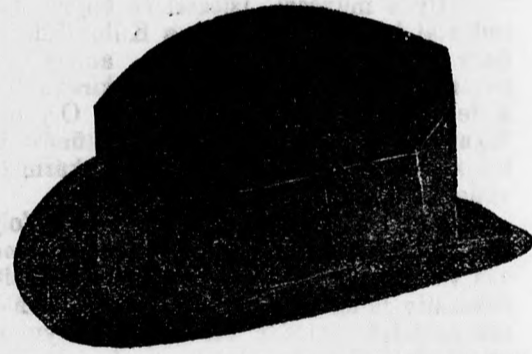
— **Dr. Just Wolfram** égők 50 gyermek Kor. 250 Földvárinál Piac-utcai barak. Telefon 168.

— **Antalfy könyvkereskedésben** intelligens fiu gyakorlatoknak fővételk.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debreczen, Simonffy-utca 1 sz. Bórpalota.

KALAP UJDONSÁGOK

Lengyel Samunál

Piac-utca 43.

Tolnai Dániel

Debreczen, Piac-u. 49

Legnagyobb
cipőraktár.

Czipők
minden lényre
legjobb minőségben.

• Számtalanszor bevált •

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
SAVANYUVIZ

A győztes
nagyhasznosító és
hátgyógyító
máj- és húgyúti
megbetegedésekre.

Husvét ünnepén.

(Irtta: **Csiky Lajos**, theol. akad. tanár.)

Elmult a nagypéntek, elmult bánatával, keserű gyászával, fájó gondolataival. Elmult ez évben is életünk ama nagy fekete napja, mikor visszazáll magába lelkünknek rendesen kinnszárnyalni szokott gondolata, s bús érzések között elmélkedik a halátlanságról, a melylyel a világ a jók, az igazak iránt viselkedik; a mulandóságról, mely mindinkább sötétedő fátyolt von a magunk s szereteteink arczai elé; a halálról, mely a föld rögei alá viszen mindnyájunkat, lakott bár szívünkben sötét gyűlölség, vagy igaz szeretet, vagy akár mindkettő is együtt.

Elmult a nagypéntek, a mikor a keresztyén világ Jézus keresztre feszítettetésének, vére kiontatásának a saját bűnösségét fennhangon prédikáló, de épen azért lélekváltó, üdvbiztosító szent ünnepét ülte. Zengett, zsongott templomainkban az ének:

„Uram! e szent vért tekintsd meg,
Lelkem ez által tisztítsd meg.
Ne legyek én átkozott,
Ha kezesem áldozott.
Én ez oltárt megölelem,
Ha szorongat a félelem.
Biztatásomat halálom
Óráján ebben találok.“

Elmult a gyásznak, a bánatnak az ünnepe, elmult a nagypéntek. De földerült helyére az örömmek, a vigasságnak édes szép ünnepe: a husvét.

Husvét! husvét!

Te édes szép ünnep szent örömeiddel, lélekben lakozó s abból kiszárnyaló szent vigassággoddal!

Vége van hát veled a keserű bánatnak, a fájó gondolatoknak, a mulandóság érzetének, a haláltól való sötét félelemnek, mert te a keserűség helyett édességet, a fájdalom helyett örömet, a mulandóság helyett halátlanságot, a halál helyett életet prédikálsz mi nekünk.

Husvét ünnepén!

Óh hadd jusson eszünkbe husvét ünnepén a szent történet, a miként azt boldog gyermekkorunkban hívő lélekkel tanultuk, s ha e napon templomainkban megjelenünk, ott is évről-évre halljuk prédikáltatni, hogy a hétnek első napján, tehát vasárnapon, nagy földindulás lőn, mert az Ur angyala mikor mennyből leszállott volna és oda járult volna, elvéve a követ Jézus koporsójának ajtajáról, és felül azon ül vala; és vala az ő tekintete mint egy villámlás, és az ő ruhája fehér, mint a hó. Felelvén pedig az angyal, monda az asszonyoknak: ti ne féljétek, mert tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek. Nincsen itt, mert feltámadott, a mint megmondotta. Jöjjetek ide, lássátok a helyet, a hol feküdt az Ur.

Igy szól a husvét szent történet, így írja le a biblia Jézus feltámadásának csodás történetét.

És a keresztyénség a maga évezredes történetével, világhódító vívmányaival, a természet, az ég és a föld hatalmai ellen való diadalmas küzdelmeivel, civilizációjával, kulturájával, iskoláival, templomaival, mindenével, a mit a föld népeinek adott, — a keresztyénség Jézus husvét reggeli feltámadásának nagy bizonyosságú tényén alapszik, mert ha ő fel nem támadott halálából, csalóka álom, ködkép, tűnő ábránd az alapja a mi egész keresztyénségünknek.

De vajjon egy olyan hatalmi erő, a milyen a keresztyénség, a mely napról-napra mindinkább növekvő gyorsasággal terjed, s hatásában a magas északtól le a távol délig, kelettől el a messze délig mind fokozódó erővel bizonyítja léte erejét, egy ilyen hatalmi erő lehet-e csalóka álomnak, ködképnek, tűnő ábrándnak a szüleménye?

Jézus feltámadása jelképe és bizonyító záloga minden ébredésnek, új életre kelésnek, a melyet csak akár a természeti, akár az emberélet, akár az eszmék vagy a gondolatok világában látunk és tapasztalunk.

A mint Jézus életre kelt halottaiból, úgy kél új életre tavasznak jöttével téli mély álmából a természeti világ. A mint az ő teste lerázta magáról a földi rögnek porát, úgy kél ki a föld rögéből a csirára kapott mag, hogy új életet vegyen. A tél hidegében befagyott folyó a tavaszi napsugár mosolyára úgy rázza le magára szorító jégpáncélját, a hogy Jézus leveté magáról záros koporsója tetejét.

A mint Jézus életre kelt halottaiból, úgy kelnek életre új családtagok jöttén az egyes családok, s átöröklődik az élet ereje az eltávozott nemzedékekből az új generációkba. Örök enyészet nincsen, de a feltámadás örök. Feltámad új idők jöttén a régen elhunytak vélt régi eszme, régi gondolat is, hogy még erőteljesebb fényben ragyogjon, mint a hogy első megjelente alkalmával tündökölt.

Jézus feltámadása záloga a mi feltámadásunknak is!

Nem is lehet az, hogy én, kibe Istennek ereje gondolkozó lelket, érző szívet, elhatározó akaratot, hitet, reményt, szeretetet, bizalmat, fennszárnyaló ihletet, az övét utánozni akaró munkakedvet adott; ki szememmel nem a föld porát, hanem a magasságok magasságait s a mélységek mélységeit is nézem; kit nem vak ösztön, hanem tudatos gondolkodás vezet életem útain; kit Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtett, — nem lehet az, hogy, mint a föld férgé, én is elpusztuljak végkép, hogy nyom nélkül bemerüljön az én életem is annak idején a semmivélét végtelen oceánjába.

Óh bizony csak higyjük a boldogító tudományt, mely a keresztyén hit fundamentomköveinek egyike, hogy ha a Jézus feltámadott halottaiból, mi sem maradunk örökké a sirban.

Ünnepeljünk most hát, s ünnepeljünk, míg csak tart életünk, sok-sok boldog, vidám és édes husvétünnepet. És ha fölme gyünk a templomba, szentegyházunk falai közé, énekeljük hittel, buzgó szent örömmel:

„Nincs már szívem félelmére
Nézni sirom fenekére,
Mert látom Jézus példájából,
Mi lehet a holtak porából.
Szűnjetek meg kétségeim,
Változzatok félelmeim
Reménységgé s örömmökké,
Mert nem alszom el örökké.“

Husvét a középkorban.

Irta: **Dr. Lencz Géza.**

Ki ne hallotta volna már híret a középkori egyházi játékoknak, melyeket különösen ünnepnapokon rendeztek? Főleg a nagy hét, a szenvedés és feltámadás története volt az, melyet drámai alakba öntöttek és aztán először a templomi istentisztelet keretében, később szabadban, a nép részvétele mellett husvétkor előadtak. Bizonyos fokig didaktikus céljok volt, mert így akarták kiszorítani az erkölestelen, világi maskurázásokat, aztán ily érzelmi szemléltetés, még ha nem értették is a szavakat, sokkal megragadóbban hatott az egyszerű népnél.

Legtöbb esetben olyan naiv lelkeknek voltak szánva az ily ünnepi játékok, kik nevetni is, sirni is tudnak egyszerre, kiknél az érzelmi behatások momentán előtörnek. Még hozzá nem aféle histriók, kevésre becsült parvenük, hanem a polgárság legtekintélyesebb részei vettek részt az előadásban bizonyos foku büszkeséggel. Mindig a megfelelő személyt választották ki a személyesítésre, így pl. Máriát ábrázolta egy erkölcsileg kifogás alá nem eshető leány.

Későbbi korban az egyes városokban ma is meglevő vásártéreként használták fel az ilyen játékokra. Háttérben méltóságosan emelkedtek a templomok, tornyos város-házak, elől pedig váltakozó színek jelenítették meg az eseményeket: a jeruzsálemi templom, olajfák hegye, Pilátus törvényszéke, Kálváriahegy, szent sir mind ott voltak láthatók. Itt volt a megdicsőült Urnak ülőhelye, körülötte az angyalok, a nézőhely végén pedig a pokol torka, melyből minden pillanatban groteszk, rémítő ördögalakok tűntek elő. Így sirt és nevetett a közönség a szerint, amint Jézus hathatós bucsuját Máriától hallotta szavalni, vagy a hóhér és zsidók neveléses figuráit látta, amint a keresztet körüljátszották.

A reformáció kezdetben nem mondott ellen ezeknek a népmulatságoknak, de mivel később kölcsönös invektívákra adtak okot, mindenik felekezetet igyekezett a másikat valamelyik figura útján neveltségessé tenni, kimentek lassanként a divatból. Jelenleg csak a felső bajorországi Oberammergau-ban tartanak ilyen drámai előadásokat és pedig, mint az másutt is volt, egy pestistől való szabadulás feletti hálából és a meleg évszakra áttéve, minden 10-ik évben. A szereplők száma fél ezerre megy, 7-8 óráig egy huzamban tart az előadás. Nálunk, mint tudjuk, csak halvány emlékek maradtak a bethlehemes játékokban vagy husvétii köszöntésben.

Elvezetem a szíves olvasókat egy ilyen középkori, husvétii játékhoz, Eisenachba, 1322-ben. E város a hasonnevű fejedelemség főhelye volt, ahol Thüringia tartományi grófjai laktak. Romantikus szép helyen, a thüringiai erdő északi csucsánál, hol a Nesse és Hörsel folyók egyesülnek. Lakossága jelenleg evangélikus.

Fent nevezett időben a „megharapott“ Frigyes volt a tartományi gróf. Atyja, Albert örökös harcban állott gyermekeivel s általában egész családjával. A mi Frigyesünk egy izben fogságba is vetette s csak nehéz feltételek alatt bocsátotta szabadon. Anyja harapott volna arcába heves fájdalomi kitörésében, midőn egyszer fiától válni kellett, innen mellékneve. Életének sok küzdelmei különben kedélyvilágát nagyon megtörték.

Az 1322-ik esztendőben különös ünnepélyességgel készültek az istentisztelettel kapcsolatos husvétii játékokhoz, mert azt a tartományi gróf is végig akarta nézni. A templom zsufolásig megtelt és a tömeg feszült figyelemmel nézte a játékok lefolyását.

Szépen és építően folytak a jelenetek, amint a zsidók öröket kérnek Pilátustól a sir őrizetére, majd jön a feltámadás jele. Fehér ruhában egyik szerzetes megáll a sirnál, kezében pálmaág, hogy ábrázolja

a békesség angyalát, három más testvér pedig összekötött kámzsában, tömjénezővel oly mozdulatok közben közelednek, mintha keresnének valamit, mire a felvilágosítást megkapják. Ismét változás, Jézus áll ott, fénylő fehér ruhában, drága díszben, kezében keresztaszó s párbeszédet folytat Mária Magdolnával. Aztán ismét a sirhoz futó tanítványok: Péter és János, vagy a szent aszszonyok a kereszthordónak komikus alakjával. Sőt jut jelenet a pokol fejedelmének is, ki azt a veszteséget, melyet Jézus poklokra szállásával okozott neki, úgy akarta pótolni, hogy elküldi az ördögöket újabb áldozatokért. Ezek aztán egy susztért, szabót és papot, meg a különböző foglalkozásuak képviselőit hurcolják egymásután elő s természetesen alapos fejmosásban részesítik.

De most jön a leghatasosabb jelenet a tiz szürről, mely egyszerre a jövőendő megfizetésre irányítja a gondolatot: az okos szüzek öröme, kik életökben soha nem fedkeztek el az Urról s most az ő mennyei vendégségébe bemennek, megelégedéssel tölti el a lelkeket; ámde annál megrázóbb a bolond szüzek sorsa, kiknek minden egyébre volt gondjuk, csak arra nem, hogy egyszer megérkezik a vőlegény és aztán most kizártnak az Ur szavára: távozzatok, nem ismerlek titeket. Megrázó látni, amint ott jajjonganak, siránkoznak sorsukon...

De mi az, a „megharapott“ arcu Frigyes egyszerre feláll székében, elváltozott arccal, kezét jobbra-balra járatva, értelmetlenül rakva össze a szavakat. Az elképedés kifejezése vesz erőt az arcokon, egyszerre minden szem felé fordul: a tartományi gróf a jelenet hatása alatt megőrült.

Sohasem gyógyult meg többet. Két év múlva temették el Eisenachban, a lelkiismeretében agyon gyötört embernek emlékezete azonban még sokáig élt a nép mondáiban.

Philoklet.

Irta: **Tóth Árpád.**

Öreg Philoklet, vénhedt cimborám,
Ó, nézd a hajnalt, milyen sápadt...
Ez az utolsó hajnalod talán,
Pendítsd meg hát a szárazfádat
Sikolts belé a szürkületbe
Egy tüzes dalt a rózsafakadásról,
Sóhajts vissza a ligetekbe,
Hol primula feslik s csalogány szól.

Öreg Philoklet, mily kék a szemed...
Ejh, bolondság az, hogy a kezéd reszket,
Egy-két dalt kell, ó kell még zengened,
Mielőtt vénhedt lelked elereszted.
Aztán repülhet, mint arany hajó
Titkos határu, kéklő tengeren,
S magam maradok... ó mi szörnyű szó:
Magam... Philoklet sem lesz már velem...

Ne vess Philoklet... méla mosolyod
Jól esik nekem, mint az őszi nap,
Jut-e eszedbe, amire gondolok,
A csoda-ész a plátánok alatt?
Akkor esett, hogy kis vita hevében
Kezet emeltem rád vén cimborám...
Ne vess, ne vess... oly csendes már a vérem...
Az az idő nem is igaz talán...

Öreg Philoklet, hogyha eljő Cháron,
A mord hajós, és eltűnik veled,
Pendüljön ott is nóta szárazfádon,
Meleg, mint a tavasz és bus, mint a szelek.
Zengd azt a dalt, az aranykigyócskáról,
Mely Kleopátra vértől haldokol,
És fel fog nyögni bánat mámorától,
Mint most szívem, a mélységes pokol...

Öreg Philoklet, vénhedt cimborám,
Ó nézd a hajnalt, milyen sápadt;
Ez az utolsó hajnalod talán,
Ó, pendítsd meg a szárazfádat.
Sikolts belé a szürkületbe
Egy tüzes dalt a rózsafakadásról,
Nem visz már ut a ligetekbe,
Hol primula feslik s csalogány szól...

Misz Mabel levelei.

Irta: **Vándor Iván.**

Édes Maud, ha tudnád, milyen fáradt vagyok! Négy hete expresszen hálók, hajlón eszem, muzeumban pihenek és glesseren sétálok. Annyi mindent láttam, hogy megakartam tőle bolondulni, tehát jobbnak látam mindent elfelejtetni.

A papa, meg John, úgy cipelnek bennünket, mint egy-egy podgyászt. Mama, meg én, képtelenek vagyunk már arra is, hogy bámuljunk. Én egyáltalában ritkán bámulok. Nekem nem imponál egy fakó vászon, melyet nem tudom, ki festett, vagy egy összevert fejű szobor, melyet nem tudom, hol találtak. Még eddig legjobban tetstett egy óriási gyémánt, — már nem tudom, hol láttam — volt olyan nagy, mint egy kis zöld narancs. Azt szeretném.

Akarod, hogy Európáról beszéljek? Európa nagyon csinos. Ha nem lenne annyi muzeuma, kellemesnek is lehetne mondani. A nép szegény és nagyon kíváncsi. És nagyon sokat tud. Nem tudom, azért tud-e olyan sokat, mert szegény, vagy azért, mert kíváncsi? John például borzasztó ostoba mellette. Az igaz, hogy Johnnak nincs szükségére rá, hogy esze legyen.

Fogalmad sem lehet róla, hogy ezeket az európaiakat mi minden érdekli. Mikor a Pilátusra akartunk fölmenni, a papával szembe került a hajlón egy nagyon furcsa kis ember és ez folyton az amerikai szerencsenekről kérdezősködött. Nem bírom föl-fogni, mi köze neki a szerencsenekhez, de az európai ilyen. Szegény papa és John! Alig győzték neki elmondani, mennyire megvetjük a feketéket. Hogy külön tanulnak, hogy szegény velük egy villamoson menni, hogy rendes ember nem méltatja őket arra sem, hogy kezet fogjon velük. Ez a kis furcsa ember csak a fejét csóválta és egyre ezt hangoztatta: Csak a színtük miatt vetik meg őket? Hisz nem a szín a fő. Ezen képes volt óraszámra vitatkozni. A végén egészen neki tüzesedett, mind a két kezével hadonászott és így szólt:

— Uram, a fekete népé a jövő. Ez a faj most a gyermekkorát éli, nagy fejlődés előtt áll. A kultúra még nem örölte meg az energiáját és nem szivta ki életerejét. Pár száz év múlva erős, művelt, fekete államok fognak uralkodni a világ nagy részén és meg fog születni majd a fekete Sekszpir és a fekete Michel Angeló.

Hát nem bolond az európai! Egy amerikai soha sem történne ilyesmin a fejét. De nem ezt akartam elmondani. Most következik a legérdekesebb.

Ezután következett valami furcsa, megfoghatatlan dolog.

A kis európai szavaira mi mindnyájan elkezdtünk nevetni. És ekkor a hátam mögül, fölállott egy magas férfi és odatámaszkodott a hajó korlátjához, éppen szembe velem. Aztán egypárszor megfordult és rám nézett. Maud, így még nem nézett rám soha senki sem. Olyan szeme volt, mely vonzza az embert, mint a veszedelem. Hallottam, hogy egyszer egy leány, egy nagyon boldog leány, levetette magát egy szikláról a mélységbe, annyira vonzotta az a szédületes, veszedelmes sötétség, mely lent várt rá. Maud, ennek az embernek ilyen vonzó, szédítő sötétség volt a szemében.

Nem akartam rá nézni. Hidd el, nem. De muszáj volt. És ez a különös. Kényte-

Üzletmagnagyobbítás miatt az összes áruk rendkívül olcsón árusítatnak Halmágyi divatáruházában

len voltam azt tenni, amit nem akartam. Ezt nem bírod megérteni, ugy-e, Maud? Én sem. Annál inkább nem, mert azaz ember, kiről nem bírtam elfordítani szememet, egy sötétbőrű férfi volt.

Olyan nyugtalan voltam egész uton. Szerencse, hogy már eltávozott. Mit gondolsz, ha a papa észre vett volna valamit. De ettől eltekintve, fölháborító, hogy valaki egy fekete emberrel legyen kénytelen foglalkozni.

Azért mégis kár, hogy nem láttad őt. Irj minél előbb, magadról és Jamesről ölelő Mabelednek.

Kedvesem, ha tudnád, milyen különös, ismeretlen érzések kínozzák a te Mabeledet! Olyan nyugtalan vagyok. Ha te most itt lennél... De hadd beszéljek értelmeseen.

Mama meg én elhatároztuk, hogy betegét jelentünk egy hétre, részben mert a fáradságot már nem bírjuk, részben mert nincs időnk vásárolni, ha örökösen rohannunk. Papát ez a váratlan betegség annyira idegessé tette, hogy nyakon akarta ütni John, ki tényleg szemtelenkedett és kijelentette, családi körutrá többet nem indul. Johnnak az ígért pofon annyira fájt, hogy megszökött és két nap, két éjjel lumpolt.

Mama ellenben nagyon megijedt, mert azt hitte, valamit tett magával és tényleg beteg lett. A papa megbizta a portást, hogy küldjön doktort.

Tíz perc múlva névjegyet hoztak. A papa háromszor elolvasta: Szonedzsi... Hisz ez egy hindu név... Szonedzsi... mit akar ez a hindu... Szonedzsi, mi közöm nekem egy hinduhoz.

— Ez, kérem, a doktor.
— Fekete emberrel nem állok szóba.
De mama komolyan rosszul volt és kijelentette, hogy neki mindegy, akármilyen színű a doktor, csak jöjjön.

És ekkor ismét valami furcsa történt. Tudtam, ki fog bejönni.

Behunytam a szememet és láttam, hogy a doktor ugyanaz, kire rá kellett a hajón nézmem.

Mire fölém, már ott állott a mama előtt és halkán kérdezősködött. Nagyon sápadt lehettem, mert papa részvétellel mondta, ha rosszul vagyok, menjek a szobámba és beküldte hozzám a doktort.

Én valóban beteg lehettem ebben a percben, mert mikor a szobámba értem, olyan tomboló, diadalmas örömet éreztem, minőt még soha és mire magamhoz tértem, már átöltöztem abba a pongyolába, melyre még John is azt szokta mondani, hogy ötven percenttel szépít.

A doktort csak akkor láttam tulajdonképpen, mikor az ajtóban megállott és meghajította magát. Nem fekete, csak barna. Olyan érdekesen barna, mintha a nap égette volna le. Gyönyörűen hajította meg magát. Emlékszel, egyszer járt Szan-Franciskóban egy olasz és Otellót játszotta. Mind a ketten beleszerettünk. Az éppen így hajította meg magát.

Azután megfogta a pulzusomat és a szemembe nézett. Én nem mertem hozzá szólni, ő kezdett beszélni.

— Ön nem beteg. De mégis, kegyetlen és a kegyetlenség is betegség.

— Én nem vagyok kegyetlen — mentegődöttem.

De az, csakhogy nem tehet róla. Kegyetlen, mint minden gyermek, kegyetlen, mint az én testvéreim, kegyetlen, mint az a barna nép, melynek fejletlen a lelke, mint az öné, melyet én úgy gyűlölök.

Két ujjá még mindig a csuklómat fogta, gyöngéden, óvatosan. Szeme olyan szomorúan nézett szemembe. Legjobban szerettem volna sirni.

— Én nem gyűlölöm az ön testvéreit — feleltem, de ő félbeszakított.

Hallottam önt kacagni.

Beláthatod, hogy felvilágosítással tartoztam a doktornak. Mikor elengedte a ke-

zetet, kissé visszanyertem hidegvéremet és leültettem. Megmagyaráztam neki, hogy én soha sem gyűlöltem a feketéket és hogy őt nem tartom feketének. Azán másról is beszélünk. Szonedzsi nagyon kellemes, világlatott, művelt fiú... Szeretném, ha ismerném...

Ez éppen ma egy hete történt, azóta mindennap meglátogat... Mondom, neked, abszolúte nem fekete. És ha fekete lenne is, az kicsinyes, kegyetlen dolog, hogy művelt, jó lelkű ember egy nép, vagy egy faj iránt előítélettel viseltessék.

Már nem tudom, hogy mondta Ramcsandra Szonedzsi: az ember egyért nem ítélteti el mindet, vagy talán így: az ember egyért megbocsáthat mindnek. Különben nevetséges minden gyűlölködés. Majd bebizonyítom neked, Maud, hogy a szín nem határoz. A lélek a fő. Kérlek, hány fehér embernek van fekete lelke!

Otthon beszélni fogok neked erről sokat, de nem olyan szépen, mint nekem beszélt Ramcsandra.

Sziből ölel Mabel.

U. i. Hogy tetszik neked a Ramcsandra név?

Egyetlen Maudom, két napja töprengök, merjek-e neked írni. Vajjon azok után, amik történtek, nem fordultál-e el tőlem? Talán nem is szánom még rá magamat az írásra, ha tegnap inkognitóban meg nem látogatt John és el nem mondja, hogy a papa, hirnevemet némileg reparálandó, azt terjeszti minden felé, hogy Ramcsandra engemet elrabolt.

Hogy más mit gondol férjemről, az nem bánt, de a te véleményed drága nekem, nem akarom, hogy te félre ismerd őt.

Engem nem raboltak el, sőt nem is szöktettek meg, mert inkább én szöktettem el az uramat, mint ő engem.

De mondd, mit tehettem volna mást. A papa, mikor megtudta, hogy Ramcsandra négy hélig folyton gyógyított, noha nem voltam beteg, borzasztóan megharagudott. Elkezdett kiabálni és azt mondta, ha a szeme elé kerül a doktor még egyszer, lelövi.

El akartam ájulni, de eszembe jutott, hogy úgy is más doktort hívnak, hát nem érek vele semmit. Inkább írtam Ramcsandrának. Tudattam vele mindent kiméletesen, hogy nem jöhet többet hozzám, hogy bocsuzni, mikor más ebédet, elmegyek a hajóhidra.

Kíváncsi vagyok, te mást tennél-e, ha a papád azzal fenyegetné Jamest, hogy le fogja löni!

Az ebédet a szobámba hozattam és leszóktam a hidra. Hosszu, keskeny alkotmány ez, a vége benyulik a tó közepébe. Ramcsandra már várt rám és úgy állt helyén, akár egy szobor. Egyetlen lélek sem volt körülöttünk, csak a vizen imbolygott a parti lámpák fénye. Erős akartam lenni, hidd el, de az ember sorsát felsőbb hatalmak intézik. Mikor megláttam Ramcsandrárt, már nem tudtam, mit akartam. Csak azt tudtam, hogy vállára kell hajtani fejemet és sirni kell.

Ezt mondtam neki zokogva:

— Pedig maga nem is olyan nagyon fekete!

Ő vigasztalt. Maud, így nem tud beszélni senki. Az indiai őserdők kábító illata áradt lelkemre szavából.

— Maradjon velem — rimázkodtam.

— Az nem lehet. Én nem maradhatok magával... Maga maradhat csak velem.

Olyan boldog voltam, hogy megengedte. Aztán én mondtam neki:

— Menjünk el innen messze, ahol nem bántanak bennünket

És ekkor, akár a mesében, mint egy fehér hattyú, kecsesen odaszólt hozzánk egy kis hajó. Teljesen üres volt, zöld lámpája mint két smaragd-szem csábitott, biztatott. Csak egy lépés volt a fedélzetéig... És én Szonedzsi karjára támaszkodva, be-

hunyt szemmel, kicsit szédülve, megtettem ezt a lépést...

Most itt lakunk Párisban, egy gyönyörű kis patotában. A férjem gazdag, sokkal gazdagabb, mint én. Ezt sajnáltam eleinte, mert szerettem volna egy kicsit nélkülözni... csak addig, míg a papa meg nem békül. Az nagyon regényes lett volna.

De így sem baj. Tegnap egy gyémántot kaptam tőle; majdnem oly nagy, mint egy kis zöld narancs. John nem akarta elhinni, hogy igazi.

Mama küldte el hozzám John, hogy nézze meg, élek-e még. Ő már nem haragszik. John megígérte, hogy megbékíti a papát is. Utóvégre Ramcsandra művelt ember, Edinburgban tanult, többet tud, mint száz fehér. Izentem a papának, hogy ne csodálkozzék rajtam. Az ember annyi mindent megbocsát annak, akit szeret, csak azt ne bocsáthatná meg, hogy egy kicsit fekete? Én nagyon szeretem Ramcsandrárt és egyéb megbocsátani valóm nincs neki...

Igy volt és így van... Ha jó vagy, Maud, azért tovább szeretsz, és ha szeretsz, irsz hamar te szegény, boldog

Mabelednek.

Borulás.

Irta: Vértessy Gyula.

I.

Egy percig se biztos itt a boldogságunk, Temető van lábunk alatt, bárhol járunk. Milyen jó is lesz, ha innen elmehetünk, Ha egy másik, szebb világba, útra kelünk.

Oda, ahol nincs fájdalom, nincs távolság, Hol miénk az egész fényes csillagország; Ahol nem kell sose sírni, sose válni, Ahol nem kell fáradt lábbal, sárba járni.

II.

Az én nyaramnak vége, vége, Már csak a telet várhatom. Az ifjuság elszállott messze, Iramló, felhőszárnyakon.

Hallottam szárnya rebbenését, Éreztem, mikor elhagyott, Leány volt, hűtlen, mint a többi, Még búcsucsókot sem adott.

III.

Ha elhagy az, akit szerettél, Bár szörnyűek a nappalok, elmúlnak mégis valahogy.

De hogyha jön a sötét éjjel És fátyolát reád borítja: akkor éled fel szived kinja.

A sötét csendben egyre hallod Vidám hangját szerelmes szónak és érzed mézét forró [csóknak.

Nappal elfoglal sok más minden, De kedvesedé éjszakád, a lelked akkor fonja át.

S nem tudsz előre menekülni, Álomban, ébren ott marad s véresre szívja ajakad.

IV.

Hol kettesbe jártunk verőfényes nyáron A rétet, az erdőt most egyedül járom.

Keresztjáró út ez, Golgotára vezet — Hurcolom száz sebbel, véres keresztemet.

S minden lépten nyomom kísér az emléke A Szerelmem van itt ravatalra téve.

V.

Tele volt a lelkem fénynyel, Napsugaras, derűs éggel — Ragyogással, szép tavasszal S lett belőle sötét éjjel.

Te voltál az oka annak, Hogy mennyből pokolba estem, Megmentetted a lelkedet, De megölted az én lelkem.

Házlebontás miatt

Végkiárulás Zavatzky Leó

férfi és női divat üzletében, Plac-utca 16. szám.

Száműzés.

Írta: **Dr. Rác Lajos.**

Bugva, zakatolva dolgozott a nagy gép. Fekete vas és fényes acél kerekék, rudak, ütközők, karok forogtak, hajlottak benne ritmikus rendben. Hatalmas izmu csodalényként zuzná szerte az odatévedt szikladarabot és mégis oly gyöngéden simítja végig a késeihez igazított fát, mintha puha asszonyujjak simogatnák.

A gép mellett áll a munkás. Kutatva néz most a gépre, figyelve hallgatja bugását, mely mintha más volna, mint egyébkor.

Bent a kerekék, acélkések zirregve, suhogva beszélnek egymással. Tompán duhhan közbe az ütközők hangja. Beszél a nagy gép minden darabja; idegen füleknek csattog, zakatol.

Fekete vasak, fényes acélok mondják el egymásnak, ki honnét, merről jövevény? A föld sötét méhéből csak nemrég került a legtöbb. Ám sokat a kapzsi gépgyáros ócskán vett vasból formált át a gépbe. Ezeknek már hosszabb történetük van. És kohók poklán, kovácstüzekben, tömérdek kizoztatáson át is emlékezik mindegyik, merre, mi sorsa volt.

— Szántó-vető ember ekevasa voltam. Most is emlékezem még a tavaszi, verőfényben ragyogó napokra. Omló, kövér földben vontam barázdát, bölcsőt a magból fakadó életnek. Danolt a szántogató és a tavaszt köszöntő, hazajövő madarak dala — füttye zengett odafenn... szép idők voltak.

Helyeslést bugott rá a gép.
— Én ennyi sem voltam. Napszámos ember ásója csupán; egyetlen vagyona, de életfentartója. Együtt fáradtunk, együtt szenvedtünk, de ami dolgunk volt e világban, becsüléssel elláttuk.

Ismét helyeslőn bugott a gép.
— Vasutkerék voltam, szólt más darab-vas. Fényes síneken röptünk tova. Közel hoztuk a távot, hegyen át, völgyeken és vizek fölött, örökös utban, alig pihenve, de a rögtől szabadulás gyönyörével tele, előre, előre!...

Szép sors, bugott a gép.
— Nyomdagépnek darabja voltam, szólt egy kerék. Zajos nagy város közepén. Minden izmunk megfeszült, annyi volt a dolgunk. Sok gyáva, szürke szó siklott végig rajtunk; ilyenkor megcsikordult sok kerekünk ezer foga mind. De jöttek bátor, erős szavak, melyekből ránk is, fekete vaskerekre, süttött, ragyogott a világba sugárzó eszme és mámoros rajongás támadt bennünk, az általunk felszabaduló Erőtől...

Gyönyörű sors, bugta a gép.
— Silányság, süvített most bent egy fényes acélkés. Gyámoltalan parasztszerszámok, idomtalan vasutkerék, szurtos nyomdagép, alacsony sorsok. Szerencsésebb voltam mindeniknél. Fényes acéltetem, már akkor is acél, kard volt. Csáták viharában magasan villogtam, vitézül harcoltam. Hogy hullott az ellenség elöttem! Mintha belémkovácsolt tüzet ontottam volna rájuk, égő sebek, jajj és pusztulás támadt nyomomban. Győzelmese csaták után, babérral árasztottak el, diadal, hírnév, dicsőség volt a részünk. Hatalom, uralom miénk a világon, nem az ostoba frázisfaragóké...

— Gyilkos! zugott föl hangosan a gép
— Szolgája embertömegeket vadállatokká rontó hatalmasoknak, zugta az egykori nyomdakerék. Világosság árad végre szét a világon. Szegény, szerencsétlen embertömegek, kiket önző, hatalmas Érdek megbódítva, vakon kerget egymás gyilkolására! Világosságban látó, értő emberek arca szégyenpirban ég ez állattá alázott embertársakért... Szégyenletes sors a vasnak, gyilkosok eszközüvé lenni... méginkább szégyen azzal dicsekedni.

— Idegen vagy tőlünk, nem közénk való vagy! zugott a gép minden darabja.
— És a fényes acélkést a gép testéhez tartó

csavarok undorral huzódtak vissza. A gép mellett álló munkás élesen figyelt a mind szokatlanabbá váló zajra.

És meglepődve látta, hogy egyszerre a legbelső kést a gép süvöltve dobja ki magából.

Viola elbukott.

— Részlet egy nagyobb költeményből. —

Írta: **Oláh Gábor.**

I.

Rózsák hűs illatával beszélt az álmos alkony
A kis nyílt ablakon át... Lázás volt a szoba.
Némán könyöklött ott föna az ódon, barna balkon,
Nézett, de túl a tornyon nem láthatott soha.
Benn kékes szürkéségben nagy pamlagok borongtak,
Nagy pamlagok ölében két ifjú rózsátó:
Fiu s leány... fölöttük vágyak suhogtak, zsongtak,
És állt a véghetetlen száguldó gyors idő.

Sokszor a csönd tavából, mint kis arany halacszkák,
Színes szavak buktak föl... majd elismult az ár,
A hangok zöngtek, szálltak, egymásnak átadták
A rejlt titkot, amely dalolt, mint egy madár.
Mint csodák csalogánya: olyan dallal dalolja
Rejtelmét, hogy csak a szív hallhatja s fogja fel;
E halhatatlan dallam, a csönddel összefolyva,
Arany nyilat a lélek arcába játszva ver.

A butorok susogtak: Viola arca hajnal,
Viola haja selymes, aranyszín, puha lágy;
Viola soha szemközt nem állott még a bajjal,
Violának az élet egy ringó rózsas-ágy.
Violát még baj éri... ha csókol: szikra pattan
Aján s az urfi ajkán, ki oly szép s oly hazug.
Sötét jövő sirámlott e széthulló szavakban,
De a csókkal csalóknak nincsen rá válaszuk.

Morajjal, melynek szárnya nem ver a levegőben
Hullámot: óva zsongtak a furcsa butorok;
Az illat egyre hullott zuhatagos esőben,
S közelgett már távolról a roppant Éj-Moloch.
Két láng az alkony bársony-sötét tüztartójában
A két tüzes szerelmes... Jaj, mikor egybe hull!
Most ott a tilalom még Viola szív hajában,
Az indulat még láncon, s a félelem az úr.

„Rejtelme, babonája van ennek a szobának...
— Ilyen szók hullanak le Viola ajkán —
Itt ami fájó: mélyebb, otthonos itt a bánat,
Ahányszor átsuhant e szobán: csak sirt anyám
Véres szerelem kísért itt sokszor éjfelente,
Sohaj tébolyg és gunnyaszt a függöny-fodrokon;
Itt halt meg, óh szerelmem, egy lány meg egy levante,
Talán száz éve... régen... s velünk rokon, rokon.”

A diadalma tornyát mászó szerelmes elhül,
Elhal és elalélnak a csókok, a szavak.
Az átok él. Gyászholó képében odafenn ül
Az ablak keresztifjában... Véreseppék hullanak
A tompa halálcsovdobban. Megpattan egy-egy butor;
Valami kacagás, jaj, sikoly rémit, jajong...
Távoli viharoknak közelgő szele dúdol;
Négy izzó parázs szemben kiül a néma Gond.

Búcsúzik ajk az ajktól... Csak a forró kezeknek
Eleven láncra kapcsolt két lelket egybe még;
A felszálló sohajok galambokként remegnek,
Az elmúlt pillanat már időtlen messzeség.
Isten veled, világom! Mikor hajt együvé már
Az izzó ifjúságnak tavaszi vihara?
Isten hozzád, szerelmem! Itt visszazálló rém jár,
Itt nem leszek tevéled boldog, talán soha...

Most, mintha csak az Éjnek halvány apródja jönne,
Kis vak fiu halk léptén támad parányi zaj.
Vele a mély, nagy álmok tündér hada köszön be,
Láthatlan ezer csöpp láb topaja halk moraj.
A pillanat elrebben, madár a rózsafáról,
A lány szívének párja feláll, int, elsuhan.
Remegő búcsú száll el Viola ajkáról,
S ránéz a vak fiura sötétben, hosszasan.

„Mit leskelődsz utánam?” Szemöldökének íve
Haragra van fölajzva, szemének nyila láng;
De meg nem dobban tőle vak Álmos kicsi szíve,
Viola, tudja, angyal, aki sohase bánt.
Édes felejtezéssel, boldog reménykedéssel

Mint két fehér virágot, kezét kinyújtja rá;
Mikor lány ruhája megzissen: csak letérdel,
Feje, mint oltárképen szenté, úgy csüng alá.

Lelkének betört tükrét fordítja Violára,
Nem látja, óh de érzi orcája hajnalát.
„Valaki most suhan el... susogja félvigyázva —
„A szőnyeg hogy dalolt a léptére... Jó barát.”
Mintha csak drága selymet simítva úja lágyan,
Viola galamb-tiszta orcáján átsuhan,
S mint rengetegbe tévedt fiu: arany hajában
Eltévelyog alélva, cél nélkül, boldogan.

A lány szép hajnaloknak álmodja fényes álmát.
Átjátsza szerelmének a kis fiut hite;
Kezébe veszi játszva leányos gödrös állát,
Boldog maga-felejtve csókokkal hinti be.
Álmos gügyögve búvik fészékbe lágy ölénk,
Felejtett boldog órák nyelvén csacsog: Anyám.
Ahogy nyakának íve ráhajlik: maga ének,
Két szüzi test zenéje szent titkok alkonyán.

A lány ringatja lágyan, mint egy hattyut, ölében;
Álmos meg nyitogatja kis lelke ajtaját:
„Megérzelek, ha jössz rám, nagy távol messzeségben,
Ilyenkor egy futó hang szívémbé bekiált.
Ha elsuhanz mellettem, édes tűz lobogása
Süti meg azt az arcom, amely feléd esik;
Ilyenkor százszor mondom: nincs Violának mása!
Ez énnekem imádság, és olyan jól esik.

Szeretem édes hangod, kanári sem dalolja
Szébben hajnal-imáját. Szíven ver a szavad.
Hallottamegyszer, hogy zeng az egyház roppant boltja
Mikor az orgonától úgy reng, majd leszaka d.
Akkor tudtam, hogy Isten beszél az emberekhez,
És most tudom, Viola, te vagy az anyyala.
Leánynak lenni oly szép! Én nem bánom, nevehetsz,
De olyan boldog, mint te, csak nem leszek soha.”

Viola mosolyogva csókol szemére hármát —
És Álmos lelke várán föl pattan a titok;
Édes, borús sejtelmek gyermeki rajjal járnak
Föl és le kis szívében, mely most sarkig nyitott.
De szállanak az árnyak... Már altatóra vernek
A komoly toronyórák... a lámpa is kigyúl.
A vak fiu szívében meghalnak a sejtelmek,
Mert homlokáról a lány virágkeze lehull.

Cselédek jönnek, mennek... Egy kis kövér kutyára
Rá-rátoppannak olykor, csak úgy füttyöl bele.
A ház urnője dorgál: parfüm suhog utána,
S mint egy nagy arany-csillag: ragyog fehér feje.
Legyezője, e roppant szívárványszárnyú lepke,
Rászáll Violájára: csókolja megszokott
Anyás, asszonyi szájjal, nevetve, kőtekedve,
Megifjult maga-mását, az arcot, homlokot.

A régi, régi képek, egymásra játszó szemmel
Csak integetnek némán: szegény bolond anya!
Ha tudná, hogy mi forr itt — most féltő szerelmemmel
Kemény, szivrázó szókat, nem bókot mondana.
Óh nem becézne akkor zárt lelkű Violáját,
Kinek leányos arca erős asszonyt takar.
De soha meg nem látjuk a szerelem hibáját,
A szív már elbukott rég, mikor még szűz a kar

Cseng Velence üvegje... Cseng tündő morajjal
Viola bal fülébe szép éjszakák szava.
Mint egy piros fátolyból kibomló arc: a hajnal
Játszik lelke taván már, jövő éj hajnala.
Száll édes illat gőze... száll, gomolyog az álmok
Színes tündér csapatja. Elomlik a való
Sejtelmek szent kódében... csak olykor egy-egy álnok
Tilalom ver a szívbe, mélyéig nyilaló.

Szemben a dacos lánnyal egy kép ragyog vidáman:
Görög regéknek bájos, szerelmes asszonya,
Kiért egy Isten száll le aranyfelhők rajában,
S mint hulló fehér rózsák: ugy hull rá mosolya.
Ilyen kék mennybolt nincsen, csak Boldogok Szigetjén,
Ilyen boldogság nincsen, csak görög ég alatt.
Ilyen pogány bűbájjal nem ölel a keresztýén,
Ilyen szemérmetlennek ma lenni nem szabad.

De minden ifjú szíve görögös ütemekben
Veri szent riadót, mindig új szerelem!
Viola lelke is láng. Fátolya vágyra lebben,
Egész csodás valója: beszélő rejtelem.
Arany-pirosba játszó gyümölcs az élet fáján,
Melyet hajnali láznak édes fuvalma ráz;
Kinek ölébe hull: már közelg az éhes Ádám;
Mögötte késő bánat sötétlik s néma gyász.

A legkitünőbb lábatlani **Portland és Roman cement**
kartelen kívüli **Mész, Kőszén és Kovács-szén** mindenféle száraz
Tűzifa kizárólag nagyban legolcsóbban beszerezhető

Pollák Zsigmond

— kereskedelmi ügynök által —
Placz-utca 79. — Telefon 441

Ezer pici kérdésnek veri posta-galambját
Mélázó gyermekéhez a fecsegő anya.
Űzi bolondul egymást az ezt mondják, azt mondják,
De Violának alszik harcfölvő szava.
Álmos, a vak flucska, lelke szemét riadva
Szegezi szóra, zajra, valamit sejt szegény;
Névtelen bánatot ver szívének kicsi dobja,
Fehér kezét áthúzza sokszor halott szemén.

Álomba duruzsolja magát a csacska asszony,
Dagadó csipkés párnák lecsalják esőndesen.
Odakinn harmat-esillag szünetik a harasztan.
Idebenn meg nem lebben az Élet szárnya sem.
Elandalognak a fák, bóbiskoló fejükkel
Meg-megzörrentik olykor kívül az ablakot;
Az árnybaborult kertben itt-ott lidércfény szökdel,
S kacsintgatnak egymásra a csalfa esillagok.

Viola vergődik ágyán... lángba borúl alatta
A gyolcs, a párná; testét ezer tű veri át.
Távoli rémlő dallam ingerli, csalogatja,
Agyában érzi a szent titkú, nagy éjszakát.
Álmosan hullanak le fájáról az időnek
Lassan megérő percek... csak a vér zúg, rohan.
A Sors arany-vetélős rokkái egyre szönek;
Most a csillaghullások bús éjszakája van.

Álmos szepegve, bújva figyelni másik ágyon,
Hogy vi magával harcot az a szegény leány.
Lelkét erővel vinné aranyos szárnyú álom,
De visszaveri játszva majd a fél éjszakán.
Csak mire tizenkettőt szól álmosan az óra:
Lebbenti függönyét fel a bűvös nem-való.
Halk esőnd teríti fátlyát a boldog álmodóra,
Párnája csücskét olykor megcsipí csöpp manó.

Most ég a szerelemnek északi fénynél dúsabb,
Kápráztabb szent lángja egy holt világ felett.
A hold alatt, fehéren, zengő szellemek úsznak,
Szivtől szerelmes szívig mind egy-egy üzenet.
Csodás szölamokat zsong az Éj... Felhők hegyormán
Az ezüst holdban Dávid szent fája sír, kacag;
Nem földi futamai az éggel összefolyván,
Lehulló csillagokként az ürbe hullanak.

Viola ablakára fehéren száll az éjjel,
Egy aluvó madárnak gügyögő dala szól.
Vágtatva verő szívet megfogja bal kezével
A szerelem betegje — s a mennyezet alól
Mint alvajáró, lopva, átlebben a flucska
Nyitott ágyához, kérdi: „Álmos, alszol-e már?”
Igent szól némasága. Viola kérdi újra,
Csönd. — Jaj... most a szobában holtak szelleme jár.

Valami szürke árnyék az ablakon berémlik,
Majd elsuhan... és csalva át-átoson megint.
Ő az! — Viola vére szívetől a szeméig
Lángol kigyult városként, ahogy reá tekint.
Ő az! — Most Isten hozzád, gyermekkor szép világa!
Ne tiltakozz szemérem, hatalmasabb az Éj.
Futtában rövid útját az asztal, szék elállja,
Hiába — átröpíti vér, vágó, tűz, szenvedély.

Mikor hajnalra hajlott a természet nagy álma,
Álmos maga jajától, döbbenne fölriad.
Siket csönd, balság réme feküdt a kis szobára,
Szétszállt az álomképet festő tündéri had.
A kis flu leszökken... lélekzetfojtva, lopva
Kémleli Violát a fehér függöny mögött.
De drága teste nélkül dagad a párnák habja,
Az ágy üres... Viola hajnalra kiszökött.

Az eltűnt asszony.

Írta: **Zib Sándorné.**

A cigányok már elmuzsikálták az asztali áldást: „Adjunk hálát az Urnak, mert érdemli!”

Szép lassan, ünnepélyes tónusban zengett a dicséret a bőséges lakodalmi vacsora után az egek Urához; s minthogy a tyukhust is kaláccsal szokták ilyenkor enni, az asztali áldást sem a megszokott módon saját szavaikkal, hanem ünnepélyesebben, a muzsika zengő hangjain származtatják a Mindenhatóhoz a sárréti lakodalmások.

Azután megkezdődik a tánc, a vőfély felállítja először táncolni a menyasszonyt, aztán sorra veszi a legszemrevalóbb me-

nyescskéket egyet-kettőt fordul velök s oda-
int egy legényt: „folytasd öcsém, ha jól
esik!”

Persze, hogy jól esik! Ropják már a
csárdást; a menyescskék kényeskedve, láb-
ujjhegyen, a legények meg toborzósan neki
tüzesedve.

A vőfély azonban kutatva néz körül,
még hiányzik valaki, a legszebb, a legde-
libb menyecske, akinck az elmúlt farsangon
kötötték be a fejét, — ugyan hol lehet?

Végre felfedezi nagy keresés után, be-
huzódott biz' az a boglyakemence mellé
a sutba.

— Az Isten is megáldja, bátyám, —
könyörög a vőfély sürgető kérésére — ne
erőtlessen a táncra. Nem tudok én most a
világért sem, valami bajomat érzem, de ne
szóljon róla senkinek, majd elmulik nem-
sokára.

A vőfély riadtan bámul a menyecske
izgatott arcába; halvány az, mint a lilium,
csak két nagy fekete szeme ragyog valami
különös fénnel, bizonyosan meg van babo-
názva!

Meg volt bizonyosan, — esküvel is erő-
sítette Hajdu Pál uram, mert csak ő hozzá
fordult mindenki a kérdezősködésével az
eltűnése után is, mert hát csak ő volt, aki
legutoljára szót váltott a menyescskével. Ké-
sőbb, mikor a keresésére indultak, hogy
részt vegyen a menyasszony kontyolásban,
már hiába keresték a sutban, de még a
pincében, padlásán is, otthonában és szerte-
szét a faluban, mezőn, sőt — Uram bocsá-
— a kutakban is, nem találták meg sehol, el-
tűnt, nyomavesztett!

Váltig erősítette Nagy Sándor Jóska,
a falu bolondja, hogy ő látta mikor egy fé-
nyes ruhájú urral elment, olyan széppel,
mint a trónörökös, Rudolf királyfi, aki mai
napig is rengeteg erdőben bujkál, csak a
német fogta rá, hogy meghalt. Pedig nem
halt meg, csak azok elől tűnt el, akik meg-
akarták orvulni gyilkolni, amiért a magyaro-
kat szereti s előjön akkor, ha az öreg ki-
rály meghal, boldoggá tenni a magyart, —
tehát egy ilyen Rudolf trónörököshöz ha-
sonló katoná ur vette fel a lovára Hantos
Erzsókot. Előbb lőtt egy nagyot a puskájá-
ból, erre jött le a hátulsó kapun Erzsók
szép csendesén, vigyázva. Akkor ölbe kapta
s elvágatott vele olyan sebesen, mint a fer-
geteg.

Dehát bolond mondja, bolond
hiszi, ki tudná azt igazán, hova tűnt el Han-
tos Erzsó.

Az ura egy ideig keresgette, kérdező-
ködött utána, de azután belenyugodott, ha
nem kerül elő, ki tehet róla?

Elmúlt egy év két év, a harmadik járta
az Erzsók eltűnése óta.

Egy napon pecsétes levél érkezett Ha-
lász Gábor uramhoz, az eltűnt Hantos Er-
zsók hites férjéhez, s rettenetes csudálko-
zások közt olvassa, még nagyobb hitelesség
kedvéért a jegyző urral is megmagyaráztatja
mágnak az írás mibenlétét, hogy tudniillik
ez nem egyéb mint egy valókereset, melyet
Budapest városából indít ellene az ő el-
tűnt felesége, Hantos Erzsók!

Sehogysam tudta magát beletalálni az
új helyzetbe, hogy ime, Erzsók megkerült
és ha megkerült, hol van hát, és miért akar
ő tőle elválni, a hites urától, miért nem jön
vissza hozzá?

Okosabb tanácsot a jegyző sem tudott
adni, minthogy várja meg a tárgyalást, ha
bemege a bírósághoz, ott majd találkozni
fog az asszonnyal s megtudja tőle, hogy
mint áll a dolog?

A tárgyaláson csakugyan találkozott az
asszonnyal. Bár ne találkozott volna! Hi-
szén szép volt azelőtt is, de csak olyan,
mint virághoz hasonlítva: a halvány lilium.
De most milyen szép lett! Égő piros orcája,
deli termete, mint a teljes virulásában pom-
pázó rózsá! Ott veszett a szeme rajta, ott
veszett a szíve nála Halász Gábornak ujra.
Csak hallgatta nagy bámulással mikor

elbeszélte az asszony a bíróságnak a szökés
történetét. Hogy ismerkedett meg Kincses
Sándorral, mikor egyszer látogatónba járt
egy rokonánál más faluban. A legény szin-
tén otthon járt akkor szabadságon, talál-
koztak, megszerették egymást s megbeszél-
ték, hogy az asszony megszökik az urától
s elmegy a legénnyel Pestre, mert hát az
ott szolgált a huszároknál akkor káplári
rangban.

A szökést ügyesen véghez is hajtották,
nem tudta meg senki, hogy hova lett. Kin-
cses Sándornak árvapénze volt, — akkor
már nagykorosították — abból éldegélt az
asszony. Mikor aztán letelt a katonaság róla,
egy kis, dunaparti faluban megtelepedtek s
ugy éldegéltek holdogán. Most se adtak
volna hirt magukról, de megakarnak es-
küdni a gyerek miatt.

— De hiszen magának nem lett volna
szabad megszökni a hites urától — szólt
szigorú hangon a bíró — hát mit szeretett
ugy azon a legényen?

A menyecske szégyenlősen sűtötte le
szemeit:

— A kezét, a szép fehér kezét szeret-
tem ugy meg, fajtámbeli volt, nem ur, mégis
olyan puha fehér kezei voltak, ugy tudott
vele cirógatni.

— Hát maga hajlandó elválni? — kér-
dezte meg a bíró Halász uramat.

— Válni? Én? Nem én, megkövetem
a tekintetes bíró urat, hiszen az én felesé-
gem, hát jöjjön haza.

— Hát a gyerek, az a kis gyámolta-
lan csöppség, hova legyen, nézzem kend Is-
tent — siránkozott a menyecske.

— Hát tartsa akié, nekem nem kell,
— szorultak ökölbe a kezei Gábor gazdá-
nak, — te meg jössz haza!

A menyecske a fejét rázta. Hiába volt
minden rábeszélés, parancs, könyörgés, nem
használt semmit. Az ember nem akart el-
válni, az asszony meg nem akart hozzá
visszamenni, maradt minden a régiben.

Mikor aztán Halász Gábor megvitte a
nagy hirt a falujába, hova lett a felesége,
hol van, mint él, hogy szökött meg tőle a
lakodalmom éjszakáján Kincses Sándorral, a
nyalka huszárkáplárral, — roppant nagy
lett a szenzáció. Hamarosan szárnyára is
vette az eseményt a hír, nótát is csináltak
róla!

„Kincses káplár, jaj de fehér a kezed.
Nyeregben ülsz, ugy keresed kenyered,
Takaráskor sem mégy ki a mezőre,
Gyenge tested nem süti a nap fénye.

Halász Gábor bubánatban kesereg,
Sötét éjjel, hogy itt hagyta engemet.
Felednélek, de nem tudlak sehogysam,
Megvetettél, verjen meg hát az Isten.”

Hajnalodik. A szürke égbolton deren-
geni kezd a hajnal első sugára.

A Duna víztükre alig mozdul, gyönyör-
űen meglátszik benne az ébredő nap jó-
kedvének előhírnöke, a kigyuló piros hajnal.

Egy fiatal asszony hajlik a víztükre
fölé, olyan görnyedt a tartása, olyan kiris-
tak a szemei, annyira élőképe a fájdalom-
nak, hogy szinte fél az ember, amint kor-
sója után hajlik, maga is beletemetkezik
abba a nagy, csendes, nyugodalmas vízbe.

Hogy tele lett a korszója, leül a partra.
Látszik, hogy jól esik neki az egyedüllét, a
hangtalan, tanuk nélkül való magány.

Megered a könyve, s aztán átengedi
magát fájdalomának.

— Azt mondják, hogy miért sirok,
miért panaszkodom, hiszen örülnöm kellene,
hogy nincsen élő tanuja gyalázatomban, —
veri fel a csendet fájó zokogása — de mi-
kor az enyém az a gyermek — az én egyet-
len kedves szép magzatom... Istenem...
könyörülj rajtam, mentsd meg a gyerme-
kemet...

Hangos, kétségbeesett imádkozásba kezd,
ostromolja könyörgésével az eget.

HARABÉCZY FEST, MOS, TISZTIT
DEBRECZEN, SZÉCHENYI-UTCA 42.

A parti bokrok közt a sirásra megmozdul egy ember. Aludt, de már fölébredt s kidörzsöli szemeiből az álmot.

Óvatosan kémleli, ki lehet az a siró asszony:

Ni, Erzsók, az, sir!

Feszülten figyel. Az asszony folytatja siró panaszát. Ugy látszik, otthon vagy nem mer panaszkodni, vagy nem értik meg, vagy pedig nem zavarhatja sirásával a haldokló gyermeket.

És most a csendes hajnalon utat tör az elfojtott panasz.

Arra nem gondol, hogy az a csendes víztükör úgysem érti meg, úgy sem vigasztalja meg bánatában, csak panaszkodik, gyötördik tovább.

A hallgatódzó ember szívébe belopódik a szájalom, sajnálja szívéből azt a szerencsétlen teremtést. Ő sohase tudta, hogy ilyen bánat is van a világon. És most ő is előbe álljon ennek a porig sujtott, nyomorult teremtsének, hogy elmondja neki, ahogy hosszu útján kitervezte:

— Érted jöttem, én, a hités urad, hagyd ott a szeretődöt, a porontyodat, velem jössz, mert szeretlek!

Dehát hazudna. Nem, ezt az asszonyt szereti ő, ezt az összeesett, sápadt, lefogyott, nyomorult teremtsét. Milyen délceg, piros rózsaszál volt ott a tárgyaláson!

Összefogja magán a szürét, megigazítja a kalapját s megindul lassan, vissza sem nézve a szerencsétlen asszonyra.

Néhány hét múlva, épen piros Pünkösd napján, nagy öröm, piros öröm sugára gyullt ki a Hantos Erzsók arcán. Nagy peccás levelet hozott a posta hajdani lakóhelyéről, a sárréti faluból, s azt olvassa belőle, hogy a hités ura, Halász Gábor megindította ellene a válópert hűtlen elhagyás miatt.

Boldogan csókolta össze felgyógyult kis fiát:

— Nem leszel már törvénytelen, megvetett gyermek, életem, kis angyalom!

Heribald.

Irta: **Simon István.**

I.

Ősapáink németekre,
Amerre a nap leáldoz,
Utrakeltek nagy sereggel
S elvetődtek Szent-Gallenbe,
Szent barátok klostromához.
Oda értek kora reggel.

Megneszelték a szentatyák
Elég jókor
És hogy a kincs el ne vesszen
Meg a jó bor,
Szekerekre halmozának
Mindent este,
Hogy azokban ne duskáljon
A magyarnak pogány teste.

Szekerekre ők maguk is
Felülének,
De im hangzik még odabenn
Csöndes ének.
Visszamennek és kit látnak:
Egy barátot,
Jó társukat, szent életű
Heribaldot.

Unszolják oszt, hogy: „Szaporán
Fel a bakra!”
De nem mozdul s ajka nyílik
Ily szavakra:
„Halljátok-e, nem megyek én,
Itt maradok.
Engem, tudom, nem bánthanak
A magyarak.”

„Ne bolondozz balga fráter:
Lenyakaznak;
Nagy kaszával neked esnek,
Mint a gaznak.

Vagy megsütnek nyársra húzva
Pecsenyének
S oda dobnak a vadaknak —
Vagy megesznek.”

De Heribald nem ijedt meg
S ezt felelte:
„Szent embernek sérthetetlen
Teste, lelke.
Itt maradok és rajtatok
Bosszút állok:
Jóllakom majd kedvem szerint
S a pincében eltanyázok.”

„Éheztem én már eleget
Miattatok,
Szomjaztam is, míg ti egyre
Ihattatok.
A testemtől a ruhát is
Sajnáljátok:
Mezitemen lábaimra
— Átkom rátok! —
Még csak bocskort sem adátok.”

Heribaldnak igaza volt,
Jól számított,
Mert maradt még sonka és bor
Elég itt-ott,
Jól elrejtve kamarákban
És pincében.
Ő azokból lakmározhat
Igen szépen.

II.

Elvonult a szent had, nem tehetett másképp.
A klostrom udvarán következett más kép:
Jöttek a magyarak szörnyű ujjongással
S kúttak kincs után, nem törődve mással.

Kincset nem találtak, csak egy szent barátot
Aki diszasztalán vígan lakomázott:
Jobb kezében pohár, balban sonka csontja,
Melyről a falatot edzett foga bontja.

Szörnyű nagyot néztek a magyarak erre
S furesán tekintettek a jámbor emberre.
Mert hogy őket otthon valaki bevárja,
Még olyan sohse volt: nincsen ennek párja.

Ördög ez vagy bolond? — ürgetik magokban,
Miközben a pohár a kancsóhoz koppán
S szól a barát: „Fiuk, gyertek hát közelébb.
Jut ebből, egyetek, vagy tán isztok elébb?
Már untam magamat, de jó hogy jöttetek:
Mulassunk egy nagyot, legyen jókedvetek!
Legyetek vendégim, legyünk jó barátok!
Ezt a telt poharat köszöntöm reátok!”

És borát a barát kiitta fenéig,
Azután a kancsót odanyújtá nekik,
Azok meg elvették, jóízű nevetve
És azt mondták neki: „Jól van öreg medve!”
Azután, ki odafért, az asztalhoz üle,
Aki nem fért, megállt karéjban körülé,
Aki kívül rekedt, az is jóllakhatott,
Heribald küldött ki sonkát nekik, hatot.

Evének, ivának, vígan lakozának,
Lőn nagy nyakalása barátok borának,
Előbb benn, azután künn a zöld gyepe hátán,
Maga a vezér is tombolt, mint a sátán.

Heribald úgy danolt, mint egy vén orgona:
Bíztatta a vezér: „Ugy, úgy, fújjad koma!
Bíztatott még egyet, egy vén fogoly papot,
De biz az a nótán egy cseppet sem kapott
Csak nyöszörgött szegény, a bilincset rázva
És kegyelmet koldult félénken az árva.
„Ugyan ne rimázkodj, nézd csak: a cimborád
Hogy táncol, pedig mi ittuk a színborát.”

Igy beszélt a vezér s igazsága vala,
Mert Heribald atya keményen táncola,
Hol maga, hol pedig egy szittyá vitézzel,
Kulacsot csóválva az egyik kezével.

Közben új vacsorát főzetett a vezér,
Heribaldot ő is megraktálja, ezér.
Amikor elkészült, lehevették körbe
S nagy pusztítást tettek vagy három ökörbe.

Jókedvükben aztán tőnek sok bolondot:
Egymáshoz göráltak a lerágott csontot.
(Ma is megteszi ezt egyik-másik szittyá,
Pedig az illeten érte méltán szídjá,

Több mai szokásunk ezeréves múltú,
S ha göráltak csonttal Ős-Lehel és Bulcsú,
Ma görálnak nálunk kenyérgalacsinnal,
Bárha nem egyezik illemmel és csinnal.)

Négy magyar szó nélkül a pincébe ment le,
Azok a hordókat kopogtatták rendre.
Csak kettő volt tele a számos üres közt
Ezeket szétvért próbáltak sok eszközt,
Heribald leszaladt s fedde őket, mondván:
„Mit kopogtok annyit azon a rossz dongán?
Kifoly a bor fiuk, mit iszunk a télen!”
És a jó gyerekek szót fogadtak szépen.

Két merész magyar meg a toronyra mászott,
Mióta felépült, nem is vala más ott —
Aranyozott kakas volt a tetejében,
Azt gondolták, hogy azt levehetik szépen.
De bizony lebuktak, mikor fészegették:
Ők hát a vacsorát nagyhiába ették:
Mehaltak azonnal. Társaik oszt' nyomba
Máglyán küldték őket örök nyugalomba.

Mikor ez megtörtént, kürtnek szava hallott.
Megmozdult a tábor s mindjárt eliramlott.
Vissza se jött többé, Nem is maradt más ott,
Csak a bilincses pap, no meg az a vásott.

Heribald a társa láncait levette,
Amint elült a zaj a hegynek megette.
A maradék javát még aztán megette,
Végül fáradt testét nyugalomra tette.

Másnap úgy dél felé jöttek a barátok,
Megtudván, hogy elmult már a magyar átok.
Mit legelőbb lelnek: holttest szenes csontja.
Ez iszonyu látvány könnyeiket ontja.
„Hej szegény Heribald, megmondtuk előre...
De hát ilyen sors vár az okatlan főre.”
A csontokat aztán koporsóba rakják
S hangos énekszóval szépen elsiratják.

Mikor ezt meghallja jó Heribald mester,
Kapát a vállára emelni nem restel
S ballag a gyászoló papokhoz nagy búsan,
De azok elfutnak tőle mind a húszan.
Mert olyat nem láttak, hogy halálra válván
Valaki, ballagjon kapával a vállán.

Nagyot néz Heribald, de jót nevet aztán.
Majd a válláról a kapát leakasztván,
Hívja őket vissza. Kiabálva mondja,
Hogy a mit találtak, két magyarnak csontja.
Megfordulnak erre s lassan visszatérnek,
Azután felhangzik újra a bús ének.
A két magyar testét elföldelik szépen.
Heribaldot aztán faggatják keményen.

„Megmondtam előre — én mondtam igazán,
Hogy kár volt futnotok, gyászvitéztek, az ám,
Soha életemben még így nem múlattam;
Táncoltam, hogy a föld is reugett alattam,
Jól is laktam úgy, mint soha még azelőtt.
Vastagon kentem a kenyérra a velőt:
Tányéromra pedig a javát a husnak
Olyan bőven rakták: elég lett vón húsznak.”

„Azután daloltak... Hej, az ám a nóta!
Olyat sem hallottam születésem óta.
Magam is dörmögtem hozzája a tercet,
Ami a vezérnek nagyon, nagyon tetszett.”
Igy beszélt Heribald, beszélt egész este,
És beszédjét ilyen szavakkal végezte:
„Szívemmel, lelkemmel csak utánok vágyom...
Nincsen a magyarnak párja a világon!”

Operett özön.

Irta: **Kardos István.**

A művészettörténet materialisztikus felfogása, bármennyire ingadozó elmélet is még és olyan, amelynek egyetlen alapja, a társadalomtudományi materializmus maga sem szerezte még meg egy általánosan elfogadott hipotézis szilárdságát, mégis — mondhatjuk — a kikristályosodás és a győzelem felé haladás útján van és szinte kínálja magát sok érdekes, rejtőzködő oku művészeti jelenség megmagyarázására. Azon igazságokban azonban, melyek abban a materialis felfogásban gyökereznek, az ok és okozat nem állnak közvetlen kapcsolatban

Legjobb a Békési Róza „Gyorsmos” szappana.

hanem oly láncolat köti őket egymáshoz, mely láncolatnak egyes szemeit a társadalmi viszonyok s ezeknek közelebbi okozatai alkotják. Nem akarom sokáig lappangtatni szürke és félig-meddig rejtelmes elméletköpenyekben tulajdonképeni tárgyamat. Az operettözönről akarok beszélni s elsősorban ennek okáról. Meglehetősen banális volna szatirikusan zengedezni a mai elfajult, vagy másefféle diszitó jelzővel ellátott izlésről, amely a komoly zene helyébe operettáradatot kívánt, amely műfaj értéke így meg amugy csekélyebb etc, de érdekesnek tartom magyarázatát adni ennek a jelenségnek s ezért rángatom elő semmittevő nyugalmából a művészettörténeti materializmust, hogy megkísérlejem ennek a fentírt láncolatnak szemeit végigtapogatva az okot megtalálni.

Első sorban le kell szegezmem, mint igazságot, hogy az opera magasabb rendű műfaj, mint az operett. Továbbá azt, hogy az opera virágkorát egyelőre leélte, s mikor épen Wagner azt a zenedráma magasságáig emelte, akkor csirázott ki az operettbokr, hogy pár évtized alatt Nebántsvirágtól kezdve sok színes és illatos Arany- és egyéb virágot hozzon létre, mérges bogyókkal vegyessen. Ha csak ennyit látnánk, egész határozott és indokolt volna azt állítanunk, hogy itt visszafejlődés történt, még pedig sajnálatos. Azelőtt ünnepezték az operairót, rajongtak operaénekesekért, szertevilágban fityülték az áriákat, most meg gyéren szaporodik az öreg Opera-család s az ujszülöttnek is a nyakára hág egy-egy Graf von Luxemburg, vagy egy-egy vig özvegy, a még vigabb elvált asszonnyal, sőt a Strauss Richárd feketén kuszált partitúráiban is ma holnap boszont járnak a negyedek egy-egy pohos hasu pontozott félkótával.

Hogy ezt a jelenséget a visszafejlődés vádjával szemben megvédjem, legelőbb is analógiát keresek a költészetben. (Ez az első láncszem). A dráma ma ritkább a vigjátéknál és a bohózatnál. Ugyanaz a tünevény, mint az előbbi, de némileg már oka is az előbbinek. S most visszamegyek egyenesen az ősköz, érjen bár az ádám-évnálkezdés vádjá. S ez az ősköz az a demokratikus irány, amelyben az európai emberiség egy százada fejlődik. Mikor a művelőző közönség Nagy Frigyesnél, Mária Teréziánál kezdődött s Festetich grófnéknál már végződött, akkor ez az akkori közönség már meghaladta azt a fejlődési utat, amely Csermáktól a Fidelióig, vagy mondjuk Hans Sachstól, Gyöngyösi Istvántól Rousseauig vezet s lassankint kibővülve szélesebb, de még mindig arisztokratikus körökkel a műértés magas fokára jutott el, s alkalmas volt a legmagasabb rendű művészi termékeknek, mondjuk az operának megértésére. A XIX. század elejétől kezdve azonban a gazdasági és társadalmi fejlődés oly elemeket vetett fel, melyek először kenyérért és jogért küzdöttek, de aztán a „panem“ után „circenses“ kiáltottak s művelőzet kellett nekik. Már most ezek az új elemek elől kezdtek a fejlődést Hazafy-Veraiaiktól s Boka Károlyoktól; a zenében hamarosan eljutottak az operetthez. Idáig értünk ma. Ez a mai fázis tehát szükségképeni fejlődési stádium, olyan tehát, mely előbbre van, mint az opera fénykora. Mivel ez a stádium szükségképeni s egyuttal hid is a következőkhöz, maga az az egy ítélet kizárja az operetteknek, mint ilyeneknek értéktelenségét.

Egy műtermék értékességének azonban két főkövetelménye van. Az egyik lényegbeli, a másik ténybeli. Az előbbire nézve fontos a szakértő kritikája, az utóbbi pedig a közönség tetszése állapítja meg. Ez utóbbi olykor a jövő kérdése lévén, világosan nem látható. Az, hogy valami tetszik, viszonylag már értékessé teszi a műterméket. Amelyik operett tetszik, az relatíve már ezért értékes. — Abszolút értéket a művészi követelmények adnak neki. — Ily értékkel bir pl. a Vig özvegy. Hogy tetszett, azt bizonyítanom nem kell. Aki pedig látta partitúráját, az mindenképen értékesnek fogja azt mondani. A melódia gazdagsága mellett a kidolgozása meseri s egyáltalán nem az a 3/4-es taktusok

és suszterbasszusok tömege, aminek cigány-, vagy zongorareprodukciókból ismerjük. Hasonlóan értékes a Varázskeringő, melyben a kidolgozási technika a dallamszegénység ellenére valóban kitűnő eredményeket mutat. A vezérdallamok vissza-visszatérőleg kíséretül alkalmazása, ami pl. a Carmen fináléjában oly lélekbekegő, e két operettben meglehetősen gyakori. (Varázsk. II. finale.) A Fall-operettek értéke problematikusabb. Egyik-másiknak dallamszükségét fedni kényszerül olykor a technikai ügyesség és tetszettség, az a valami, amit szelvényben-hosszában avval a bosszantó vakmerőséggel, amit csak a tudatlanság kölesdönöz az embernek, hangszerelésnek nevezgetnek, holott a hangszerelés valami egész más. Lehár azonban szerencséskezű ember. Valódi Midas király. Amihez fog, az zengő arannyá válik, azaz előbb zengővé és aztán arannyá. Mi is gazdagodunk tőle lelkileg. Bátran merem állítani, hogy amit lehár ir, az nevelő hatású. Eleinte ugyan csak a dalai tetszenek, (amelyek szintén izlésfinomítók), de lassankint öntudatlanul verődik idegenkedő fülünkbe a kíséret szépsége is, az ellenpontozás, a karok szerepeltetésének szépsége, a duettek szinmetrikus beosztása, szóval a zenének a művészete, amivel ugyan a népszerűség érdekében tanácsos csak úgy bánni, mint a fanyar orvossággal: apró adagokban kell beadni a sok cukrozott melódia keverékében, nehogy az egész a kiköpés szomorúsorsára jusson. Különböző örvendetes jelenség, hogy már kezdjük megszokni (nem az orvosságot, hanem a művésziességet. Ámbár, ha egy operettben sok a művészet, az még mindig a mű vése. De rá kell mutatnom mégis arra, hogy egy valódi értékes operett, mint pl. a Vig Özvegy, túléli azt a rengeteg gombát, ami az ő dallamainak jótékony esője után egy burjánzik ki a zenéjétszerzette és a komponista-komponistaurak talajából, hogy operett legyen a talpán, amelyik valahol a Magyar színházban, vagy a városligeti szinkörben meg nem éri a kétszázadik előadását. Ez ugyanis (t. i. a kétszázadik előadás) az értéktelenségnek majdnem biztos kritériuma.

Örvendetes továbbá, hogy ma már vidéken el-elbuktatják azokat az operettek, melyeket csak úgy öntenek egyetlenegy jól-rosszul kisikerített valcer köré, mint ahogy az egyszeri ember (aki különben tekintve azt a sok rosszat, amit róla beszélnek, bizonyára nagyon derék ember lehetett) az ágyukészítést képzelte; t. i. elég, ha vesznek egy lyukat és körülöntik ágyuval. Nem szeretek analógiák utvesztőjébe tévedni, de kiálkozok, hogy ezeknek az operetteknek a körülöntésre alkalmazott részeit az ágyuval egyezőnek, t. i. fülkietítőnek mondjam s azt a bizonyos kedvence-valcert a lyukkal hozzam összefüggésbe tekintettel arra, hogy olykor az ágyuval is üres. De sajnos, a közönség disztinválása nem mindég az értéknek megfelelően történik s bizony egy-suszterinasfűbe is bemászó táncdarab-ért kürtölik be az egész világot azokkal az értéktelen operettekkel, amelyek az utolsó évtizedekben, Konti József ugy segéljen, ép oly nagy számban voltak, mint ahogy ma is (most meg a Kacsóh-jakobi-kálmánimre-etcetera nevű pogány istenségre esküszöm) valóságos Tatárjárás-ként árasztják el a szinpadot a mértéken felül való termeléssel.

Van egy másik zsánere az operettszerzőknek. Ezek azok, amelyeket általában úgy képzelnek el, mint azon szerencsés századokat, melyeknek sikerül egy Napoleont szülni. Ezek azok a szerzők, akik egy alkotásban „kiírják“ magokat s azután pihenésüképen számos ronda munkával terhelik meg a Hírnev című telekkönyvben saját ingatlanai (helyesebben ingóságai) lapját. És ezeket a rondaságokat a közönség hajlandó nekik megbocsátani, ahogy megbocsátják Napoleon századának a Haynaukat, vagy például Ady Endrének — Miklós Jutkát, mert a közönség elhiszi nekik azt az abszurdumot, hogy a tehetség csak olyan, mint a fogfájás. Ha egyszer kihuzzák azt a fogat, nem fáj többet. A tehetség ép úgy az egyénhez kötött valami, mint a kék szem, a hajlott orr, vagy a siketség. Megtörténik, hogy egy Madách fizi-

kailag tönkre megy legnagyobb alkotása után, (ez a nagy ember tragédiája), de Katona nem a Bánk-bán után irt Luca széke, vagy tudomisen milyen című obszkurus darabokat, Beethoven sem irt a IX. után c-dur szonatinákat; ezért mondom én a nyájas olvasónak, hogy aki (nem akarok konkrét példát hozni) sikeres operett után értéktelen semmiségekkel kedveskedik tisztelőinek, az nem annyira a Napoleon századára, mint inkább egy „Chantecler aveugle féminine“-re emlékeztet, ami magyarul egy olyan vak tyukot jelent, akinek látása helyett olyan kitűnő hallása és emlékezete van, hogy egy szép operetteloadást követő napon, librettót keres. Ezen operettfajok ellen van helye a jóízű tiltakozásának!

De ép oly hiábavaló, mint amennyire felesleges dolog az, amikor a komolykodó zenészek fegyverőket nagyképten az operett mellének szegzik kárhóztatván azt, mint a művészet elfajulását. Hiábavaló azért, mert ez a mai operettözön, mint minden egyéb művészettörténeti esemény, ép oly matematikai pontossággal bekövetkezendő volt, mint akár a sztrájkok kora, vagy az üstökös jövetele, de felesleges is azért, mert ez az operettözön már is az apadás folyamatában van s a Műzslésnek e felett az özön felett uszkáló noé bárkája, amely magába fogadott az Ellenpont, Összhangzás, Alaktan, Hangszerelés stb. nevű állatokból egy-egy párt, már kikibocsát magából egy-egy ellenpontgalambkát az olajágért, amit ugyan gyéren talál még, de előbb-utóbb az egész bárka bele fog majd útközni az Ararát-hegyébe, ami nem lesz más, mint a jövő Offenbachja, vagy mondjuk (mivel reménybeli alak) Hoffenbachja.

Addig persze a Műzslésnek is meg kell érnie a legművészi zene élvezéséig. Már pedig az a kor, melyben a közönség a diák-helytől páholyon és párterren át a karzatig eljut a művészi zene élvezéséhez, legalább is négy-öt önállóbanknyira van tőlünk.

Temetőn.

Szeretek a temetőn bolyongni.
A némán álló sírkövek között;
A fájdalomról könnyű álmat fenni:
Mi itt e tiszta csöndbe költözött!

Ilyenkor a lelkeket belengi
Egy bársonyos, lágy, enyhe nyugalom:
Meghal a bú, a kín, amit érzünk,
Mindörökre mi se küzdünk, vérzünk
Virágtalan, szürke utakon!

Zivuska Andor.

Két legenda.

Írta: Tolsztoj Leó.

I. A test s a lélek.

Egy gazdának volt egy nagyon szép gyümölcsöse, melynek ajtajához két őrt állított: jobbról egy világtalant, balról egy bénát.

Ezek ugyan be nem eresztenek senkit a kertbe s magok sem esznek a gyümölcsből, gondolta a gazda magában és betért a házba.

Ejféltájt, amikor felragyogott az égen a sok csillag és előkerült a hold is, a gyümölcs még szebben fénylett, mint nappal. Ekkor a béna így szólt a világtalantnak:

— Milyen szép ez a sok gyümölcs!

— Hozz ide néhányat, szólta a világtalant, hadd ehesünk mi is belőle.

— Hogy menjek oda? — felelte a béna sóhajtván. — De jer, én felkapaszkodom a válladra, te pedig elviszel a fához. Ott szedek gyümölcsöt és akkor aztán kedvünkre ehetünk.

A világtalant engedelmességet és úgy tett, ahogy a béna mondta. Szedtek a gyümölcsből és ettek.

Reggel eljött a gazda. Az őrk a helyükön voltak, az egyik jobbról, a másik balról, de a gyümölcs jó részét leszedték.

— Valljátok meg, — szólt a gazda, — hogy tolvajokat eresztettetek be.

— Esküszünk, hogy egyetlen tolvaj sem járt itt — feleltek az örök egyhanguan.

— Akkor egyikőtök evett a gyümölcsből. Ismerjétek be bűnötöket!

— Hiszen gazduram láthatja, hogy béna vagyok — szólt a béna — Két lépést se tehettek a magam lábán.

— Nem látja, hogy vak vagyok? — szólt a világtalan és beesett szemére mutatott. — Még az utat se tudom.

De a gazda rátette a bénát a világtalan vállára, elvezette a fához és így szólt:

— Így csináltatok . . .

Csakugy van ez az emberrel is. A test nyugodt, tiszta, engedelmes.

— Hogyan is vétkezhetném! — mondja. Világtalan vagyok, nem látom a kísértést és nem ismerem a bűnhöz vezető utat!

— Hát én hogyan vétkezhetném! — mondja a lélek. — Amióta beléd lettem, ugy lebegek a levegőben, mint a madár.

Az Ur pedig fogja a testet, egyesíti a lélekkel és elvezeti őket az élet fájához. És az élet megkezdődik.

Ebben az egyesülésben rejlik minden, ami borzasztó, minden kísértés és egyben minden életöröm.

II. Az ember.

Isten egy új lényt szándékozott teremteni. Egy lényt, mely magában egyesítse a mennyet s a poklot.

De az igazság anyala szólt:

— Ne alkod meg! Megszentségteleníti szentélyedet és hazugságot, armányt vet a földön, miáltal mindenütt a ravaszság lesz otthon.

— Ne alkod meg! könyörgött az igazság anyala is. Kegyetlen lényvé leszen, mely mindenkit megbánt és csak önmagát szereti. Süket lesz a mások könyörgésére és nem fogja hallani a bántalmazottak panasztát.

— Vérrel fogja áztatni a földet, — tette hozzá a béna anyala. — Gyilkolás lesz a munkája; háboruk pusztítják el az országokat és halálos aggodalom költözik a szivekbe.

Ekkor elsötétült az Ur homloka. A lény, amelynek egyesíteni kellene az eget és a földet, semmisenek, rutnak tetszett s az örökkévalóság óta szilárd akaratában megérlelődött az elhatározás.

— Ne legyen hát?

Ekkor odalépett a Mindenható trónja elé legifjabb és legkedvesebb gyermeke: az irgalom, átölelte a jóságos Atya térdét és kérve szólt:

— Alkodd meg mégis! Ha el fogja hagyni őt mindenik szolgáló — én felkeresem. Ügyelek rá, hogy le ne térjen az igazság útjáról. Elvezetem a lelkét a szánalomhoz és megtanítom rá, hogy könyörtelen legyen a gyöngéhez!

Az Ur homloka felderült, az arca sugárzott. A lény, mely az eget s a földet magában egyesítette, meglelt és Isten képmásává lett. Az Ur belélehelte lelkét és így szólt:

— Élj és tudd meg, hogy az irgalom gyermeke vagy.

Igy lett meg az ember.

Könyv mellett.

Irta: **Radó István.**

Károly hosszú ideig nem mert felmenni a lány lakására. Mikor utoljára náluk volt, akkor a lány nagyon különösen, fűrkészőn nézte őt végig. Mintha végigkereste volna rajta azt, hogy tud-e adni, és ha igen, mennyit ad át a maga lelkéből. Károly ezt a pillantást napokon át érezte.

Nem volt poétikus, idyllikus jelenet. Nem voltak egyedül a szobában. Sokan voltak együtt s mégsem vette észre senki azt a pillantást. Csak Károlyt kergette és rémitgette. Hosszu kemény kézzel és avval a pillantással köszönt el tőle a lány.

Károly nem tudta, hogy mit jelentett az a pillantás és mégsem mert felmenni a

lányhoz. De a sok egymásután következő napon és éjszakán lassanként halványodni kezdett az az égető pillantás és Károly készült felmenni Irénkéhez.

Felment és szorongva, félve lépett be az előszoba ajtón. A szobalány otthagya, mihelyt belépett és nem is jött ki elébe senki. Egyedül vetette le a kabátját az előszobában és az a csend, a szoktalanul üres előszoba még nyugtalanabbá tették. Mintha valami hidegséget érzett volna maga körül.

Kopogására bentől senki sem felelt, de azért belépett. Az ablak mellett egy diványon feküdt Irén és arcát tenyerébe burkolta. Meg sem mozdult, amikor Károly belépett. Nem hallotta a kopogást. Károly széket vett magának és leült a divány elé. Ott ült és nézte a szobormerev, mozdulatlan Irént.

Nem látta még sohasem így feküdni. Eddig mindig gyermeknek, ugrálósnak, élénknek, leánynak látta, de most, amint előtte feküdt mozdulatlanul, végigkísérte szemeivel egész testét és látta, hogy nemcsak lány, hanem asszony is, nő is. Hogy belemerevedett az asszonyságba. Csendesesen, halkán szólt meg:

— Irén, jónapot kívánok!

A lehajtott arc alól, az összeszorított tenyerek közül halkán bugyborékoló kifelé egy szó:

— Jónapot!

Megint csenddé keményedett közöttük a szoba levegője. Károly remegve ült a fekvő leány előtt és már nem tudott mit mondani. A nagy csendben a leány lassanként megmozdult, mint a mély álomból ébredő, végignyújtotta a testét és felült. Ott, ahova előbb arca volt fektetve, egy könyv, egy nyitott, az utolsó lapra fordított könyv hevert.

Irén kisimitotta haját a szeméből, végigdörzsölte az arcát, azután figyelmesen ránézett Károly arcára.

— Minek jött maga most fel? — kérdezte.

Károly alázatosan, sértődés nélkül, engesztelést kérve, felelte:

— Feljöttem, csak azért, hogy magával beszélgethessek. Nincs ürügyem, nincs okom. Feljöttem.

Irén idegesen nézett rá.

— Rosszul tette. Nagyon rosszul tette. Nem kellett volna ma feljönnie. Én ma olvastam. Egy olyan könyvet olvastam, amelyen még soha nem volt a kezemben. Valami újat, nehezét, fársztót és fájdalmasat. S én ezt a nehéz, lárasztó és fájdalmas könyvet át akartam gondolni. Maga rosszkor jött fel ma.

Károly félt, remegett a leány előtt. Puhán, egyszerűen felelte:

— Akkor elmegyek. Elfogok menni. Jó?

Irén meggondoltan, erősen felelte:

— Nem. Most már maradjon itt.

A fiu meg sem mozdult. Egy kis szünet után bátoritanul mondta:

— Irén. Ne zavartassa magát. Nem fogok szólni egy szót sem. Gondolkozzék, szomorkodjék, nevéssen, ahogy magának jól esik. Én nem vagyok itt. Nem is fog engem észrevenni. De azért itt maradok. Hadd maradjak itt. Itt maradok.

Irén alig biccentette meg a fejét, azután levetette magát újra a diványra, arccal a könyv felé.

Mindegyikük nagyon komolyan érezte ezt a jelenetet. Két ember, egy fiu és egy leány, akik eddig együtt gondolkodtak, most külön, egymás mellett, de egymás nélkül sorozzák a gondolataikat. S a fiu vigyáz a percekre, lesi az egyre muló pillanatokat, amik alatt a lány gondolkozik.

Irén egyszerre megmozdult. Felült és szembe nézett Károlyval. Valami új, ijesztő fény lobogott a szemében. Másképpen nézett Károlyra, mint ahogy eddig szokott nézni. És lassan szinte nehézkesen kezdett beszélni:

— Károly, én magának azt mondtam, hogy rosszkor jött. Lehet, hogy igazam volt, lehet, hogy nem. Erről ne beszéljünk többet.

Elhallgatott egy időre, azután más dologba kezdett bele.

— A könyvről akarok beszélni, amit olvastam. Valami csodálatos könyv ez. Egy

író a családi életét meri benne leírni. Semmit, csak a családi életét. Az egész vastag, vékony lapos, sűrű betűs könyvben nincs cselekmény, csak leírás, egy pár embernek az élete. Akik egymás mellett élnek, akik egymásért élnek, akik . . .

Megint elhallgatott, de mindjárt folytatta megint a könyvről.

— Egy anya élete van benne ebben a könyvben. Egy asszonyé, aki anya . . . És azaz ember . . . és a férje mondja el az egész történetet . . . Az az ember . . . férfi . . .

Mindig szakadozottabban, izgatottabban beszélt:

— Az az asszony . . . az anya . . . óriási életet él . . . végig éli az életét . . . minden pillanatát . . . az tudja, hogy él . . . És a férfi, az író, ott van mellette . . .

Hirtelen félbeszakította, ránézett a könyvre mereven, vadul, azután egyszerre felrántotta a szemét Károlyra:

— Minek van maga itt? Én mondtam, hogy rosszkor jött. Minek van maga itt? Miért van mellettem maga . . . Maga nem való még mellém . . . Menjen el kérem . . .

Összekulcsolta a két kezét:

— Kérem, menjen el . . . És hagyja, hogy egyedül legyek, hagyja hogy várjak . . . Én most várni fogok türelmesen, bután, arra, aki elfog jönni . . . Egy férfira várok . . . Zokogva dőlt le a diványra és úgy mondta:

— Menjen el, menjen . . . Mert nekem várnom kell egy férfira . . . Mert én asszony akarok lenni . . . Élni akarok . . . Anya akarok lenni. Menjen . . . Várni akarok . . .

Mélyen, csuklón zokogott ott a diványon, a fiu pedig csendben igazat adva a leánynak, lassan kiment a szobából.

Fazekas őrmester.*

Irta: **Zempléni Árpád.**

Májncz alatt a gyepen
Táboroz az osztrák,
Napóleon félti is:
Beveszik, kifosztják.

Póstagalamb repül
Párisba minden nap,
Májnczért imádkozik
Párisba' minden pap.

Hejh! valaha, valaha
Büszkébb volt Babilon!
Nem szorult a papokra
A nagy Napóleon.

Májncz alatt a gyepen
Rézágyuk szólanak.
Bástya-falak, sáncz-falak
Egymásra omlanak.

Felelget a francia
Egy hétig, kettőig.
De elfogy a lőpora,
Nagy-Ida kezdődik.

Megrohanják őt felől
Gyalogok, huszárok,
Vért taposnak a lovak,
Vért viszen az árok.

Ők nyomulnak, véd amaz
Köröm-szakadásig.
Egyik utca diadal,
Ütközet a másik.

Tárogató sipít,
Döngenek a dobok,
Máriás lobogónk
Füstfellegen lobog.

Fazekas Mihálynak
Hószinű a lova.
Megy utána füstösen
Száz lovas katona.

* A szerzőnek most megjelent *Turáni dalok* című verseskötetéből.

Megállnak a piacon,
Jön a vén óbester:
— „Szabad rablás két óra,
Menjen minden ember!” —

Szemre-főre összenéz,
Összeúg a dandár:
— Egy kis szabad pihenés
Többet érne annál! —

Fazekas őrmester
Lováruul leszálla.
Véres lett a nagy sárban
Kordovány csizmája.

Véle ment egy közhuszár,
Hosszu kardja zörgött;
Sáros, mint a kőműves,
Kormos, mint az ördög.

Piacz-utcán uri ház
Kapuján betörnek.
Van ott virág, felfutó,
Nyoma sincs embernek.

Árnyékol az udvaron
Gömb-akáczfák lombja.
Violás ágy közepén
Fészket vájt a bomba.

Nagy csörgéssel, zörgéssel
A tornácba lépnek.
Higgyék őket odabent
Egész hadi népnek.

Az első szobában állt
Az agg német gazda,
Neje, lánya mögötte
Reszket a sarokba.

Nyájasan néz Fazekas
A szelid lánykára,
Az meg órá félve, mint
Galamb a kányára.

Megszólal az ősz német
S bemutat ujjával,
Őt nagy szoba teli van
Fénnyel, drágasággal.

— „Vénségemig dolgoztam.
Raboljatok, van mit,
Álmodokban se láttok,
Haramiák, annyit.

De aki a lányomra
Szemét veti, meghal!” —
S fölemelte pisztolyát
Reszkető marokkal.

Fazekas őrmester
Intett huszárjának
Neki dőlt az, keresztbe,
Az ajtófélfának.

Ő bement a szobákba
Kobozni, rabolni;
Ott fénylett a sok arany,
A sok ezüst holmi.

Szorongott kint a gazda:
Mit szed össze? mit hágy?
Ahol ennyi kincs hever,
Nagy lesz ott az étvágy.

Fazekas őrmester
Kihozott egy széket.
Majd egy könyvet hozott ki
Ujból visszatért.

Leült aztán a székre
Háttal az ajtónak.
Mögé állt a huszárja.
Óriző karónak.

Ült a széken, olvasott
Csendesen, magában.
A sarokban a család
Sirt csodálatában.

Sok cserepár benézett
Megrakva podgyással.
Látta, itt nincs kereset,
S odább ment egy házzal.

Ült a széken, olvasott,
Eltelt a két óra.
Hozzájok lép Fazekas
Szíves bucsuzóra.

Ezt már ők sem nézheték
Szótalanul, vesztve.
Sirva-riva, ujjongva
Mind nyakába estek.

Karpereczét a leány,
Óráját az atyja,
Mind kötne rá valamit,
De ő nem fogadja.

Rábizná már az öreg
Házát, kincsét, lányát,
Ugy nézi mint a szentet,
Beesület bálványát.

Tartóztatják estére
Szíves hála-zajjal,
De ott künn már szól a kürt,
A lovasnép nyargal.

Kiván nekik Fazekas
Szerencsés jó estét:
— „Nem jár ezért köszönet,
Emberség, szívesség!”

Nem szoktam én rabolni,
Harczok a karddal.” —
De kinn újra hiv a kürt,
A lovasnép nyargal.

— „Ajándékot pedig
El sem is fogadok,
Mert én magyar vagyok.
Magyar huszár vagyok!” —
(1894—1896.)

Egy ünnepi prédikációról.

Irta: **Uray Sándor.**

Hiába is mentegőzött a Tiszteletes úr,
hogy hiszen ő nem fázik, hideg sincsen, —
meg amúgy is ki fog melegedni a szónok-
lásban: a Tiszteletesné csak nem engedte
el a melegebbik csizmát meg a bundás
kabátot.

A harangot elhagyták; indultunk a
templomba, mind az egész háznép. Kicsinyek
és nagyok sorakozánk a lelkész nyomdo-
kán; nem maradt otthon senki, még csak
házőrzőnek sem... Én is velők tartottam.
Vonzott a lelkem templomba, karácsony
első reggelén! — De különben sem vontam
volna ki magamat, mint szívesen látott, be-
cézett vendég, az ősz lelkész családjának
Isten házába vezérlő karácsonyi felvonu-
lásából.

A jókora nagy falusi templom szoron-
gásig megtelt áhitatos, buzgó hívőkkel. Mi
már csak úgy tudtunk bejutni, hogy a lel-
kész magosra emelte kapesos bibliáját s ezt
látva, rögtön utat csináltak számunkra a
padból kiszorult emberek.

A figyelmes hívek a lelkész családja
részére egy lócát tartottak fenn; de már
azon nekem nem jutott hely. — Az első
padban szélről két ifju ur és egy kis kadét
ült; de mikor feljűk közeledtem, épenséggel
nem mutattak hajlandóságot arra, hogy
egymáshoz közelebb szorulva, nekem helyet
csináljanak. Így aztán hamarosan az a jó
gondolatom támadt, hogy felmegyek a kar-
zatra.

A lépcső deszkái csak úgy inogtak lá-
baim alatt! Odafenn minden pad dugig volt
nyalka szép legényekkel, helylyel-közzel sza-
badságot katonákkal.

Midőn felértem, az utolsó padból egy
komoly arcú legény szó nélkül kiszállott s
néma intésekkel felajánlotta a helyét. Elfo-
gadtam tőle. — Csakhogy ez meg nagyon
rossz hely volt, mert a közönség felől az
orgona takarta el. Épen előtte pedig egy
hatalmas kőoszlop meredezett, amelytől
egyik oldalt lehetett ugyan látni a földszintre;
de onnan is csak a nők csoportjából a há-
rom első pad szélén ülőket láthattam. Másik
oldalt, ha jól kihajoltam, szerencsére a papot
szemlélhettem.

Hátam mögött egy hatszögletes ablak-
üveg hiányzott az ónkarikából s rajta a szél
egy-egy hópolyhet lebbentett a homlokomra.
— Figyelmes barátom, ki a helyét is átén-
gedte, észrevette ezt s nagy bárányszőr kucs-
máját göngyölbe sodorva; beillesztette a
hiányzó üveglap helyére. Ómaga aztán neki-
támaszkodott az orgona deszkafalának.

A karácsonyi prédikációból fájdalom,
csak igen keveset érthettem meg. Ha a lel-
kész épen a karzat felé fordult, akkor vilá-
gosan kivettem a szavait; máskor azonban
csak sejtettem, hogy mit beszél. A visszhang
összezavarta, elrabolta tőlem a szent beszéd
szavait!

Pedig a lelkem oly igen fogékony volt,
most különösen, a vallás intéseire. A kará-
csonyi örömeim úgy megremegtette a lel-
kemet! — a hívek áhitata úgy felemelegített!

És az agg lelkész remegő hangja oly
édesen csengett, hogy reá lehetett ismerni
minden szavának szívbéli származására.

... És én hiába tártam ki lelkemet az
evangéliumi magvak előtt...

Az első pad szélén láttam, az öreg
bárónő, a méltóságos asszony ült. Arcán
valami szelid mosoly derengett. Gondosan
lesimitott ősz hajfürtjei alul, élénk szemével,
hol a szónokra, hol a hívek közé tekint-
getett.

Rögtön kitaláltam, hogy azt a három
ifju urat nézi, akik nekem helyet nem enged-
tek. Bizonyosan az ő unokái! Most jöttek
haza a városból, az iskolából... S a gondos
nagyamama úgy eltudta őket halmozni ezer-
féle jóval, amit a kvadruppan meg az élés-
kamrájában rejtegetett, gyűjtögetett már
régóta a számukra.

Ámde nem csak kenyérrel él az ember!
Most tehát elhozta a fiukat a templomba
is. Ki tudja, járnak-e a városban rendesen
istentiszteletre? Nem mulasztják-e el a tem-
plomi órát? — Víznek-e zoltárt is ma-
gukkal? — Különösen a kis kadét, hej
az bizonyosan nem volt a nagy szünidő óta
templomban...

Most a karzaton egy huszár össze ta-
lálta ütni a sarkantyuját. A lelkész kissé arra
fordult s úgy prédikált. — Hallám, hogy a
karácsony örömeiről beszélt, melyeket a kis
Jézus hozott a világ számára.

A bárónő arca most egész boldogság-
ban tündökölt. Oh hogyné, hiszen épen a
karácsonyi örömökről van szó. Lehet-e
annál nagyobb öröm, mint most az övé?
Az a három derék fiu ott az első padban:
az az ő karácsonyi öröme... Milyen szé-
pek, milyen erősek! A hideg egy-egy piros
rózsát csipett mindenik orcájára. A homlo-
kuk nyílt, őszinte s értelmet árul el. És
hogyan figyelnek mind a tiszteletes urra...

Fejével bólintott s lehunyta kissé sze-
meit, mintha csak azt mondotta volna:

— Igaza van a papnak; én érzem a
karácsonyi örömet és bizonyosságot is teszek
róla!!

A második pad szélén egy szegényesen
öltözött nő üldögélt. Nagy fekete kendőjében
fiucskát rejtegetett, kinek a füle aljáig fejébe
volt húzva a nagy, bárányszőrös ócska kucsma.
Láttam jól őket is.

A fiucska gyakran feltekintett az any-
jára, ki egy-egy könnyet törölt le szaporán
a szeméről.

— Oh én azt hittem, hogy ma min-
denki örül s a könnyhullatás és a sóhaj leg-
alább erre az egy napra békét hágy az em-
bereknek.

Micsoda sirni való lehet azon a lelkes, szép prédikáción? A nő arca elárulja, hogy még ifju; vonásai szépek s nem annyira meghatottság, mint inkább egy kis dac rejlik szemében.

Egy kardcsörtetés ismét szerencsésé tőn: hallám, hogy a pap bácsi most már azt magyarázza a karzati ifjuságnak, hogy ez a világ nagyon, de nagyon bűnös volt, amikor Jézus e világra jött; épen azért, hogy a bűnösöket megtérítene. És a szent ünnepen csak azoknak van okuk és joguk örülni és örvendezni, akik megutálják a bűnt, Jézushoz térnek és eztán istenes életet folytatnak...

Oh mily igaz szavak ezek, gondolám magamban! De sok embernek csak tettetés az öröme, mely arra való, hogy mutogassa azt a világ előtt. Meg hogy bűneit mosolylyal palástolja!... De sok ember örül, mikor pedig tulajdon lelkét kellene siratnia!! Annak a gyászos ifju nőnek, ott a második padban igazsága van, ha e szent napon ki akarja sirni magát. Talán a könnyek megenyhítik fájdalmát, tisztára mossák a szívét s így fog tudni még örülni ő is valaha!

Még a harmadik pad szélén ülő nőt is láthatám. Figyelmem most erre irányult. Ha már nem hallhattam a prédikáció szavait, legalább próbáltam e harmadik nő lelke tüköréből is olvasni valamit.

Csupa élet mosolygott le mind a két orcájáról. Erős magyaros vonásai elárulták, hogy figyel a papra és hogy érti is, amit hall. Nagyon illedelmesen, kissé előrehajolva ült a helyén; kezét átlándóan imára kucsolva tartotta. Szemeit csak néha-néha emelte a papra, olyankor mintha azt akarta volna mondani:

— Jaj de igazán, jaj de szépen is tudja mondani a tiszteletes ur!

Ilyenkor még, — Isten bűnül ne vegye — egy-egy futó pillantást vetett a karzat felé. De nem volt abban a tekintetben semmi szerénytelenség; inkább úgy látszott, mintha valakit keresne s kérdezni szeretné tőle, ha vajjon osztja-e azt, amit a tiszteletes ur prédikál?

Minthogy pedig a harangozó fia, aki egy személyben orgona-fújtató és számkírákó volt, zörögni kezdett a számokat jelző tábláscákkal: hallám, hogy a tiszteletes ur épen végezvén beszédét, azt mondotta, hogy legyen tehát a karácsony mindnyájunkra néve, igazi örömnappal! Tegyük jót a szegényekkel és árvákkal; akik pedig mihozánk tartoznak, azokat úgy szeressük, hogy se öröm, se bánat el ne szakithassa egymástól a karácsonyi szent szeretetben öszszeforr sziveinket, ámmen!

...Es én az ámmenre ép oly örömmel és meghatottsággal állottam fel, mint aki elejétől végig megértette azt a gyönyörű szép tanítást.

Oh igen, a szavak elvesztek számomra, de ama három nő lelke tüköréből átálltam, megérttem ama karácsonyi prédikációt!

Ennek a templomi történetnek pedig még folytatása is van! Nem mosódott ám le oly hamar az a karácsonyi prédikáció sem az én lelkemről, sem a másérol,

Ebédre a lelkészszel együtt az öreg bárónőhöz voltunk hivatalosak. Igazi magyaros barátsággal fogadtak. Egyszerűen, bizalmasan, minden nagyobb hűhő nélkül, — de annál több melegséggel. A szives háziasszony minden falatunkról gondoskodott. Nyájas szóval fűszerezte az ebédet. Kérdőzködéseiben közben nem felejtkezett meg családainkról s rokonainkról sem.

Engem csak úgy úram-öcsémnek szólított a matróna s azt mondotta, hogy már csak azért is megszeretett, mert az Isten házában látott először.

Az ebéd végén aztán felkért bennünket a bárónő, hogy kísérik el, amíg felkeresi a majerosait, cselédjeit, — mert mindeniknek gondoskodott valami karácsonyi ajándékról.

— Így tanultam én ezt az én kedves papomtól, mentegeté magát, ha jó szívét dicsérni akartuk.

Oh mily öröm, boldogság töltötte el azokat az egyszerű hajlékokat, ahová a nemeslelkű urnő belépett, könnyű fakadt a szemekben; az ajkak pedig a boldogságtól alig tudtak egy-egy hálászót ejteni.

Mikor aztán vége volt a sok szép és értékes ajándék kiadásának, egy rend jó kis meleg ruhácska még ott maradt.

— Hát ezt kinek adjuk már, kedves papom, — mondá a bárónő. Csak nem küldöm vissza ezt az egy rendbelit a boltosnak!

— Ha szabadna javasolnom, felelt a pap, adja méltóságod a kis Madár Palkónak, a... Madár Julis fiának. Ott ült szegény ifju anya, ölében a kis fiával, épen a méltóságod háta mögött. Hogy rítt az Istenadta, mikor e világ bűneiről beszéltem! Igaz, ő is bűnös, — de hiszen Jézus is megbocsájtott, még a magdalai Máriának is!

Milyen lelkes szép jelenet volt aztán az, midőn előkerítették a templomi bánatos nőt s szerezték neki is karácsonyi örömet!

Ily sok karácsonyi öröm látása és átérzése után azt gondoltam, hogy ennél szebb ünnepem még nem volt; mert a karácsony áldásait még sohasem láttam így megnyitlatkozni!

De még csak most következett az örömkö befeljezése, bekoronázása! két daliás vőfély jött a Tiszteletesért, hívták esketésre.

A szives agg urnő rögtön érdeklődött az új pár után, — s imé! a beszélgetésből kitűnt, hogy a harmadik padbeli szende szép leány esküszik épen azzal a jó emberrel, aki nekem a helyét is átengedte s báránybőrös süvegével szivesen megóvott a csapkodó hópelylektől.

Nemes, tiszta szívek! Áhítatos, Istenfélő leányzó, s jóindulatu egyszerű lelkű fiu, kik az örök frigyét csakugyan úgy akarják megkötni, amint azt az ő jó öreg papjuk a szószerűről hirdette. — Ezt a napot is azért választották egybekelésük idejéül, hogy a szent karácsony ünnepének áhítata, szeretete annál erősebben forrassa egybe egymásért dobogó sziveiket...

Mikor aztán a pap bácsival hazafelé igyekeztünk, sajnálkozva említette, hogy ugyan rossz helyre jutottam a templomba s bizonyosan meg se érttem a visszhangzó szavakból az ő beszédét.

Elmondtam aztán, hogy három mondatocska kivételével, a szavai mind elvesztek én reám nézve. De mások bizonynal annál inkább megértették azt!

Mennyire csodálkozott aztán a pap bácsi, mikor mégis elmondottam neki az egész prédikációja tartalmát, amint azt három hive lelkének tükréből jól megértettem!

Mara.

„Alázatos vagy. Csendes. Szótalan. Koldusnézésű vagy: nem ismerek ma rád. No, csókold meg Marát; Te rossz fiu, tépázd meg jól hajam!

...Hát meg se csókolsz? Jöjj, no add kezed: Hiszen a szerelmem úgy úrrá lett rajtam. Nézd, hogy reszket ajkam: Csókom mennyegzős mámorba vezet.“

— És letépem magamról tétován. Lehull indamódra rám kigyózott karja; Feldühödt vágy marja... S zokog Mara a csókos nyoszolyán.

Én meg csak bámulok be azéjbe. Ma csókot ígért egy madonnaajku lány, És — mig zokog Marám — Csóktalanul kimegyek elébe.

Zoltán István.

A cigányasszony jóslata.

— Egy császári pár életéből. A pétervári udvarból. —

Irla: **Bresnitz Syndacow.**

Milyen, szinte jelentéktelennek látszó dolgoktól függnek gyakran az egész világra kiható események! Amiket alább elmondunk, a közelmúltban történtek. Lipcsében az Elischer kiadócégnél jelent meg ez a munka, amelyben jellemző érdekes adatok vannak II. Miklós cár életéből.

Az ismeretes, hogy a cár megtámadott idegzete hajlik a spirítizmus felé. A cári udvarban akárhány kétes alaknak van nagy hatalma és befolyása csak azért, mert a gyenge akaratu cárral mindenféle hókusz-pókuszokkal, egyszerű szemfényvesztő komédiákkal sikerült a szellemek létezését elhitetniök. Hogy a cár mennyire befolyásolható, a következő eset mutatja, amelynek hatását az egész világ megérezte.

A cár mult évben Livádiában volt és nagy udvari vadászatot rendezett. Ha a minden oroszok cánya vadászni megy, ez nem oly egyszerű dolog. Az egész vadászterület már napokkal előbb átkutatják, egy bokor, egy fa, egy kis cserje nem marad megvizsgálás nélkül, a titkos rendőrök beszánguldják az egész környéket, minden legkevésbé gyanus embert lefognak, becsuknak és a

Külön husvétii osztály.

Tisztán kezelt fűszerek, mindennemű csemege czikkek szolid kiszolgálás mellett

FRIED és LÖWENHEIM

fűszer és csemegeáruházában Piacz-utca 72. sz. (A Royal-nagyszálló tőszomszédságában.)

Helyi és vidéki telefon 740.

Helyi és vidéki telefon 740.

Külön husvétii osztály.

vadászterületre nem bocsátanak senkit, csak olyant, akinek a rendőrség aznapra passzust állított ki. A vadászat napján dobpergés, trombitaharsogás közt felvonulnak az ezredek, mintha csak hadgyakorlat volna és a vadászterületet elzárják. Előbb azonban még egyszer átvizsgálják a területet. Ha minden rendben van, akkor jelentést tesznek a cárnak, aki megjelenik kíséretével, a melynek minden egyes tagját a titkos rendőrök jól megnézik. Ha valakit nem ismernek, rögtön igazolásra szólítják. A hajtók, a fegyvervivők stb. mind a legmegbízhatóbb emberek közül választatnak és ezek is állandóan megfigyeltetnek. — A vadászszemélyzet jórésze ugyanis vadászruhába öltöztetett titkos rendőr.

A cár azonban még így sem érzi magát biztonságban, sápadtan, összeszorított ajakkal ül szánján, akárhányszor rémülten rezzen össze, mert minden bokor mögött egy-egy merénylőt lát.

A mult évi vadászkatákat is ily gondos vizsgálat előzte meg. Mégis megtörtént, hogy az erdőben egy idegen alakra bukkantak. A vadászat már megkezdődött, a cár megjelent, midőn nem messze az uralkodótól szenvedélyes szavak, durva szitkok hallatszottak, közbe-közbe egy asszony rikácsoló szava. A titkosrendőrök odarohantak, a cár megdöbben, megfordult és kocsijához akart sietni. De meggondolta magát, mert látta, hogy a zavar oka egy öreg asszony, akit a katonák hajánál fogva hurcoltak tova.

A cár parancsára színe elé vezetik az asszonyt.

— Hogy jöttél ide? Mit akarsz itt? — kérdezte a cár és lesújtó tekintetét vetett a titkosrendőrség fejére, Gerassinowra.

A cigányasszony leborult a cár elé és könyörögve kérte, hagyják őt szabadon, nem akart ő semmi rosszat, véletlenül tévedt a tilos területre, tizenkét gyermeke hal éhen, ha neki valami baja történik. Ő csak csodafüveket keresett, amelyek Livádia környékén bőven teremnek.

A cár figyelni kezdett.

— Minek neked az?

— Meggyógyítom nedvükkel a beteget. Ebből élek, s a kézből jövőndőt mondom. Amit én megjósolok, az beteljesedik.

A cár rövid habozás után odanyújtotta kezét az asszonynak.

— Hadd halljam tehát az én jövőmet! Beszélj!

A cigányasszony előbb megcsókolta a cár kezét, aztán hosszú ideig, figyelmesen nézte a kéz vonalait. Bizar kép volt. A fenséges erdő közepén, fényes öltözetű vadászok, csillogó fegyverzetű katonák által vont körben az ország hatalmasságai előtt a milliók ura, a cár és egy rongyos vén cigányasszony.

Az asszony nagysokára így szólt:

— Atyuska! Hosszu életű leszel. Ellen-ségeid nem fognak diadalmaskodni feletted, de őrizkedned kell mindenféle kalandtól és háborútól, mert ez vést, pusztulást hozhat rád. Egy jó szellem őrködik feletted, az földöntúli hatalmat ad neked és az majd megmutatja a jövőt.

Ez a jelenet nagy benyomást tett a

cárra. Hiszen akkor éppen nagyon is háborus volt a hangulat; a Balkánon a szerbek ugyancsak fészkelődtek és Ausztria-Magyarország annektálta Bosznia Hercegovinát.

A cár másnap már a kastélyába parancsolta a cigányasszonyt gyermekeivel együtt és e naptól fogva a spiritiszta szeanszok gyakoriabbak lettek. A medium a cigányasszony volt, a ki csakhamar megidézte a „jó szellemet is, aki a cárnak földöntúli hatalmat ad.“ Ez nem volt más, mint II. Sándor, II. Miklós nagyatyja. És bármily hihetetlennek tetszik, tény az, hogy a cár akárhányszor, mielőtt egy és más fontos politikai kérdésben döntött, megidézte II. Sándor cár szellemét és úgy tett, amint az mondotta.

Két párt állt szemben egymással az orosz udvarnál. Az egyik — Iswolski volt a vezére — azt vitatta, hogy Oroszország sem pénzügyileg, sem a katonai felszerelését illetően nincs abban a helyzetben, hogy a szerbek által felidézett háboruban részt vegyen. A másik párt, élén az angolok által befolyásolt Tscharikow-val, Oroszország beleavatkozását sürgette. A cár nem tudott határozni; a helyzet mindig élesebb lett; Szerbia magaviseletét Oroszország magatartásától tette függővé. De a cár nem tudott dönteni. Iswolsky, Tscharikow, Stolypin, a vezérkar, a hadügyminiszter részvételével folytak a tanácskozások, a cár összeroskadva, sápadtan hallgatta a vitát, de nem tudott határozni. Hirtelen fölugrott a cár, hívatta Fredricks-et, bizalmasát és megparancsolta, hogy készítsen elő egy szeanszot.

A szellem-ülés csakhamar együtt volt. A médium a cigányasszony volt, aki megidézte II. Sándor szellemét. Ez megjelent.

A cár reszketve szólt hozzá.

— Nagyatyám, szabadítóm szelleme, mondd meg ebben a komoly pillanatban, mit tegyek?

A cár szelleme így válaszolt:

— Csak nem akarod, hogy Oroszország ismét érezze a hálátlan balkán népek rut hálátlanságát.

Ez döntött. Tscharikow megbukott. Iswolsky megmaradt, a háborus párt leszerelt, üzenet ment Belgrádba, hogy tanácsos lesz Ausztria-Magyarországnak engedni s békében maradnia, mert Oroszország nem támogatja.

Képtelenségnek látszik, de igaz, hogy az egész kontinenst a mult évben egy cigányasszony együgyű komédiája mentette meg a bonyodalmaktól, egy rettenetes háború minden iszonyától.

Az Eiffel-torony.

— Párisi levél. —

Írta: **II. Magoss György.**

Párisnak és az egész világnak minden bizonnyal a legmagasabb és egyik legszilárdabb épülete az Eiffel-torony.

Az építője hatalmasabb emléket állított vele magának, midőn nevére keresztelte el, mint valaha embernek emlék állítva lett. Nemcsak nagy és hatalmas, hanem szép is

ez a torony. A szilárd széles alapon álló, négy óriási vas pillérre támaszkodó építmény hirtelen, merész hajlással karcsubbodik és nyulik fel több mint 300 m. magasra, mint egy hatalmas mutató uj; az emberek hangya szorgalmát, esztét és vasakarátát mutatva az égieknek. Az egész szolid vas constructio maga a biztonság!

Én szegény debreczeni, a kinek városában legmagasabb épülete a nagytemplom tornya, — legmagasabb hegye, az összes debreczeni bakák rémét képező sámsoni domb, csak néztem, néztem felfele, míg végre megeltem a novemberi reggeli ködből kibontakozó csucsát.

„Oda felmegyek!“ ezt gondolni és a cselekvés himes mezejére lépni, pillanat műve volt. Már mentem is az egyik pillér lábánál szerényen meghuzódó házacska felé, melyből a vas constructio közt itt-ott előtűnő keskeny vaslépcső kiindulni látszott. Az ajtón fehér tábla, rajta a sokat mondó felírás: Entrée 3 francs. Egy tapintás a még hónap elejét jelző pénztárcára s már is kész vagyok az áldozatra.

Mintha a francia is meglenne hatva áldozatkészségemtől, mert hét sorral lejjebb oda van bigyesztve, hogy akár gyalog megyek fel, akár siklón, illetve liften huzatom fel magam, három frank a mulatság. Annál jobb! Ha már Párisban vagyok, szégyen lenne az Eiffel-torony tetejére fel nem menni. s az asztal simaságu vidéktünkhöz szokott alföldi lábaim is megnyugodtak ez utóbbi megjegyzéstől. Lefizetem a frankokat, belépek a kis házba, melynek mellesleg megjegyezve nincs teteje, és szinte megdöbbenéssel látom, hogy a vas pilléren vasuti sinek vannak s rajtok sikló közeledik. A kocsi épen ereszkedik lefele. „Fordulj vissza komám! ha ez a vas madzag elszakad, te sem szivsz többet abból a jó, kövér, tápláló debreczeni porból!“ sugdossa fülembe az alföldi magyar, énemnek debreczeni része.

„Szamár vagy! ha annyian felmentek rá és lejöttek róla elevenen, te sem leszel pechesebb mint a többi! Gyáva!“ beszél bennem a „Baedeker fiu“, aki a kilátás miatt vágyik fel. És ő a győztes. Egy pillantás a két bájos amerikai missre, a kik velem együtt fognak az ég felé utazni; kedvesen mosolygó, üde arccal, töltött galambokra emlékeztető idomaikkal állanak előttem, mindegyik maga az élet. „Óh! ezekkel együtt lezuhanni és meghalni maga megéri a három frankot.“ Szavalja bennem a „kutya fiu“ és nálam az ő szava a lehangosabb. — A kocsi eközben leért. Beszállunk. Dudálás, csengetés, füttyülés (e nélkül semmi sem megy Párisban) és megindul a sikló 89 foku meredekségű pályáján. Az „Alföldi fiu“ felébred: „Ne menj a fára, nem esel le“, a ki bolond ugrik a, nem kell annak muzsika“, hasonló közmondásokat suttog rezignált, keserű gunnyal a fülembe. A „Baedeker fiu“ a folyton kisebbbedő Párist, keskenyebbedő Szajná, törpékké zsugorodó embereket nézi oda lent a földön és neveti az alföldit. A „kutya fiu“ a két miset bámulja, a kik közül egyik egy fokkal halványabb, a másik egy fokkal pirosabb mint elindulásunkkor.

Kesztyük, kalapok, nyakkendők, férfi fehérneműek, illatszerek

legnagyobb választékban
GYŐRFI TESTVÉREKNÉL

Piacz-utca 30. (Dreher-sörcsarnokkal szemben.)

Ujdonságok: női kezítések (ridikül), szivar, cigaretta és pánztárcákban, turbán hajtúk és csattokban.

Egy zökkenés! a sikló megáll. Az „alföldi fiu“ ijedve rezzen meg, a „Baedeker“ megnyugtatta, hogy az első emeleten vagyunk, a „kutya fiu“ pedig bámulja a két miset.

A vonatvezető beszólt: „Kiszállás. Első emelet 10 perc. Vonat váltás.“ Innen a másik emeletig egy másik siklón megyünk tovább.

Körül sétálok az első emeletet; — még nem vagyunk magasabban mint a velem szemben lévő Trocadero muzeum tornyának a hegye. Előttem lépdél a két miss bájos és mégis határozott lépéseivel, velök elegáns amerikai kísérem.

Kigyönyörködve magunkat, újra együtt vagyunk az állomás előtt. Egy pillantás a meredek pályára fel, a még meredekebbnek látszó pályára lefele s a földszinti jelenet ismétlődik. A sikló megindul; a második emeletnél már nem rezdülünk össze a zökkenéstől, mosolyogva száll ki az egész társaság. Kivéve itt is a tízpernyi időt, be a lift házikóba. Innen már lógva huznak fel bennünket. Az „alföldi fiu“ a végrendeleten gondolkodik, a „Baedeker“ fiúnak akaratlannul is a legujabb lift katasztrófák jutnak eszébe, s kiszámítja az elevenen lejutás lehetőségének valószínűségét. Egyedül a „kutya fiu“ nem lát semmit. Ő megy a missekkel és ezzel leszavazza mindakettőt. A lift megindul.

A körül esupa ablakból álló skatulya közepén dupla pad van. Rajta ül az egyik angyal, ő a halványabbik. Biztosan nem mer szegény a szédítő mélységbe kinézni. Az alföldi fiu leül mellé, mert ülve óhajtja életét lezuhanásakor befejezni, ő már beletörődött sorsába.

A Baedeker fiu szintén leül, ő már észrevette a hatalmas biztonsági féket és azt is, hogy a vaskonstruktórtól, mely itt már egészen szorosan vesz körül minket, ugy sem lát sokat; a „kutya fiu“ örül, hogy a másik kettő így gondolkodik, ő szívesen ül le a bájos teremtés mellé! „Ha leszakadunk, megcsókolom!“ ezt unisono sugja mind a három. De fájdalom nem szakadunk le, hanem hirtelen megáll a lift és átszállunk egy még kisebb skatulyába, mely most már a toronyhegyéig visz fel bennünket.

Az „Alföldi fiu“ nyugodt már, a „Baedeker fiu“ szintugy. Annál izgatottabb a „kutya fiu“. A szemtelen még a nyakkendőjét is rá ér megigazítani e nagyszerű pillanatban, midőn közel 300 méternyire lógunk a föld felett, pedig hiszen a nélkül is olyan az, mintha vashálóból volna, gyűrődés nélkül, simán, szabályosan áll, discret és még Párisban is elegáns színeivel Békés jóhírű üzletének nagy választékát dicsérve. Nem is azt nézte a bájos angyal, hanem a gazdájának jóképű magyar arcát! Bennem ébred a nemzeti önérték! Fájdalom megérkezünk. Vége az ártatlan flirtnek és előtérbe lép a „Baedeker“ fiu.

Mint egy óriási térkép fekszik alattunk Páris. Külső részei a délelőtti ködben vesznek el, melyet sikerrel csak a fehér színű, gyönyörű Sacré Coeur templom tör át fent a Montmartre dombján. Szerény nézetem szerint ma legszebb temploma a nagy metropolinak. Valamivel közelebb az Etoile-téri győzelmi kapu, a legnagyobb kapu az egész világon; magasan kiemelkedve az őt körülvevő házak közül, hirdeti a nagy Napoleon örök dicsőségét. Akaratlanul is a Hotel des Invalides-re vetődik pillantásunk, mely aranyozott kupolájával közvetlen alattunk látszik feküdni. Az alatt az arany kupola alatt alszik a „petit caporal“ az összes idők legnagyobb embere. A szelleme most is itt bolyong Párisban.

Mint egy óriási igaz gyöngy mesés foglalatban nyulik el a Szajna jobb partján a Louvre, mutatva a francia nép szeretetét a művészetek iránt. A város közepén fekszik s a házak tömege őrizni látszik ezt a kincset.

Déli nyugati részében a nagy hangyabolynak, a Szajna szigetén, ez Párisnak a bölcsője, emelkedik a Notre Dame, a maga befejezetlen két tornyával, a gót stílus legszabályosabban épített remeke. A színe komoly sűrű szín, alig át el a többi házak egyhangu színezésétől. Azután mindenütt a sok-sok híres középület, templom, muzeum,

mind megannyi ismerős sziget, a nagy ismeretlen háztengerben. Az egészet pedig keletnyugoti irányban vágja át a Szajna, keskeny piszkos sárga szalag, a nagyszámú hidak alatt lombán folyva el.

A rajta uszó gőzösök mint apró papírhajócskák siklanak tova, olyan hullámokat verve, mint mikor egy-egy vízipók suhan végig a pocsolyán. Az utcákon nyüzsgő kocsi, autók mint hangyák szaladgálnak le és fel. Az emberek csak lassan mozgó pontoknak látszanak az ő kicsinységükben és mégis ők építették ezt a tornyot! Körülkörüli pedig az a meghatározhatatlan színű novemberi köd, mely eltakarja a külvárosok véghellen nyomorát és posványait. Mi csak a ragyogó Páris látjuk!

Idefenn érezhetők hűvös szellő lenge-dez és jól esik a csekély meleg, a melyet a jó öreg nap utolsó őszi erejével ránk bocsátani törekszik.

A pillanat fenséges! Az ember csak lát, bámul és nem gondolkodik, illetve nem gondolkozna, ha a mindenütt meglehető frakkos pincér udvariasan fel nem hívná figyelmét a buffetre. A toronynak a felülete itt 256 négyzetméter, egy tizenhatméteres kocka, melyen buffet, posta és a lift házikó van. Felettünk egy drótnélkül táviró állomás, a hova azonban már nem engednek bennünket.

Gyorsan megírok egy pár levelezőlapot, üdvözlöt a földön levőkhöz! Egy pohár Madeira le, s Páris még ragyogóbb színben tündököl.

Minden élvezetnek vége van! A liftes ember csenget, füttyöl, dudál és lefele megyünk. Csend van a skatulyában! Még a két miss sem cseveg. Mindenki gondolkodik. Második emelet, első emelet. Itt elválunk. A „kutya fiu“, régen feladva vár egy halálos esés és csók lehetőségét, utolsó pillantást vet az egyikre, ők siklón mennek le, én pedig gyalog.

Még egyszer körül sétálok az első emeletet, melyen melleleg megjegyezve házárok és egy nagy vendéglő vannak, azzal megindul a lefele menés.

A keskeny vaslépcsőn, mely néha egészen az űr felett vezet, lépdelek lassan lefele. Tíz perc múlva az édes anya földön állok, egy új hatalmas benyomással, egy kellemes emlékekkel és száz új gondolattal gazdagabban.

Napimádás.

Engem hiába
Vigasztal bárki,
Hálátlan sors a
Napot imádni....
Oh napimádó
Miért is lettem,
Akit imádok,
Elérhetetlen!

Rám ragyog fénye,
Heve is éget,
De közelébe
Hogy jutok, érek?
Nincs az a szárny, mely
Erne odáig,
Sorsom epedni
Szomjan halálig.

Látom jövőm és
Sejteni kezdem,
Hogy mindenkép csak
Ő lesz a vesztem:
Mi napimádók
Vagy célt nem érünk,
Vagy, ha elérjük,
Akkor - elégtünk!

Lomb Dénes.

Cognac

Gróf Keglevich István nádai
PROMONTOR.

Egyedüli díszoklevéllel kitüntetett cognac
MINDENŐTT KAPHATÓ.

Burg Izsóhoz

menjünk (Kossuth-u. 24 sz.) ahol
kifogástalan jó és a legjutányosabb árban csináltathatjuk.

Müterm: Kossuth-utca 24. szám alatt.

Ha fényképet akarunk
készíttetni,

ne tekintünk mást, csak annak kivételét. És ha azt
megakarjuk találni, akkor csak

A két muszka.

Irta: **Tóth Dezső.**

Az oroszok hatalmas fészke Port-Artur, már a végnapjait élte. A föld rengett az ágyuzástól s Fedorovics Márton és társai úgy érezték, hogy égő vulkán fölött tipegnek s nézték a messze távolból mókusként előszökő apró japán katonákat, — kiknek csak a pofája volt sárga, a többi rajtuk való egy merő szürkeség.

És amint nézték, egyszerre csak Márton közelébe férközött Szergej, a medve mód topogó tűzmester s az az ember, aki az ördöggel is komázott volna, — szinte leányosan félő hangon sugta oda neki:

— Attól tartok, ez lesz az utolsó napunk; van-e még a kulacsodban Fedorovics?

Mikor Márton odanyújtotta a kulacsot, még szintültig volt holmi gyomrot hájazó itallal, de mikor Szergej visszaadta a kulacsot, már nem kotyogott az.

Mártonon pedig valami rettenetes félelem vett erőt a tűzmester profeciájától. Nem is képzelhette másként, minthogy a vakmerő Szergej, ki megdöngette volna mások a poklok kapuit is, egyenesen a tulvilágról kapta a biztos ízenetet, hogy itt most mindnyájan elvesznek.

De hátha mégse mindnyájan?

Erre a gondolatra a ragyás képéből előre könyöklő szemével, lázasan kereste földijét Babadzák Pétert a küzdők sorában. Babadzák Péter ott volt s úgy tett, mintha nem tenne semmit. Jegenyetermete meg se rezgett a gránátok pattogására s mosolygós, csinos arca, csak még mosolygósabbra vált, — mikor egy-egy bomba elsívitott fölöttük.

Fedorovicsot majdnem leverte a lábáról ez a tapasztalat. Mert ketten szakadtak ide — Csinazról s míg odahaza voltak, mindakettő egy leánynak volt a bolondja, a lenhaju kis Gajnulának, akinek az apja lovakat patkol, meg szánkokat vasal a csinazi faluvégen.

A lány mindkettőjükhöz egyformán szives volt, akkor is, mikor még nem az atyuska szabattott ruhát a legényeknek, azután is, mikor már a katonasorból várták a megváltásukat.

Mikor hire járt, hogy ide, erre a másik világrészre sodorja őket a szél, azt mondta Gajnula Fedorovicsnak:

— Te is kedves vagy nekem, meg Péter is. Te gazdag vagy, ő szép és erős. De a szívemet nem szakíthatom ketté. Abban a nagy verekedésben, kettőtök közül az egyik elvész. Így álmodtam és így okosított meg engem szent Czjirill. Imádkozom érte is Péterért is és bízom abban, hogy akit nekem szántak odafenn, az tér vissza.

Azóta pörögtek a hónapok és az esztendő s Fedorovics Márton mohó sóvársággal leste, várta a pillanatot, hogy a vetélytárs mikor harap a fűbe. De az okos volt és nem cselekedett ilyesmit.

Pedig a jelek azt mutatták, hogy Babadzák lesz az, — aki nem tér meg többet — muszka földre.

Fedorovics már vagy ötven kopeket is elnyert tőle.

Ugy ment a játék, ha megpörgetik a kopeket s ha annak az írásos fele esik fölülről, akkor Gajnula fejét Fedorovics köti be.

Hát mindig az írásos lap — mutatkozott, de mindig.

És azon a végzetes napon Fedorovics félt, Babadzák pedig olyan jókedvű volt, mint a sármány, ha szemet csipegethet. Miként lehet ez?

E fölött gondolkozni azonban már nem volt idő.

Rémületes dörgés rázta meg a levegőt, a japánoknak az erőd alá furt aknáik már felrobbantak — s mint mikor a futószél tölcserít csinál a porból, egymást keresztezve, kavargva, szétroncsolt tagokkal röpködtek az ég felé a védők.

És azóta ott aludtak a romok alatt, Fedorovics társaságában Szergejnek, a tűzmesternek törzse, mert a két lába, — valahová az erőd másik végébe verődött s

a szegény ember, — mielőtt elaludt volna, nem ért rá azokat megkeresni.

Ott volt a közelben még Mihajlovics Iván is fej és derék nélkül, míg Fedorovicsnak magának a mellkasa volt összezúzva, egyébként azonban sértetlennek látszott. Örök alváásra, mind, mind melléje sorakoztak az ismerősök, de Babadzákot nem találta Fedorovics sehohol.

Hanem azért nyugodtan aludt, mert az ágyuzás napról-napra kevesebb lett s biztos volt abban Fedorovics, hogy muszka élve nem hagyja el Port-Artur falait.

És most egyszerre csöndes lett minden, csak a rögöket verő férgék csuszása ad némely hangot, — más zaj nincs. Fedorovics nem tudja mire vélni. Szergejt a tűzmestert pedig hasztalan kérdi, mert az a két lábát keresve, folytonosan vutkit kér.

A rémes csendesség magyarázatát végtől Mihajlovics Ivánnak elgurult feje adja meg. — Ezt a fejet fedetlenül hagyták a rögök, ez a fej lát és látja azt, hogy a félelmetes muszka generális, a hős védő, a bálványozott óriás, a japánok hadsora között, gyűrőtten, megtörtén, halálra sápadt arccal vonul ki abból a várból, melynek földjét annyi hős orosz vére mosta sikosra.

A vár elveszett, a generális megadta magát, nincs több sebesülés, nem lesz több halál, hurrá a generális!

Nyomában a csapat és a glédában ott van Babadzák Péter is, kinek arcáról a reászáradt véres port, most már Gajnulának nedves, forró ajka csókolja le.

Fedorovics Márton óriási erővel feszítette a mellkasát, hogy a törött bordák csak-ugy pattogtak abban. Nyögni, kiáltani akart, de csak úgy hang nélkül rángatózott az ajka:

— Hé, alvó kamerádok, gyertek, segítetek! Söpörjétek le a mellemről a göröngyöket, vegyétek el szívemről a gránitkövet, hadd dobjam a generálisra, amiért megadta magát!

A holtak azonban aludtak s Fedorovics Márton is aludt tovább.

A
MAGGI-féle
husleves-koczká

1 kocka 5 f.
liter

finom husleves részére

egyedül valódi a MAGGI névvel és a
keresztcsillag védjeggyel.

Saját készítésű

Czipőkben

a legjobb és legolcsóbb forrás a

Hazai cipőraktár

Piac utca 34. (Közvetlen a főposta mellett.)

A gyomor
egészségben való megőrzése

főleg az emésztés megtartásán, előmozdításán, szabályozásán és az elhanyagolt székrekedés elhárításán alapul. Egy kipróbált, a keresettek között a legjobb és hatásos gyógyfűvekből gondosan előállított élelgy-elősegítő, emésztés előmozdító és emésztés elősegítő készítmény, mely a mértékletes és szabályos étkezést követően, a gyomor, a máj, a vesék és az emésztőrendszer által előidézett savképződést, mint gyomorégést, szélzsorúdat, mértékletes savképződést és gőrszerű fájdalmakat csillapítja és megszünteti, az a dr. Rosa-féle gyomorbalzsam Fragner B. prágai gyógyszer-íróból.

FIGYELEM! A csomagolás minden részén a törvényileg bejegyzett védjegy van.

FŐRAKTÁR:

FRAGNER B. cs. és kir. udv. szállító

a „Fakete sas” gyógyszerárban Prága, Kleinsalte 223. Nerudagasse sarkán.

Postai szétküldés naponta.

Egy egész üveg 2 kor. fél üveg 1 kor.

Postán 1 kor. 50 fillér beutalás mellett egy kis üveg	2	30	4	14
„ 2	30	4	14	14
„ 4	70	4	14	14
„ 8	70	4	14	14
„ 22	70	4	14	14

bérmintve küldetik meg Ausztria-Magyarország bármely részére. — Raktár: Ausztria és Magyarország gyógyszerárban.

Telefon :
435
s z á m.

Központi Cipő- és Kalap-áruházban

DEBRECZEN, Dréher mellett

költözködés miatt

a raktáron levő összes

czipők, kalapok és fehérneműek

gyári árban adatnak el.

Viegershölz

Telefonszám 210.

Bácher Rudolf
ekégyár

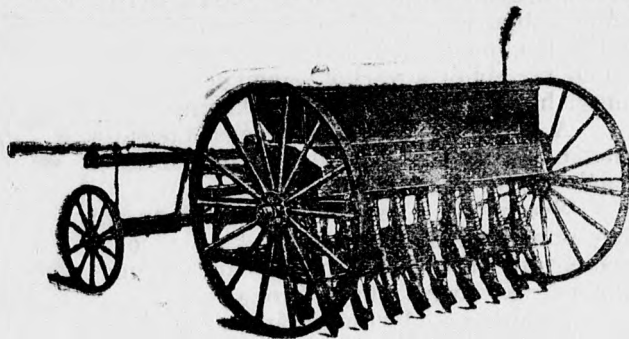
Melichár Ferencz
vetőgépgyár

Johnston amerikai aratógépgyár
kizárólagos főraktára

Debreczen, Piacz-utca 26. Nagytrafik udvar.

Egyedül itt kapható az eredeti párossoru „**UNIKUM-DRILL**” vetőgép. (Amely gépen nincs rajta az „Unikum Drill” elnevezés, az csak utánzat.)

Eredeti amerikai
Johnston
kévekötő, marokrakó
arató gépek és
fűkaszálók.

Az aratógépeket
próbára adjuk s azok
kezelésére raktá-
runkban bárkit díj-
mentesen kioktatunk.

Eredeti Bácher aczélekék, világhírű könnyű aczél kettős ekék (melyek szintén próbára kaphatók.)
Eredeti amerikai Planet tengeri és répa kapák (minden kapásnövény megmunkálására alkalmas.)
Szecskavágók, répavágók, tengeri morzsolók, járgányok, füllesztők és minden egyéb gazdasági eszköz.
Árjegyzék és legolcsóbb ajánlat ingyen és bérmentve.

Képviseelő **Bá h m e r S á n d o r.**

KONCZ JÓZSEF

Fest és Vegyileg Tisztít

*mindennemű ruhákat szépen és
a legjutányosabb árak mellett.*

Fő üzlet:

Debreczen, Arany János-utca 10. sz. alatt.

Fiók üzletek:

Battyhány-utca 2. szám és Vár-utca 3. szám (A zenede udvarban)

Telefon 701. szám.

Alapított 1903.

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECZENBEN,

Piacz-utca, saját ház,

a Pesti magyar kereskedelmi bank affiliált intézete.

Alaptőke 1.200.000 korona. Tartalékok 600.000 korona.

Betétállomány 1909. december 31-én 6.100.000 korona.

Foglalkozik :

Jelzálog kölcsönök adásával,
Folyószámla előlegek és
Váltóhitelek nyújtásával,
Értékpapírok adásvételével.

Elfogad betéteket

takarékpénztári könyvecskékre és csekk-számlára,
továbbá perselybetét mellett.

Saját áruraktárában

beraktároz árukat s azokra mérsékelt feltételek
mellett előleget nyújt.

Leszámitol tárczaváltókat

hitelrészegylet keretében is és a kebelében
alakult

Köztisztviselői hitelrészegylet

fizetési előleget nyújt 10, 15 és 20 év alatt esz-
közlendő visszafizetésre.

Affiliált intézetei:

Kabai Takarékpénztár rt., Nádudvari takarékpénz-
tár rt. és Hajdunánási gazdasági bank rt. Fiókin-
tézet Vámospércsen.

Groszmann és Mandel banküzlete

Debreczen, Hunyadi-utca 21.

Interurban és megyei telefon szám 76.

Elvállaljuk a bankszakmába vago minden ügyletnek gyors és pontos elintézését.

Földbirtokokra és házakra igen előnyös feltételei öröszítéses kölcsönöket a legrövidebb idő alatt szerzünk megbízhatónak.

Ingtatlanok vételéhez a szükséges kölcsönöket előre megszerezzük.

Biztosítási ágazataink:

Élet, gyermek és járadék, valamint betörés és baleset, ugyszintén tűz- és jégkár elleni biztosítások a legolcsóbb díjtételek mellett. Mindennemű felvilágosítással díjmentesen készséggel szolgálunk.

Tisztelettel

Groszmann és Mandel.

Molnár Ferenc

Zádor Laos utóda
női divatterme

Debreczen, Főtér (városháza épület)

Értesíti a hölgyközönséget, hogy a tavaszi divat legszebb ujdonságai

**Kelmék, diszek, napernyők
felöltők, blousok
megérkeztek.**

Szép szobor

fényűző kebel, egy hónap leforgása alatt kifejlődésre jut, erősítettik és sokkal nagyobbá válik, orvosilag nélkül minden hölgynek korra való tekintet nélkül a hűres

Dr. Dawyson mell-crémje

által. Már 5-6 nap után érezhető hatás. Külsőleg használható. Egyszeri bedörzsölés elegendő. Teljesen ártalmatlan az egészségre 40 000 e ösmerés. —

Doboz ára 10 korona. — Diskrét küldés utánvétel.

— B. M. Ganibal, Chemiker, Wien, III —

Gyertyánliget Máramaros- :: megye ::

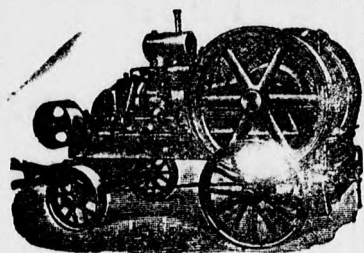
a legszebb, legegészségesebb, klimatikus erdei hegyi gyógyhely, asványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondús, enyhe levegő, kitünő ízű és könnyen emészthető tiszta vasvörösség. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógsiker: vészegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. — Idény: május-október. Vasúti állomás: Nagy-Booskó, Gyertyánliget. — Előnyök: 1. Olcsó árak és tisztelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó kocsit.

Interurban telefon.

A fürdőigazgatóság.

Ügynekök keresztetnek

Ügynekök keresztetnek

EREDETI „CHRISTOPH“

benzin szivógáz motorok, lokomobilok és NYERSOLAJ-MOTOROK

ma az első helyen állanak

— A „CHRISTOPH“ rév garancia. —

75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket!

DÉNES B. motorspecialista
cégtől
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 15. SZ.

Debreczeni Hitelbank

részvénytársaság

DEBRECZEN, Piacz-utca, Széchenyi-utca sarok.

Kölcsönöket adunk

váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamattal mellett.

Elfogadunk takarékbetéteket

betétkönyvecskére és check számlára.

Jelzálog-kölcsönöket ad

földbirtokokra és házakra.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat

értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújtunk

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzüintézetek részvényeire.

Leszámítolunk tárcza-váltókat

az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

Az igazgatóság.

Viegershölöböl

Angol és francia
illatszerek,
Pipere cikkek,
 Bel és külföldi
 gyógyszerkülönlegességek,
betegápolási eszközök
 nagy raktára.

Gyöngyvirág krém
 egy tégely 1 kor.
Gyöngyvirág szappan
 egy drb. 70 fillér.
Gyöngyvirág puder
 egy doboz 1 kor
a legjobb arc- és
kézápoló szerek.

Tóth Béla-féle
 elismert legjobb
Sóshorszesz
 kis üveg 1 kor. 20 fill., nagy üv. 2 K 40.
 Biztos hatású fejfájás elleni
Migrän pastilla
 egy doboz 1 kor.,
 melyből 1-2 pastilla a legerősebb
 fejfájást is megezüntet.

Különféle illatu alkohol nélküli illatszerek
egy üveg 2 korona 40 fillér.

Kaphatók

Kubek Sándor

(Előbb Tóth Béla) „Megváltó“ gyógyszertára és illatszerraktárában, Debrecen, Tiszapalota.

Az Általános Takarékpénztár

Debreczen, Piacz utca 34. sz. Főposta mellett.

Előnyös kamattétel mellett:

Kölcsönöket nyújt váltókra, kötelezvényekre, folyószámlára, értékpapírokra és árukra. Kereskedők tárczaváltói és könyvköveteléseit leszámítolása. Gazdáknak személyes hitelnyújtása az intézet kebelében létesült hitel-egylet által. Betéteket elfogad gyümölcsösztetés céljából betéti könyvecskékre, cheque számlára és pénztári jegyekre 4 és fél százalék kamatozás mellett. Előlegeket nyújt kézi zálogtárgyakra, várható termésre. Óvadék kölcsönöket folyósít vállalkozók és bérlőknek. Törlesztéses kölcsönöket engedélyez 10-65 évig földbirtokokra és forgalomképes házakra. Tőzsdei megbízásokat elfogad értékpapírok vételére és eladására. Külföldi pénznemeket bevált és ilyenekkel szolgál. Hitelleveleket ad a külföld bármely piacára.

Közelebbi szó- vagy írásbeli felvilágosítással szolgál az intézet

Ügyvezető igazgatója.

Debreczen szab. királyi város

Világítási Vállalata

városi üzlet Piacz-utca 81. szám.

Elvállalja légszesz és villamos vezetékek és felszerelések berendezését világítási és ipari czélokra.

Gázkályhákna! és főzőknél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint a fatüzelés költsége. — Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Szállit mindenféle dinamó gépeket és villamos motorokat.

Elsőrendű pirszén (koks)

házhoz szállitva olcsóbban mint bárhol és

Tiszta Porosz kőszén

megrendelhető

a légszeszgyárban vagy a városi üzletben,

valamint épületek és fagyárak megvédésére való

Fekete kőszén kátrány

tetszés szerinti mennyiségben.

Mindennemű felvilágosítással szivesen szolgál az igazgató:

DEBRECZENI JENŐ,

gépészmérnök.

Telefon: Gyári 74. sz.

Telefon: Városi üzlet 90. sz.

727. Telefon 727.

Motor- és Kerékpár ÁLLOMÁS.

Nagy javító műhely.

a Puch, Helical-Premier, Meteor
kerékpárok egyedüli raktára. : :

Molnár Testvérek

Egyházter 3. Nagytemplommal szemben.

Debreczeni Kézizálog Kölcsönintézet
részv. társaság
DEBRECZEN, Arany János-utca 9. sz.

Kölcsönöket nyújt ékszerekre, arany- és ezüst tárgyakra és egyéb ipari készítményekre. Raktárában iparosok és kereskedők árúkat beraktározzák és azokra előnyös kölcsönöket nyújt.

Arany, ezüst órák, brilliáns függők, gyűrűk, varrógépek jutányos áron kaphatók szabad kézből.

Első debreczeni sajtolt gabona élesztő gyár.

Van szerencsém az érdekelte tisztelt kereskedő urakat értesíteni hogy élesztő gyáramat „Első debreczeni sajtolt gabona élesztő gyár“ ez g alatt megnyitottam, hol legújabb szerkezetű gép immo mindennemű élesztőt gyártok és képes vagyok úgy **minőség mint ár tekintetében** a versenyt bármely hazai gyártmánnyal felvenni.
A pontos és jó kiszolgálás lesz legfőbb czélom. Szi és tárogatásukat kiváló tiszt elettel

VÁR-UTCZA 7.
TELEFON 443.

HONIG EMIL

az „Első debreczeni gabona sajtolt élesztőgyár“ tulajdonosa.

Naponta a 2-szeri friss készítés.

Egy orvos véleménye :

„A legtöbb, amit egy beteg kívánhat“ hogy **köszvény-fájdalmait** ne legyenek és ezt eredményezi az **Antiarthrin.**

mely hatását sohasem elveszti el!
Moser dr. kir. kerületi orvos München 25
Pilulák 3 K, tabletták 2,25 K.
csak gyógyszerárakban.
Főraktár:
cs. és kir. udv. gyógyszerár, Salzburg.
Török-féle gyógyszerár, Budapest

Lichtblau Albert

bank és váltó üzlete
megnyilik 1910. május hó 2-án
Debrecen, Hunyadi-utca 17 (Demetrovics-palota.)

Modellek

telöltőkben megérkeztek **Halmágyi** divatruházában.

40—50 korona egy elegáns szabásu **uri öltöny és felöltő**

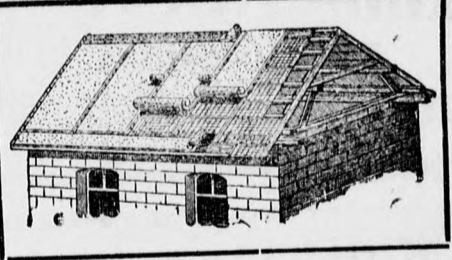
— A legszebb kivitelben készíti: —
Fettmann Sándor
ruhaszabó üzlete. Kossuth-utca 13. szám.
Angol Himalaya és Double felöltő szünetek megérkeztek!

340—42. számú iparvédő-táblák

Biehn-asphalt-fedőlemezei

(melyek mézslével fehérre festetnek.)

Horganyzott és fekete tető lemezek.

Tüskés kerítéshuzal,

Metszőollók, Permetező gépek, Kerti fecskendők,

Kerti padok, Villanymotorokhoz: gépszijak, gépszir,
olaj. — **Takarék-tűzhelyek,**

mosógépek, mángorlók, vajköpülők stb. raktára

Sesztina Lajos

vaskereskedésében

DEBRECZEN, Piacz-utca 23. szám.

FŐVÁROSI BAZÁR

DEBRECZEN,

Simonffy-u. 1.

Bérház.

Kovács Gyula és Társa

női divattermelben
DEBRECZEN, Főtér 55.
(Hungaria kávéház mellett.)

A tavaszi újdonságok legszebb és legnagyobb választéka már megérkezett és divattermeinkben rendelkezésére áll és felhívom a t. h. ö. gy. közönséget ezek megtekintésére.

Rendkívül szép, legújabb divatu **COSTÜMÖK**, minden színben és minőségben.

Felöltők, egy szín és angol szövetekből. Divatkabátok, leány és gyermek kabátok. Blousek csipke, tüllkés selyemből, szövet és zefírből.

Pongyolák remek választéka, divat szövet aljak minden szín és ki ítelben. Alsószojnyák (jouponok) selyem, cloth és lüszterből minden színben, legnagyobb választékban s még számos tavaszi újdonság és különlegesség

a legszolidabb árak mellett.

LÁSZLÓ ZSIGMOND ÁLLATORVOSI

RENDELŐ-IRODAJA

nagy és kis állatok részére Csapó-u. 30.
Telefon 558. sz.

OLLA
gummikülön-
legesség.
Kapható
Debreczenben
Schön Sándornál
Piac-u. 12.

Legszebb
tavaszi keztyük
Schön Sándor
üzletében, Piac-u. 12.

A modern ékszerész ipar

legszebb kivitelű munkái készülnek

VÁGI ISTVÁN

ékszerésznél Miklós utca 10. szám alatt.

Allandó raktár mindennemű ékszerekből.

Javítások és átalakítások

a legjobb kitelben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy helyben Piacz utca 41. sz. a. 25 év óta fennálló és jóhírnévnek örvendő

butorüzletemet Piacz-utca 68. szám alá helyeztem át.

Üzletemet a mai kor igényeinek megfelelőleg a legmodernebbül rendeztem be, nem kimélve sem költséget, sem fáadságot. Üzletemben

mindennemű butorok
a legegyszerűbbtől kezdve a legkényesebb igényeket kielégítő butorokig kaphatók.

Amidőn a nagyérdemű közönség irántam eddig tanusított szives partfogását és bizalmát a jövőben is kérem, maradok kiváló tisztelettel

KILLER EDE,

butorgyáros, osász. és kir. udvari szállító.

Bérgazdaságok, továbbá ipari és kereskedelmi vállalatok
finanszírozását
 ~~~~~ legelőnyösebb feltételek mellett vállalja a ~~~~~
Forgalmi Bank Részvénytárs.
Debreczen.

ROSE DEZSŐ

közkedvelt ékszerész és órász ezidei

Husvéti Ujdonságai

ritka alkalom az ajándéktárgyak beszerzésére.

Brillians és gyémánt ékszerekkel, izléses arany és ezüstneműekkel tulzsufolt raktárom árai olyan mesés olcsóra lettek leszállítva, hogy aránylag már egy kisebb összegért is gyönyörű ajándékot vehet.

Óriási választék.
 Remek, izléses ajándékok.

Meglepő ujdonságok.
 Igen olcsó árak.

Arany és ezüst zsebórák, valamint fali, inga
 — és ébresztő órák, jótállás mellett. —

Chinaezüst ujdonságok remek választékban.

Debreczen látványossága!

Széohényi utca 49. sz. a.

Az Első Debreczeni Kenyérgyár

megtekintésére a legalkalmasabb idő a husvét, amikor mindenkinek módjában áll megtekinteni ezen a közönségre oly fontos vállalatot, mely hivatva van tiszta, egészséges s mégis olcsó kenyérral ellátni városunk közönségét.
 Felhívom tehát a t. közönség figyelmét e vállalat megtekintésére.

Tisztelettel.

Első Debreczeni Kenyérgyár.

Magyar királyi államvasutak szállító hivatala.

Rosenberg Albert Özvegye és Fiai

Debreczen, Piacz-utca 60.

Elvállal

költöztetések

szabadalmazott butorszallító kocsikkal helyben és vidéken jótállás mellett.

Áruk szállítását, beraktározását.

 Gyűjtő kocsi forgalom

Budapestről és Wienből.

Butorok szállítását,

≡ becsomagolását és beraktározását saját külön e célra épült raktárunkban. ≡

Vámáru elvámolását

Sürönczim:

Rosenberg szállító.

Interurban telefon:

63. SZ.

Alapítva: 1870. évben.

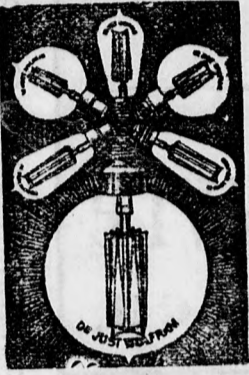
Viegershoból

Ha Budapestre utazik

el ne mulassza a

Komlótoke vendéglőt

IV. Városház-u. 3. (volt régi zenélő óra)
fekere-ni. ahol oles-n, lól l-het é kezni!

Fazekas Imre

Villanyvilágítási és
erőátviteli
vállalata

Debreczen, Piacz-u.77.

JANCSÓ TESTVEREK

Sestakerül asztalos ipartelepének
butorraktára

a Csizmadia szín udvar színházi
átjárónál, volt Szűcsök árucsar-
nokában,

Csapó-utca 17. sz. alatt.

A feltaláló leányai

Szépsége érdekében

csinosan arra kell vigyázni, hogy szép puha, természetes és egészséges
haját kapjon, mert valódi szépség korpás és zsírosan fényes haj által
eltorzító és a kopasz fej épen csunya. Gondolja meg a dolgot és asse
rint cselekedjék, azaz használja csakis az.

Uhlmann Peru Tannin vizet

Temérdek dicsérő elismerő levelet kaptunk 21 óta, sőt a legnagyobb
köriktől is.

Zsíros hajnak **veres** csomagolásban kérünk.
Száras hajnak **zöld** csomagolásban kérünk.
Egyforma hatása, csak a száraz vagy zsíros hajnak épen jobban alkal-
matos. Üvegenként K. 2.50 és 5.—

Főraktár Ausztr. Magyarországnak:
— Vertriebsgesellschaft Wien, I., Karlsplatz 3. —

Kapható Iósa és Ióna gyogykereskedésében, valamint minden gyogykertárban és illatszerekkereskedésben.

Soha többé!

nem változtatom s appanomat, mióta Bergmann
Steckenpferd-lilientejszappant (Márka bottlo)
Bergmann és Tsátel Tetschen a E hasznalom,
mert ezen szappan egyedül a leghatasosabb
minden orvosi szappanok között, mely a szep-
lőt eltávolítja, valamint a szép, puha és cárt
bőr ápolására való. Darabja 80 fillé. Kapható
minden gyogykereskedésben, drogeriában, parfüm-
kereskedésben stb.

Szőlőoltvány,

szőlővesszőről és borrhól nagy képs árjegyzékemet
INGYEN

és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudatja. Ezen
könyvet még az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert
ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok
szőlőkép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb
európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a
világhírű Delawareből állandóan több millió készlet
eladó, olcsó ár mellett. Több ezer elismerő-levél, közte
több hercezi és grófi uradaomtól.

Czím: **Szűcs Sándor és fia, szőlőtelep**
Bihardiószeg.

500 koronát

adatok annak, ki a **Bartilla fogvizének** használatát
melletti évszáz 80 fill. valajna ismét fogfájást kap, vagy
szája bűzlik. **Bartilla Winkler Ede, Wien, 19/L, Som-
mergasse 1.** Kapható minden gyogykertárban és
drogeriában — Csakis **Bartilla fogviz** kérendő
Hamisítások bejelentése jel jutalmaztatuk. Oly helyekre,
hol nem kapható, bérmentve küldök levelet 5 kor. 80
filléért. Kapható Debreczen: **Mihalovits Iosé gyogykeres-**
kedésében a „Kigyó”-hoz.

Napernyők,

divatalkalmok — szelvények —
csipkék — díszítések

gyönyörű választékban

Donogán és Somossy

özégnél

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Előleges jelentés!

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a napokban megnyílik

„BUDAPEST” cz. kávéházam,

DEBRECZEN, Hunyadi-utca 17-19. szám, (Demetrovics-féle palotában.)

„BUDAPEST” czimű kávéházamat teljesen

fővárosi mintára rendezem be,

fényes és diszes berendezéssel, pazar villany és gázvilágítással.

Minden tekintetben azon fáradozom, hogy a nagyérdemű közönség

„BUDAPEST” czimű kávéházamban a legkellemesebben találja magát.

„BUDAPEST” czimű kávéházamban minden nap

Zene-Estélyek

fognak tartatni.

Tisztelettel:

AUGURT A.

Elsőrendű fűszerüzlet.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Állandó raktár || Vásárlás könyvre
friss csemege árukban. || vagy készpénzen.

A fiumei kávépörkölte egyedüli elárusító helye.

Mayer Jenő és Béla

fűszer és csemege kereskedése.

Főüzlet:

DEBRECZEN, Piacz- és Széchenyi-utcza sarok.

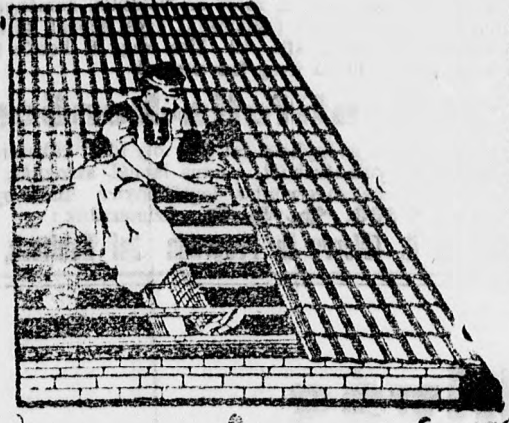
Fiókuzet: DEBRECZEN, Csapó- és Rákóczi-utcza sarkán.

Kitünő sestakerti bor.

Cognak, rum, likőrök. ————— Répa, luczerna és lóhere magvak.

Naponta újdonságok || Kékkő, raffia és
csemege árukban. || juttafonál.

Az építettő és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajántatos az építkezésnél a Karczagi Agyag ipar termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi gépeserép könnyűségénél fogva olcsóbb teőszervezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15-16 cm. széles és súlya drb.-ként 1.30-1.40 kg. addig a gépeserép 17 1/2 cm. széles és súlya drb.-ként 1.30-1.35 kg. tehát 10-12 %-al könnyebb, kézi cserépből szükséges 43-45 drb. su ya 55-63 kg. addig □ méterenként, gép cserépből szükséges 36 drb. súlya 46 kg. Eső után az arány még rnszabb, mivel a kézi cserép 20-25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70-80 kg. súlyu lesz addig a gépeserép csak 8-9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50-51 kg. lesz. A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 3/4, 2/4 és 1/4 nagyságba is készíti fenti gyár, szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényelmére a helybeli fakereskedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhető gyártmányaink gyárvezetőségünkénél is vagy alulírott tulajdonosnál.

LÓWI ÁRMIN
Karczagi agyagipar tulajdonosnál, Széchényi utca 23.

Tavaszi divatkelmék

legszebb választékban
már megérkeztek

Stein László

rőtös és divatárú üzletében
Debreczen, Kenyérplacz. Wolff palota.

Ujtás.

Ujtás.

A nagyérdemű közönség kényelmére és előnyére egy teljesen modern varrodát rendeztem be, hol az üzletem részére készített aljak, blousok, pongyolák stb. kívül t. vevőim mérték utáni megrendeléseit is legpontosabban és jutányos árak mellett egzköztetnek.

Kész aljak és Blousok.

Meghívó.

A Debreczeni Kereskedelmi Betegségélyző Egyesület

(eismert mcsánegyesületi pénztár

1910. évi április hó 10-én, azaz vasárnap délelőtt fél 11 órakor
a Kereskedő Társulat dísztermében

évi rendes közgyűlését

tartjs, melyre ugy a munkaadók, főnökök valamint az alkalmazottak közgyűlési kiküldöttei tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Évi jelentés, valamint az 1909. évről szóló zárószámadásokbeterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és ennek kaposán a fölmentés megadása fölött határozathozatal.
3. Költségelőirányzat az 1910. és 1911. évekre.
4. Eselleges indítványok, melyek az alapsz. 39. §-a szerint a közgyűlés előtt 8 nappal írásban beadattak.

Debreczen, 1910. március hó 26.

Kardos László elnök.

Strohbach Géza titkár

Mit árul és mit vállal

KLÁR ANDOR

Piacz-utca 77 sz.

DEBRECZEN,

Telefon 445. sz.

Áruosztály:

Szenet,
Meszet,
Czementet,
Mütrágyát,
Gépolajat,
Nyersolajat.

BANKOSZTÁLY:

Törlesztéses-
kölesönök,
Birtok- és
erdőüzletek,
Parcellázás,
Financirozások.

Műszaki osztály:

Gőzgépek,
Motorok,
Cséplőgépek,
Malomberendezések,
Gyári berendezések,
Műszaki czikkek,
Vizvezeteki és központi
fűtési berendezések.

Raktárak: a MARIGT-fürdő telepen.

Raktári telefon 356. szám.

Raktári telefon 356. szám.

**Gallérokat,
kézelőket,
férfi és
női ingeket**

FEUERSTEIN MÓR
gőzmosodája
legszebben mos és vasal
Piac-utca 63. szám alatt.

**Menyasszonyi
kelengyékét
Függönyöket és
mindennemű fehérneműket**

Thierry A. balzsam
gyógyszerész
Valódi egyedül az apóca-védjeggyel.
Törvényesen védve. — — — Feltétlenül hat a szervnek minden betegségénél, um.: köhögés, hányás, rekedtség, torokkatarhus, tüdőbetegség, gyomorgörcs és egyéb gyomorbetegségeknél, a belső szervek minden gyulladásánál, étvágytalanságnál, rossz emésztésnél, keménytestesedésnél stb. Külsőleg minden szájbetegségnél, fogfájásnál, égési sebnél, testzsugátásnál, kiütésekénél, különösen influenzánál stb. 12 kicsi vagy 8 kettős üveg, vagy egy nagy családi utazó üveg **korona 5**—

Thierry A. Centifolia-kenőcse
valódi
meglepő, csatlathatlan és utóérhetetlen gyógyhatással még oly idült rákszerű sebeknél, daganatoknál, sérüléseknél, gyulladásoknál, csunya lábánál, saroknál, minden idegen testet eltávolít, genyedekeket megszüntet, leg többnyire kínos operációkat feleslegessé tesz. 2 doboz **K 360**. Czimezzünk:
— Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch. —

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn.

THIERRY A. balzsam. THIERRY A. balzsam.

ad 330—1910. P.

Felhívás.

A presbiterium elnöksége közhírré teszi, hogy Simonffy Imre boldog emlékü főgondnokunk helyének a folyó év tartamára leendő betöltését presbyteriumunk elhatározta, a választás idejét pedig Egy. Tö.v. l. t. cz. 33. §-a alapján **ez évi márczius 30-ra**, a husvéti szent ünnepek után következő szerda napra oly módon tűzte ki, hogy az E. T. I. t. c. 35. §-a értelmében, a Nagytemplomban, a reggeli istentisztelet végeztével kezdődik, ugyanott be is végződik, ha a választás, az E. T. I. t. c. 34. §-a értelmében közfelkiáltással sikerül; ha pedig 10 jelenlevő választó szavazást kíván, ez a szavazás, szavazó-lapokkal, a Nagytemplomban megkezdett eljárás befejezte után 20 percz múlva a következő helyeken történik:

- A Csapó-utcai választók részéről a Csapó utcai reform. leányiskolában Csapó-utca 46. sz.;
- a Péterfia-utcai választók részéről az egyház tanácstermében. Egyháztér 17. sz.;
- a Hatvan-utcai választók részéről a reform. tanítók otthonában az egyház consistóriális házában. Egyháztér 17. sz., az udvarban hátul.
- a Piac utcai választók részéről a Miklós-u. ref. leányiskolában. Miklós-utca 12. sz.,
- a Varga-utcai választók részéről a Timártársulat iparsarnokában. Hunyadi-utca 1. sz.;
- a Kossuth-utcai választók részéről a felsőbb leányiskolában. Kossuth-utca 33. sz.

A szavazás szakadatlan folytonosságban jelzett napon délután 4 óráig tart, amikor lezáratik.

Kelt a debreczeni ref. egyház 1910. évi márczius hó 9-ik napján tartott presbiteri üléséből.

Az egyháztanács elnöksége

Eddig felülmulhatatlan.

Maager W.
valódi tisztított

DORSCH

májolaj
törvényszékiileg védett csomagolásban.

Sárga : : : : : üvegenként K 2.—
Fehér : : : : : " " " " " K 3.—

Maager Vilmostól Bécsben.
1869. óta Ausztria-Magyarország birodalmában általánosan bevezetve.
A t. tanárok és orvos urak által előszeretettel rendeltetik.
Kapható a legtöbb gyógyszerteráknban és gyógyáru kereskedésekben.
Főraktár és főelárusítás az osztr. magyar monarchia részére

MAAGER W. Wien.
III/8., Heumarkt 8.

Utánzóok törvényileg tiltatnak.

WILHELM MAAGER'S DORSCH Lebertran

Protocollirter Verchluessstreifen.

Utánzóok törvényileg tiltatnak.

Szép keztyűje

csak úgy lehet, ha

Schön Sándor

keztyű, kötszer és orvosi műszertárában szerzi be

Debreczen, Placz-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Óriási választék
glaçe svéd és szárvasbőr keztyűkben
gyermekkeztyűk minden színben.

Madrágytartók, karkanyakbőr,
Mindennemű pipere cikkek,
Hatszerek.
Gummi különbözőességek.

Nagy Lajos hirdetési irodájából
Csapó utca 13.

**Eladó
emeletes ház
KASSÁN.**

**Ára mindössze
15 ezer forint!**

Redvező fizetési feltételek.

A tulajdonos urnó elköltözése miatt eladó Kassán Kovács-utca 56 sz. alatt levő emeletes ház és 15 ezer forintért meg lehet kapni a megvételhez 7 ezer forint készpénz elegendő, nagyon szép emeletes ház, van rajta tülethehelyiség és a következő lakosztályok:

Az emeleten egy rendbeli utcai lakás, három szoba, előszoba, konyha, spájz és egy rendbeli két szobás lakás mellékhe-lyiségekkel.

A földszinten egy rendbeli két szobás lakosztály, mellékhe-lyiségekkel, pincze, fűtőkamrák, minden lakásban vízvezeték és angol klozetek, az udvar teljesen le-csatornázva.

Placz-utca 72. szám alatt
két szoba, egy előszoba és egy fürdő-
szobából álló

Lakosztály

gárgon lakásnak vagy irodának azonnal

kiadó.

Értekezhetni ugyanott

Husvétii tojások,

mákos és dióska'ácsok, sütemények, tor-
ták, fagyaltok, parfait k legszebb válasz-
tékban kaphatók

DÖRRE FERENC FÓTÉR

A főtőzsdével szembeni ideiglenes helyiségben

5500 közjegyzői eg hit. orvosi es magan
bizonyítvány igazolja, hogy a

KAISER-féle mell-karamellák
a 3 fennővel

Köhögés

rekedtseg, nyakasodas, katarrus, görcs
és száma hurut ellen legjobban hatnak.

Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fill.
Kapható Toth Béla, Mihalovits Jenő, Maraközy
László, Grósz Nagy Ferenc, Mauthner Alfréd
gyógyszerészeknél, Jóna és Jóna és a Központi
drogueriában. Ujfehértón: Tron Gyula gyógy-
szerésznél. Püspökladányban: Harsányi Lajos
gyógyszerésznél.

20 éves gyáros leánya 200.000 ko-
rona hozományyal, ugyan-nyoi később és
sok más gazdag hölgy

gyorsan házasságot

óhajtanak. Urak, habár vagyon nélkül jelent-
kezzer ek Anonym hiába való. Max Rot-
herberg, Berli N. W. 23.

Fiata'abb representabilis főmérnök, nőül venne épolyan gazdag,
egyszerűen nevelt hölgyet, gyártulajdonos leányát, föld. irtokos nőt.
Szives ajánlatok intézendők;

„DISCRETION 176“ M. Dukes Nachf. hirdetési iroda Wien I. Wollzeile 9.

Telefonszám: 632.

HALMÁGYI áruházában
női felöltő, hosszú angol
10 korona.

HALMÁGYI áruházában
Pongyola delain, remek
színekben 15 korona.

HALMÁGYI áruházában
Remek csipke blousok bé-
lve 10 korona.

HALMÁGYI áruházában
— angol alj szines —
5-50—6 korona.

Alapított 1893. évben.

HALMÁGYI SÁMUEL

női és leány felöltők legnagyobb áruháza
DEBRECZEN, Placz-u., a főpostával szemben

**Női és leány Costümökben
óriási választék!**

Üzletmagnagyobbitás miatt az összes áruk
rendkívül olcsón árusítatnak.

„Külön mérték osztály.“
Szolid olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

Telefonszám: 632.

HALMÁGYI áruházában
Női Costüm, divatos
24—30 korona.

HALMÁGYI áruházában
gyermek gallér csuktyával
5 korona.

HALMÁGYI áruházában
Leány Costümök 12—16
évesnek 20—24 korona.

HALMÁGYI áruházában
Leány és gyermek felöltő
8—10 korona.

Apró hirdetések.

Levelezés.

Nőül venném azon hölgyet, ki butor-berej-dezését a Fehér J új butornagyruházá-ban szerzi be. Hunyadi utca 17. a vasúti állomás közelében. Dus választék, clesó árak.

Betöltendő.

Boltiszolgnak fiatal, ügyes fiu felvételt k Fényes Mór szabó üzletébe, Megy. háza.

Varró- és próba kisasszonyok felvételnek Halmágyi divatruházásban.

Nagy ügyvédi irodai prakasissal bíró kisasszony apris 1 re ügyvédi irodába felvételnk. C m a kiadóba.

Munkás leányok, kocsisok és szódaviz ki né-rők felvételnek. Tóteki utca 100.

Adás-vétel.

Ha rosszul lát forduljon bizalommal Löbl Gyula és Tsa. látszerészhez Debreczen, Piacz-utca 63. ahol pontos szemvizsgálat után megfelelő számú szemüveget, orrisip-tetöt, lorgnetet kaphat.

28 krajczárért fejal férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyörre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapa ota

Az új részletruhában a mai naptól fogva nagyon olcsón beszerezheti minden hitelképes család heti 2 kor. havi 4 korona részletfizetés mellett ruházati szükségletét, nagy választék női és férfi kabátok, öltönyök, vászon, kanavász, szőnyeg, függöny, paplan, ruhaszövetek. Meghívásra házhoz megyünk rendelést felvenni. Adler és Schwarc Simonffy-u. 6. tejiaccal szemben

Tetőcserép, mész, cement kapható Fülöp és Tára mészereskedés ben, Homokkert utca 121 Ha van utca 9.

Butorok legolcsóbban kaphatók, havi részlet fizetésre is. Weisz Gyula asztalos és kár-pitosnál, Széchenyi u. 19. Minden kárpi-tos munkát felvállal.

Kitűnő órák, legújabb divatu ókszerek leg-jutányosab árban, valamint javítások leg-jobb szakértelemmel eszközölte nek az elsőrendű órás műhelyben Bauer Károlynál Piacz-u. 75. Iparbankkal szemben.

Ebédli-kredenc, étszervizek, függönyök és függőlampák eladó. Csapó-u. 57.

100 hektoliter ó-bor 1908. évi homoki termés eladó. Czin: Holló István Nagy éta.

Önt is érdekli! hogy vászon, kanavász, leg-finomabb fehér és színes damaszt-étészle-tek, férfi és női szövetek, ugyszintén fel-öltők, szőnyegek, osipka és szövet függö-nyök, ágyterítők legolcsóbb árak mellett beszerezhetők heti vagy havi részletfize-tésre az ujonnan berendezett és dusan fel-szerelt Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur Háva-u. 17. sz. alatti áruházában.

Figyelem! Festők és asztalosok, egy kg. fir-neisz 42 kr. Darvas Miksa fűszerüzletében Teleki-utcai sarok. Telefon 294.

9 méteres portál teljes felszereléssel eladó. Vági Török B lint 24. sz.

Értésítés. 1 kg. ssep maszó 44 kr. egy kiló papirhaju dió 28 kr. egy kg. kitűnő savanyított káposzta 6 kr. Darvas Miksa Teleky-utcai sarok fűszerüzletben.

Kész zászoló rudak állandóan raktáron, meg-rendeléseket elfogadok. Vági Török Bá-lint u. 24. sz.

Tavaszi szezonra olcsóbban gouvároozok, püérozok, divatszárda, Iklódyné Csapó 63.

Már csak rövid ideig tart a végkiárúsítás ha-tó áralag engedélyezve, porcelán, üveg, bazárárak felárban kaphatók. Csapó-u. 22.

Eladó a város belső területében fekvő Szé-chenyi utca végén egy hold 260 □ olyan télen is lakható nyaraló, mely áll teljesen gondozott parkból, 4 szoba (szilárd épület) és az összes modern mellékhelyiségekből levő ur lakásból, tenispálya, villanyvité-gítés, továbbá nagy gyümölcsös és kerti veteményeknek megfelelő földből. A leg-jutányosabb fizetési feltételek. Értekez-hetni: Turai Farkas tudózkodó irodá-jában.

Szőllővessző fajtiszta, elsőrendű Ezerjő, Riz-ling, Kovidinka 42 faj finom esemege kap-ható Monar Lukácsnál Debreczenben.

Permetező gépek javítását idejekorán eszkö-zoltesse Varga János rézművesnél, Piacz-utca 52. mert most olcsóbbak mint a sze-zonban.

Építet bádigos munkákat valamint javításá-es festése. legolcsóbban, legmegbizhatóbb ban készíti Burg Ignácz Vár-u. 2.

Allg használt férfi divat és cipő üzlet beren-dezés felárban e adó, Piacz u cza 47.

Egy teljesen jókarban levő hálószoba butor es egy szőnyegdivány jutányos áron eladó Czim a kiadóhivatalban.

Weisz Ferenoz épület és mű-butor asztalos " Halvan-utca 9. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Frissen szedett, válozatott sima szőlővessző e adó, ezre 6 korona Poroszlay László sző-lőtelepéről, Hunyadi-utca 3. szám.

Vendé, lősök, kereskedők, magánosoknak ajan-lom kiűnő Ó és Új Ezerjő, Rizling, Kóvi-dinka boraini hordóknak. Molnár Lukács Debreczenben.

Lakás.

2 utcai szoba kiadó. Érkezhetni Halmágyi Samuelnel.

Sarokbolt a kenyérpásson bármilyen cselra k. adó. Csapó utca 11.

Különféle.

Női fodrász terem, ondulítás, champoing haj-mosás, villanyos szárítás, hajfestés. haj-munka különlegességek csakis Weisz Edéné termeiben Piacz 38. Kifésült najat legmagasabb árban veszek. Telefon 759.

Füvészkert-u. 14! Nagytemplomhoz egy perc a HARMATHY antiquarium szőnyvek, zsolttárok, imakönyvek ott rémolcsón kapható.

18 éves csinos szőke (pékmeister egyetlen leánya) 400.000 korona vagyonnal kisse tulszaj fejletti testalkat. u onajit meg. 000 férjhez menni készess. jellemű fiatal emberhez. Csakis komoly ajánl. o ók kap ak választ. L. SCHLESINGER Berlin 18.

Bármilyen régi kalapokat rövid idő alatt majd-nem újja alakít, tisztít, javít, a legjutányo-sabb árban. Borza Istvan Csapó-u. 2.

Szép csak az lenet, ki

Mauthner

"Lilliom-oremjét"

haszálja. — Vetelnel

Mauthner névre ügyel-

jenek. Kapható **Arany-**

Angyal gyó. ys utcar

Debreczen, Piacz- és

Szent-Anna-u cza sarok.

KOLIBRI
SZIVARKAHÜVELY.
Feltétlenül izelje meg mindenki!
Különleges szópókával készült!
A tüdőre nem ártalmas!
Ragaszték mentes!
A géget nem szárítja!
Nicotin mentes!
Kellemes ízű!

KAPHATÓ:
HARMATHY PÁL
szivarkahüvely különlegességek fóráktárban
Debreczen, Füvészkert-utca 14.

Megérkeztek!
a legújabb divatu diszitett női

SZALMAKALAPOK

1 irt 20 krtól 2 irt 60 krtig

Schwarcz M. L.-nél.

Diszfák, sorfák, diszcserjék,
kertek és parkok részére.

Nemes fenyő és tujafák
nagy mennyiségben és ol-
csón kaphatók:

Kontsek Géza
kertészetében.

251 1910. v. k. szám.

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. jbiróságnak V455. /2 1910 sz. végzése folytán közhirrét tétetik, mis erint Polzári Tak. és Szérvélyszövetek t r-szére debreczeni lak stól 400 kor. — fill-tőke, ennek 1904. évi augu ztus hó 2 nap-jától számítandó 6% kamata; és az eddig összesen 77 kor. 30 fill perköltőség erejéig 1905. évi október hó 31-én bírósilag lefo-glat és 1460 koronára becsült tutorokból álló ingó-ágok 1910. évi március hó 29-én, délelőlt 9 órakor kezdetet eendő es Sz nt Anna utca 18. szám alatt megtar andó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek a onnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron aul is elfognak adadni.

Az árverés az összes kielégítésre jo-gositott végrehajtatók javára elrendeltetik. Debreczen, 1910 évi mácz. hó 1.

Oláh Géza bírói kik.

"Costümekek"

fel nőtteknek és leánykáknak
óriási választékban
megérkeztek

Halmágyi

divatáruházában.

Kerületi képviselő

az egyes vármegyékre kerestetik.

Osztis óvadékképes, int lligans és munka-szerető urak jönnek tekintetbe, kiknek ke-restedőkhöz jó összeállításuk van. Miatán esóra-ru ozikk es magas jövedelem-öl van szó, bizalom kelő ur feltétel. Ajánlatok ed-digi foglalkozás megnevezésével, **Wolffhanna** jel alatt a kiadóba intézendő.

Nagy Lajos hirdetési irodájából
Csapó utca 13.

**Kereskedők!
Kereskedősegédek!**

Mindenki!

Biztos megélhetés!

Eladó

kittűnően jó
delmező

fűszer és csemegeüzlet.

Egy ekkelő városban, mult évi for-
ma 50 ezer kor. volt, van 40 könyv-
ve. évi lakbó 900 kor., melyt az ü-
lethelyi égen kívül két ucai szoba, elő-
szó a konyha, üvegezet fölveső, p. n. pad-
á, f. skamara és raktárhelyisége járnak.
Kittűnő meneteű fű-zer é csemege-üz-
let, korátolt i alméresi peng délyel, tőz-
dével, posai és távirtdai cikkek, denaturált
szesz engedély és marhasó ár da.
B. v. bb felvi ázosi ást nyujt a legna-
gyobb készséggel és tejes díjajalou a
NAGY LAJOS hirdetési irodája

A Hosszupályi uradalom szőlő te-
lepen 1908. évi termésből ca. 200 hek oli-
ter kóser sel pesach legfőbbmbe o. asz-
rizling

bor van eladó,

mely a Derekeői or h. tőrabbi felügyelet
alatt áll, melyből 56 liter men yisgben is
rendelhető:

Krausz Hermannál

Hosszupályiban

Ára lit.ként ab Hosszupályi állomás 50 fill.

Nemes faju gyümölcsfák

mint: alma, körte, őszibarack, szilfa, kaj-
szinobarack, ringlöh, meggy és cseresz-
ny fák

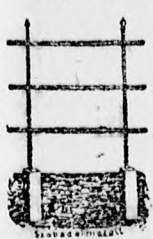
Különösen erős minőségben
1 drb. 1.20 Kor. 25 drb-on telal 1.10 Kor.
50 drb on felül 1.— Kor. **Azonkívül:**
magastörzsű birsalma, diófák, di-zserjék,
fenyőfák, futó cserjék, rózsafák, cserép és
futórózsák, órási mennyiségben a legol-
csóbb árakon.

Tessék növény és mag árlapotat kérni

Kontsek Géza

Debreczen, Kossuth-utca.

Olcso szabadalmazott beton, tömbös esőves oszloppal

sodronykerítések

és szabadalmazott
szőlőlugas

oszlopokat

készít:

Neubauer János

sodronyműgyáros

DEBRECZEN,

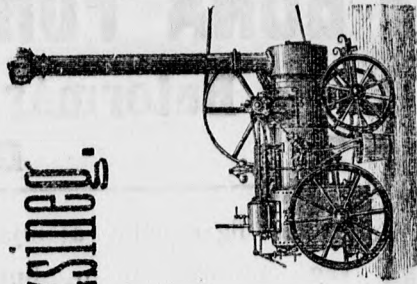
Kótmalom-utca 4.

gyónatra képes árjegyzéket küld ingyen és bérmentve.

Az összes mezőgazdasági gépek **Mc Cormick** aratógépek, fűka-
szálók, tárcsás borozók, mindenfajta motorok és műszaki cikkek nagy raktára

Mc Cormick amerikai kéveköto **manilla zsineg.**

Olcso árak.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

A gardaközönység elsőrendű ér-
deke, hogy magyar munkás ke-
zek által alkotott eszközökkel
művelje földjét és ne adjapén-
zét idegennek.

Külön munká.

DEBRECZEN

DEBRECZENBEN.

A Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár R.-T. bizományi raktára

Bizományos: **Pauchly Béla.**

Mc Cormick világbiru amerikai aratógépgyárának Hajdu-, Szabolcs-, Szatmár-
vármegyek részére kizárólagos vezérképviselet és főraktára

DEBRECZEN, Petőfi-ter 13. szám alatt, (közvetlen a nagyalomás közelében)

Használjon Nagysád Földes-féle
MARGIT-CRÉMET,

hogy arca tiszta, üde és b. jos legyen!

A Földes-féle Margit-Créme a főrangú hől-
gyeknek is kedvenc szépítő szere, az egész vi-
lagon el van terjedve.

Páratlan hatása szerenc-és összeállításában
rejlik a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása
már pár óra alatt észlelhető.

Mivel a Földes-féle Margit-Crémet utánozzák
és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt
dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért
vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A Földes-féle Margit-Créme ártalmatlan, zair-
talan, vegytiszta készítmény.

A bőr mi dennemű tisztátalanságát, szeplőt,
pattanást, miteszert, májfoltot, ráncokat stb.
gyorsan és biztosan eltávolít. Nemcsak az arc
hanem a nyak, váll és kéz fehéritésére és szépl-
tésére is legalkalmasabb. Nagy tégely 2 korona,
kicsi 1 korona minden gyógytárban és drogériában

Készíti és postán küldi:

FÖLDES RELEMEN gyógyszerész Aradon.

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Grósz
Nagy Ferencz, Josa és Jóna, Mihalovits Jenő,
Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla.

Hajduszentmihályon: Barbócz Zsigmond.
Haldobossórményben: Erossey Gábor gyógyszer-
tárakban.

Szorgalmas és agilis urak és nők

fix fizetést

és nagy mellékkeresetet érhetnek el,
egy kedvelt, nagy keresetnek örvendő cikk
ajánlásával és eladásával, ha ismerettsé-
güket kellőképen felhasználni ohajtják.
Szives megkeresések: **Sipos Béla** Buda-
pest, Teréz körut 27/G. alá küldendők.

Fehér,

szines vagy

Fekete

tavaszi keztyük

Igen

tartós harisnyák,

Nem

szakadnak

Vidánál,

Városháza alatt.

Még a

Halley üstökös

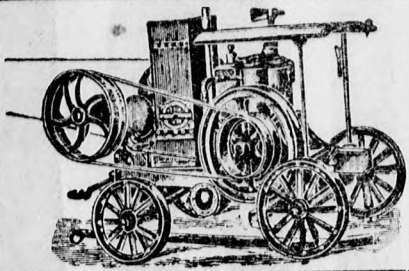
— fénye sem közelítheti meg a —

**Bocskay
cipő-krém**

ragyogó fényességét.

Kérje mindenütt!

Legolcsóbb hajtóerő a „GNOM“ lokomobil és szivó-
gázmotor. 4000-nél több üzemben. — Könnyen kezelhető. —
Villanyos gyújtással. — Okleveles gépész felesleges — Üzemköltség 1-2 fillér óra és lövedékhént.

Oberurseli Motorgyár Részvénytársaság Oberursel.

Iroda és raktár: Bécs, VI/2. Gumpendorferstrasse 72/10.
— Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. —

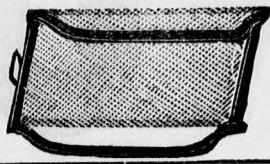
Uj vasbutor

és sodronyágybetét készítő

Neumann J.

Éterfia-utca 19 sz.

Javításokat pontosan
eszközöl.

Bártta fürdőn

— A Kőhegyi és Ibolya nyaralók —

Eladók.

A telek 1120 négyszögöl, mely örök bérletet képez. Az egyik nyaralóban 6 szoba, a másikban 10 szoba van a szükséges összes mellékkel. Külön kertész lakás, pince, arnyas kert, tenisz-pálya stb. Bártta fürdő legjobb helyén fekszik. Összes helyiségek burokozva. A nyaralók helyszínén a kertész útján bármikor megtekinthők.

Bővebb felvilágosítást nyújt Dr. Környel Géza ügyvédi irodája, Budapest VI., Nagymező utca 28.

Országszerte híra járja:

A Keil-Lakk-nak nincsen párja,
Pompás fényben a padló,
„Keil-Lakk“ amellet olesó,
A ki egyszer ilyet használ,
Többet mast nem tőr a házáál.
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz, mint a márvány,
Ha „fehér“ „Keil-Lakk“-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.

Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“ aszürkék,
Kertibu ort fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin,
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott Keil-Lakk!

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégénél Debreczen.

Telefon
12-83.

Stiller József

C.ász. és kir. szab.
jépszekrönygyára.

Telefon
12-85.

Gyár és iroda: VII., Nagydíófa-utca 22. szám. (Wesselényi-utca sarok.)

Ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkesztő kiténtetést nyert hűtőszelőköt sör, víz, vaj, nyersuh hűtésére, ételhűtőköt házi szükségletre, fagyalt-kémütökeket és fagyalt resorvoirokat, bormérési berendezéseket és legujabb szerkesztő pozsgó csapokat. — Kepes ár-jegyzéket fenti gyártmányokról, valamint a legujabb találmányu hűtőkről, ételnü.ökről, továbbá a sákimérő készülékekről (hűtött levegőnyomással) kívánatra ingyen. Tévedések elkerülése végett kérem cégemre ügyelni és más hasonló nevű cégekkel össze nem tévesztetni. Gyáram 1873-ban lett megalapítva.

Egyedüli tulajdonosa:

STILLER JÓZSEF

társak nélkül

Budapest, VII., Nagydíófa-utca 22.

Mihalovits Jenő

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma

DEBRECZEN, Főpiacz 31. sz., a városházzal szemben.

A bel- és külföldi
gyógyszerkülönlegességek
hasonszenvi gyógyszerek
kötszerek,

szépitő-szerek,

gyógyszer-ajdonságok

legnagyobb raktára

Debreczen és vidékére.

A Dr. BORSOS-féle

hajszesz

teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készülő hajerősítő, mely kiváló eredménnyel használható ugy a hajhullás vagy a hajvégek megtörése és széthasadozása, mint a fej elkopásodása vagy a haj molyosodása ellen.

A haj növéset előmozdítja. Legjobb óvszer a hajbetegségek ellen. Sem a fejbőrt, sem az agyneműt nem piszkolja. Hatása biztos!

Egy üveg dr. Borsos-féle hajszesz ára 1 kor. Kötsz (nagy) üveg 2 korona.

Mihalovits Jenő gyógyszertára a „Kigyó“-hoz Debreczen.

TERRINOL

aszbeszt cement pala
az elismert legjobb fedőanyag.

Tetőfedéseket

elvállal

LUKÁCS VILMOS és TESTVÉRE

cementárugyára

Debreczen, Hatvan-u. 5.

Telefon sz: 308.

Telefon sz: 308.